

Archeologisch vooronderzoek Kortrijk – Diksmuidekaai

Natasja Reynolds en Jordi Bruggeman

Bornem
2014

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 204

Aard onderzoek: Prospectie
Vergunningsnummer: 2013/359
Naam aanvrager: Natasja Reyns
Naam site: Kortrijk - Diksmuidekaai

Opdrachtgever: DBFM Scholen van Morgen NV, Sint-Lazaruslaan 4-10, B-1210 SINT-JOOST-TEN-NODE
Kerkstraat 97, B-9200 DENDERMONDE
Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Barelveldweg 4, B-2880 BORNEM
Administratief toezicht: Jessica Vandeveld, Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert I-laan 1.2 bus 92, B-8200 BRUGGE (Sint-Michiels)

Rapportage: All-Archeo bvba
Determinaties: dra. Natasja Reyns

All-Archeo bvba
Barelveldweg 4
B-2880 Bornem

info@all-archeo .be
0478 36 57 07
0498 15 84 40

D/2014/12.807/8

© All-Archeo bvba, 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde het agentschap Onroerend Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 ADMINISTRATIEVE FICHE.....	7
3 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	9
3.1 Afbakening studiegebied.....	9
3.2 Aard bedreiging.....	10
3.3 Onderzoeksopdracht.....	13
4 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	15
4.1 Landschappelijke context.....	15
4.1.1 Topografie.....	15
4.1.2 Hydrografie.....	15
4.1.3 Bodem.....	16
4.2 Beschrijving gekende waarden.....	17
4.2.1 Historische gegevens Kortrijk en het stadsdeel Overleie.....	17
4.2.2 Evolutie van de omgeving en vestingwerken.....	18
4.2.3 Evolutie van het gebouwenbestand.....	22
4.2.4 Verwachtingen.....	28
4.2.5 Archeologische voorkennis.....	28
4.3 Antwoord onderzoeksvragen bureaustudie.....	31
5 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	33
5.1 Toegepaste methoden & technieken.....	33
5.2 Zone A.....	36
5.3 Zone B.....	42
5.4 Zone C.....	49
6 WAARDERING, ANALYSE VAN DE GEPLANDE SITUATIE: EFFECTEN, EN ADVIES.....	57
7 BIBLIOGRAFIE.....	63
7.1 Publicaties.....	63
7.2 Websites.....	64
8 BIJLAGEN.....	65
8.1 Lijst van afkortingen.....	65
8.2 Glossarium.....	65
8.3 Archeologische periodes.....	65
8.4 Plannen en tekeningen.....	65
8.5 Harrismatrix.....	66
8.6 Sporenlijst.....	67
8.7 Murenlijst.....	69
8.8 Vondstenlijst.....	69
8.9 Boorstaten.....	69
8.10 CD-rom.....	74

1 Inleiding

Op de campus van het Sint-Amandscollege worden verschillende renovatie- en nieuwbouwwerken gepland. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein.

Het terreinwerk werd uitgevoerd van 13 tot 19 december 2013, onder leiding van Natasja Reyns. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied archeologisch erfgoed te karteren en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen. Op die manier kan advies uitgebracht worden over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied en het definiëren van eventuele sites die verder onderzocht dienen te worden.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

2 Administratieve fiche

Administratieve gegevens	
<i>Naam van de opdrachtgever</i>	DBFM Scholen van Morgen NV
<i>Naam van de uitvoerder</i>	All-Archeo bvba
<i>Naam van de vergunninghouder</i>	Natasja Reyms
<i>Beheer en plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie</i>	Wordt overgedragen aan het stadsarchief van Kortrijk
<i>Beheer en de plaats van de vondsten en stalen</i>	Wordt overgedragen aan het stadsarchief van Kortrijk
<i>Projectcode</i>	2013/359
<i>Vindplaatsnaam</i>	Kortrijk – Diksmuidekaai
<i>Locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten</i>	Zie 3.1 Afbakening studiegebied
<i>Kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer(s)</i>	Kortrijk, afdeling 2, sectie F, percelen 246G, 247Z3, 248L, 710D
<i>Kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1:10000</i>	Zie 4.1.1 Topografie
<i>Begin- en einddatum uitvoering onderzoek</i>	13 tot 19 december 2013
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
<i>Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning</i>	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Kortrijk, Diksmuidekaai
<i>Omschrijving van de archeologische verwachtingen</i>	Zie 4.2.2 Archeologische voorkennis
<i>Wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied</i>	Zie 3.3 Onderzoeksopdracht
<i>Doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep van de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt</i>	Zie 3.2 Aard bedreiging
<i>Eventuele randvoorwaarden</i>	Niet van toepassing
Eventuele raadpleging van specialisten	
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de algemene wetenschappelijke adviezen door personen die buiten het project stonden</i>	Phillipe Despriet, Archeologische Stichting Zuid-West-Vlaanderen vzw

3 Projectgegevens en afbakening onderzoek

3.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie West-Vlaanderen, gemeente Kortrijk (Fig. 1), percelen 246G, 247Z3, 248L, 710D (kadaster afdeling 2, sectie F). Het projectgebied is volgens het gewestplan gelegen in gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (0200).

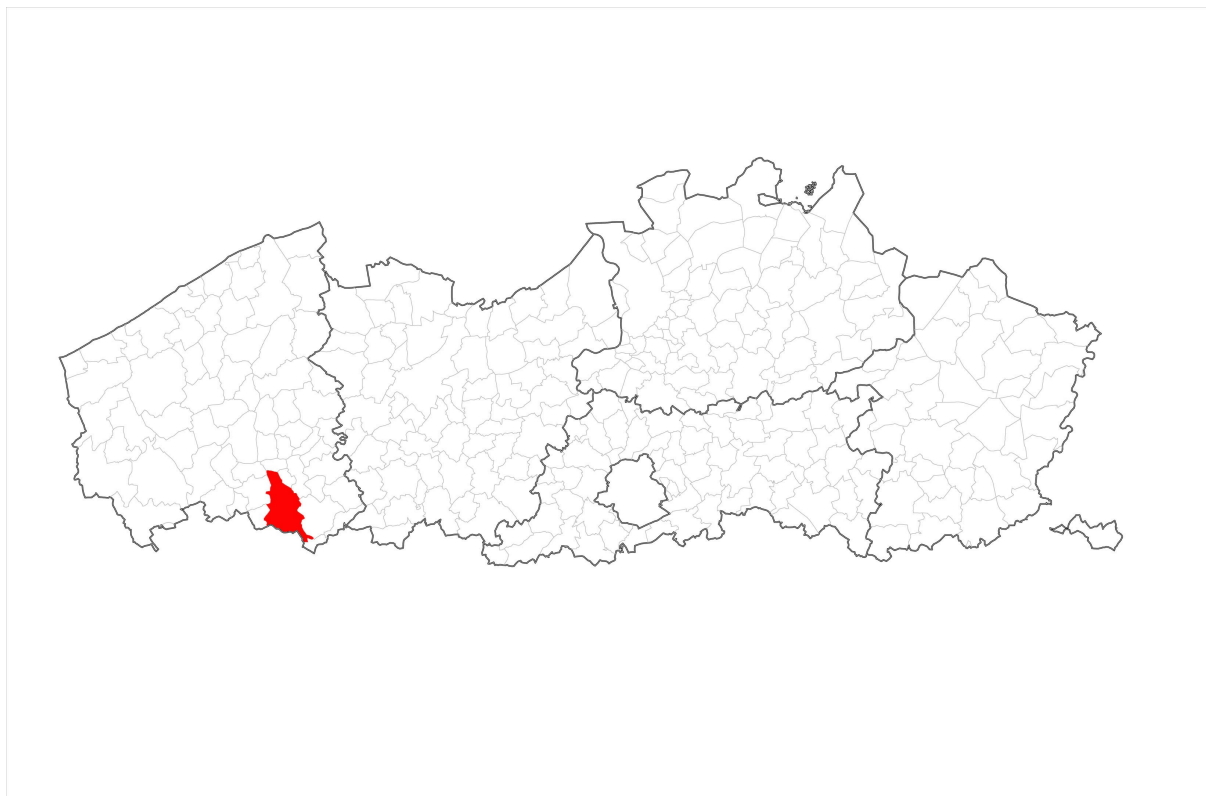

Fig. 1: Situeringsplan Kortrijk

- Administratieve gegevens met betrekking tot de locatie van het onderzoek:
 - Provincie: West-Vlaanderen
 - Locatie: Kortrijk
 - Plaats: Diksmuidekaai
 - x/y Lambert 72-coördinaten:
 - 72135, 169723
 - 72013, 169958
 - 72161, 170032
 - 72408, 169818

Fig. 2: Kleurenorthfoto met een situering van het onderzoeksgebied (maps.google.nl)

Het projectgebied (Fig. 2) wordt omsloten door de Diksmuidekaai in het zuiden, de Kollegestraat en de Proosdijstraat in het westen en de Burgemeester Vercruysselaan in het noorden en noordoosten.

3.2 Aard bedreiging

Op de campus van het St-Amandscollege worden verschillende renovatie- en nieuwbouwwerken gepland:

- Deelproject A heeft betrekking op de bouw van een nieuwe kleuterschool direct ten noorden aanpalend aan de kapel. Deze zone ligt momenteel deels braak, maar is ook deels bebouwd.
- Deelproject B omvat de renovatie en uitbreiding van de oostelijke vleugel van het complex. Deze zone is momenteel verhard en bebouwd. De footprint van het nieuwe gebouw komt quasi volledig overeen met de footprint van het huidige gebouw. Er worden dan ook slechts weinig bijkomende verstoringen verwacht. Enkel ter hoogte van de huidige fietsenstalling en nieuwe fietsenstalling zal de impact van de nieuwbouw op het archeologisch bodemarchief significant zijn.
- Deelproject C ten slotte omvat de bouw van een volledig nieuw gebouw ten noorden van het bestaande gebouwenbestand, een 2de graadsschool. Deze zone is momenteel in gebruik als sportveld en parkeerplaats.

De gebouwen worden waarschijnlijk gefundeerd op paalfunderingen in een dicht grid, gezien de onstabiele bodem. Dit betekent een sterke verstoring van het bodemarchief. Ter hoogte van de speelplaats wordt een beperktere verstoring verwacht, aangezien dit minder zwaar gefundeerd dient te worden. De plannen voor de nieuwe fietsenstalling liggen nog niet helemaal vast, waardoor een inschatting van de geplande verstoring moeilijk is.

Fig. 3: Aanduiding van de deelzones, geprojecteerd op de bestaande toestand en daaronder de ontwerptoestand

Fig. 4: Detail zone A met bestaande toestand (links) en ontwerptoestand (rechts)

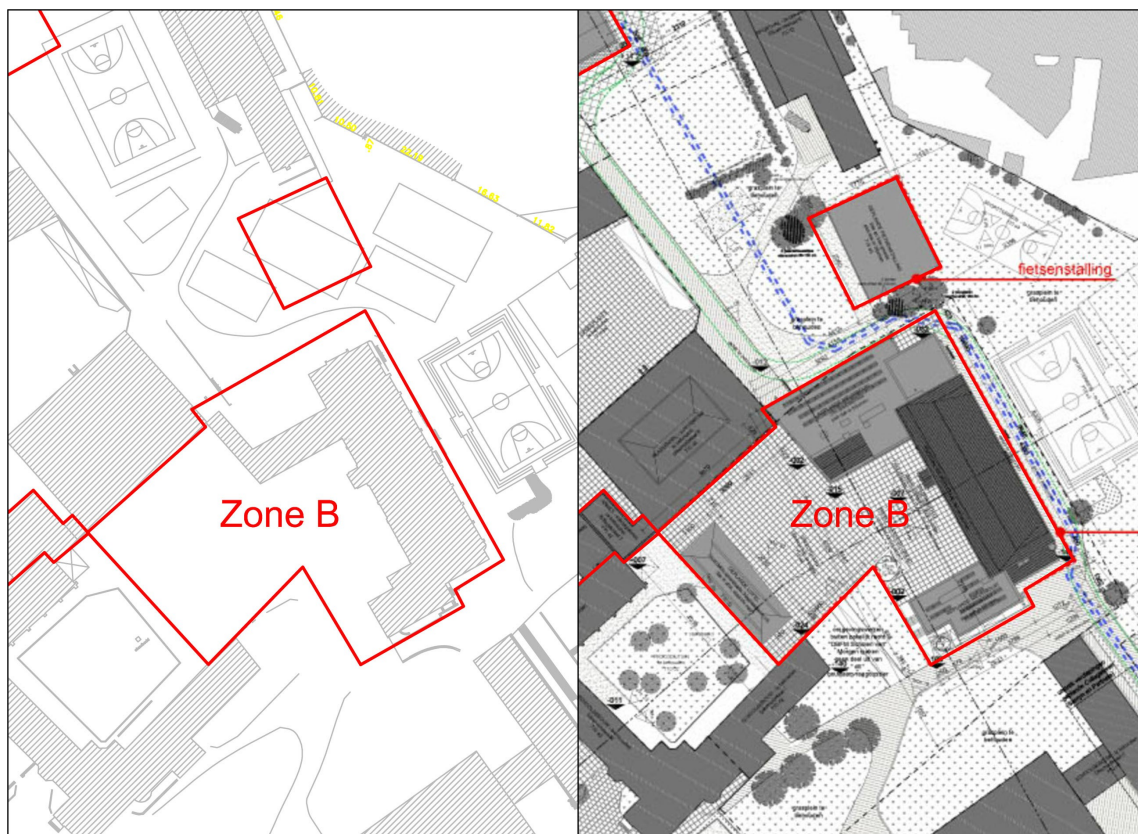

Fig. 5: Detail zone B met bestaande toestand (links) en ontwerptoestand (rechts)

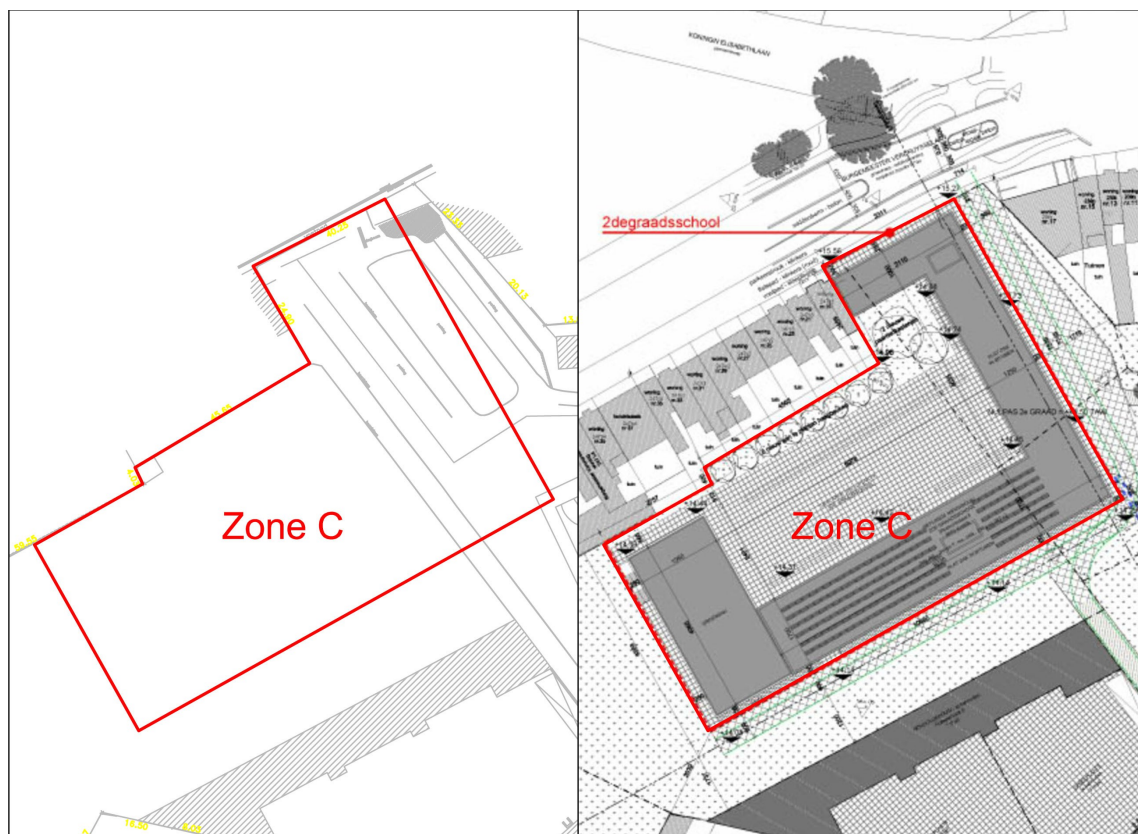

Fig. 6: Detail zone C met bestaande toestand (links) en ontwerptoestand (rechts)

Dit impliceert dat het bestaande bodemarchief grondig verstoord zal worden. Daarom werd een prospectie met ingreep in de bodem aanbevolen, zodat een inschatting kan gemaakt worden van eventueel op het terrein aanwezige archeologische waarden, alvorens de werken van start kunnen gaan.

3.3 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.

De opdracht omvat een beperkte, voorbereidende bureaustudie en een prospectie met ingreep in de bodem op de drie verschillende locaties binnen het domein.

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden beantwoord:

Bureaustudie:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?
- Welke gegevens zijn voorhanden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?
- In welke mate is er verstoring van het terrein te verwachten?
- In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?
- Welke onderzoeksvragen moeten bijkomend bij de prospectie met ingreep in de bodem beantwoord worden?
- Wat is de beste locatie en oriëntatie voor de verschillende proefsleuven en -putten?

Deelproject A en B:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?
- Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten? En hoe zijn die over de verschillende proefputten heen gelinkt?
- Bevatten deze lagen archeologische vondsten en uit welke periode dateren deze vondsten?
- Zijn de sporen te linken aan gekende bouwfasen in de geschiedenis van de priorij?
- Kunnen er afbakeningen gemaakt worden naar chronologie, ruimte en functie?
- Wat is de verwachte en vastgestelde bewaringstoestand van de sporen/ van de verschillende afbakeningen / van de vindplaats in zijn geheel?
- Wat is de waarde van de verschillende afbakeningen / van de archeologische vindplaats in zijn geheel?
- Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed?

Specifiek voor deelproject A:

- Zijn er resten van menselijke begravingen aanwezig?
- Zo ja, wat is de omvang, zowel verticaal als horizontaal, van de begraafplaats?
- Wat is de bewaringstoestand van de skeletten? Zijn er dateerbare elementen aanwezig?
- Wat is de dichtheid van begravingen en het geschatte totaal aantal aanwezige skeletten binnen de begraafplaats?

Deelproject C:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Op welk(e) niveau(s) bevinden de sporen zich?
- Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Zijn er sporen aanwezig die te linken zijn aan een functie het priorij-domein?
- Welke impact heeft de aanleg van de stadsversterkingen gehad in de 16de eeuw? Welke sporen zijn hiervan terug te vinden?

Algemeen:

- Kunnen de resultaten van de bureaustudie fijngesteld worden?
- Wat is de impact van de geplande werken op de archeologische waarden?
- Kunnen er maatregelen genomen worden om de archeologische waarden in situ te behouden? Welke?
- Indien behoud in situ niet kan: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones waar een vervolgonderzoek nodig is?
- Welke onderzoeksvragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek beantwoord worden?
- Wat is de te volgen opgravingsstrategie bij een vervolgonderzoek?
- Welke andere aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een vervolgonderzoek?

4 Beschrijving referentiesituatie

4.1 Landschappelijke context

4.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen op een hoogte van ongeveer 14 m TAW (Fig. 5). Er zijn weinig hoogteverschillen op het terrein zelf waar te nemen. Op ruimer landschappelijk vlak is het opvallend dat langs de Leie en haar beken een brede vlakte aanwezig is, die onderdeel uitmaakt van de Vlaamse Vallei.¹ Hierin is ook Kortrijk gelegen.

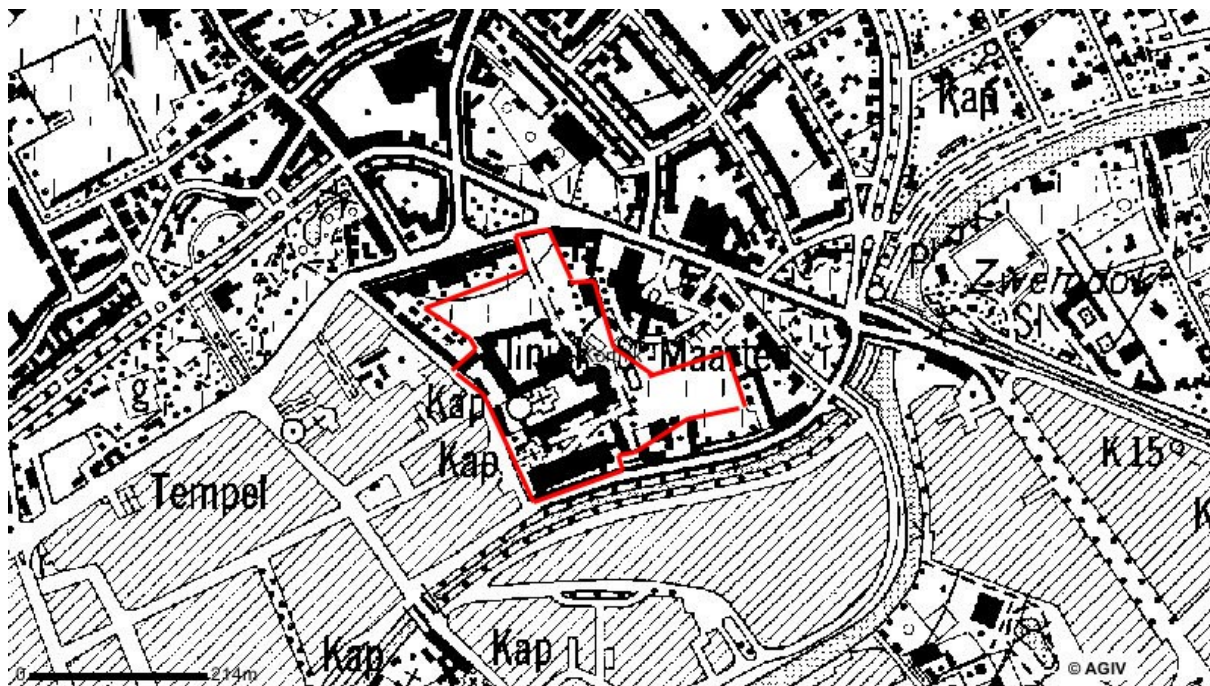

Fig. 7: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen>)

4.1.2 Hydrografie

Het gebied is gelegen binnen het Leiebekken, in de subhydrografische zone Leie van monding Geluwsebeek (excl.) tot monding Heulebeek (excl.). Het onderzoeksgebied bevindt zich vlak bij de Leie. Aangrenzend ten zuidoosten bevindt zich immers een Leiearm. Ten oosten bevindt zich verder nog het kanaal Bossuit-Kortrijk.

¹ Bogemans 2007, 4

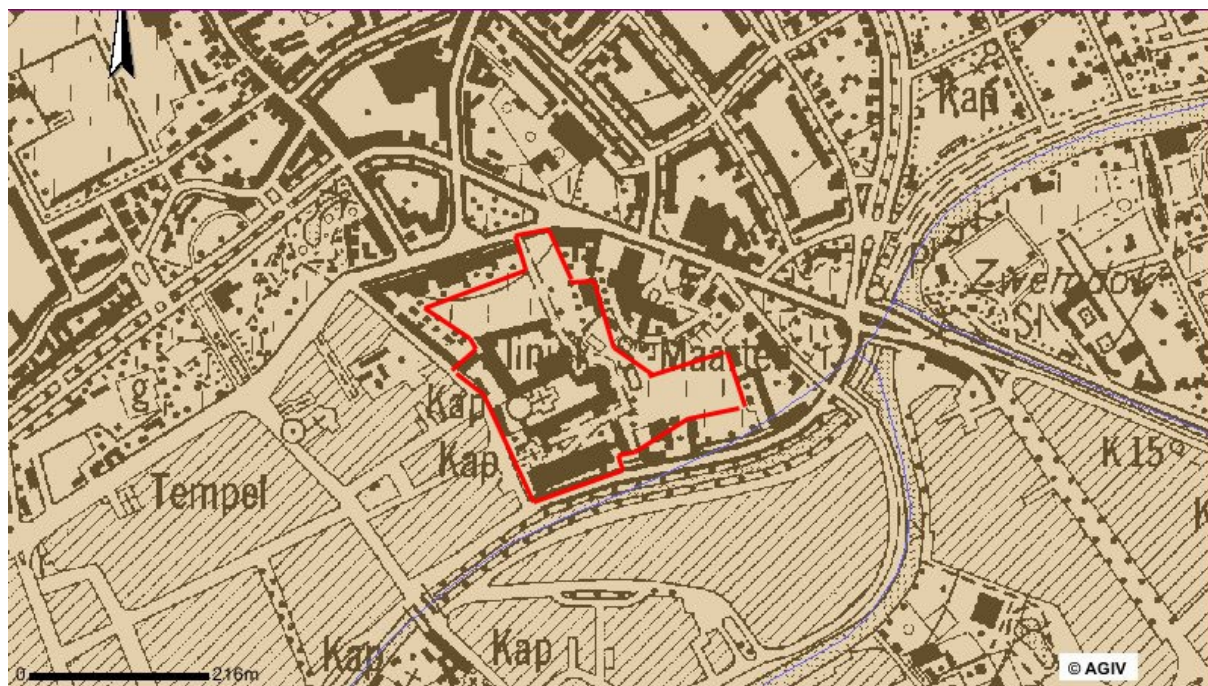

Fig. 8: Hydrografie (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/vha>)

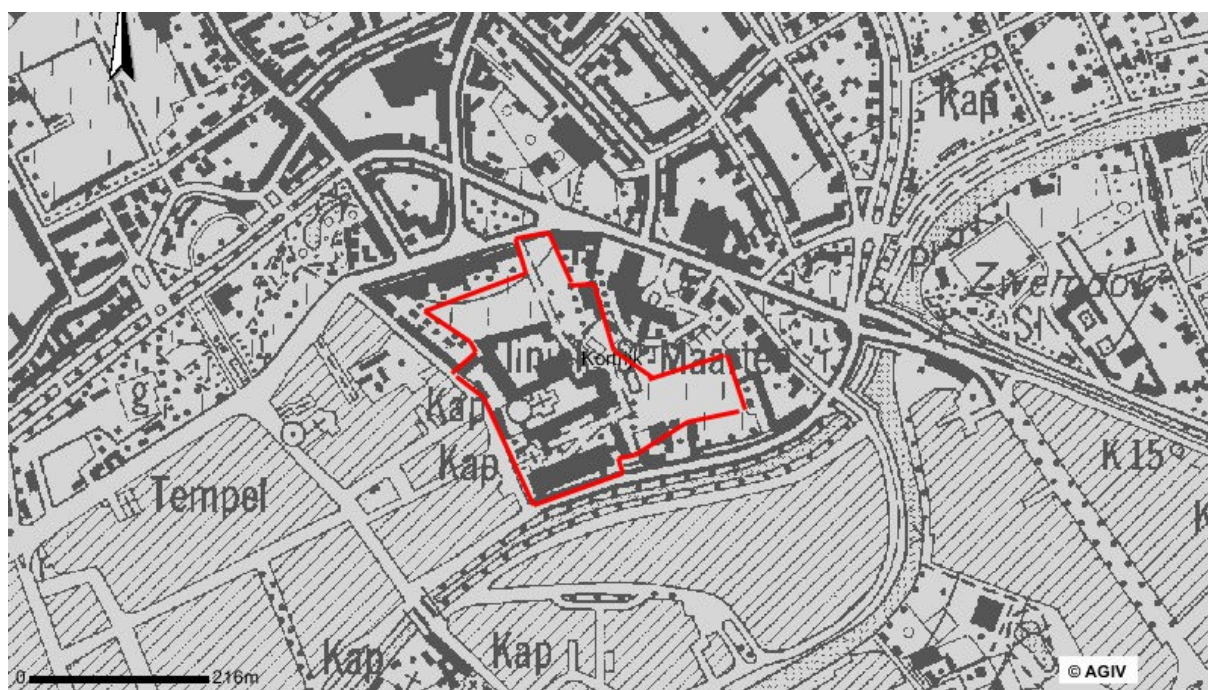

Fig. 9: Bodemkaart (<http://www.agiv.be>)

4.1.3 Bodem

Het onderzoeksgebied is gelegen in de zandstreek. De geologische ondergrond van het terrein bestaat uit het Lid van Moen (KoMo), onderdeel van de Formatie van Kortrijk (Ko), en wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt, is kleihoudend en heeft kleilagen met inclusie van *Nummulites planulatus*.²

² <http://dov.vlaanderen.be>; Bogemans 2007, 10

Op de bodemkaart is het onderzoeksgebied gelegen in bebouwde zone. Ten noorden en noordwesten van het onderzoeksgebied is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc) aanwezig. Ten noordoosten bevindt zich een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pbc), naast de bedding van de Leie.

4.2 Beschrijving gekende waarden

4.2.1 Historische gegevens Kortrijk en het stadsdeel Overleie

Door de vruchtbare zandleembodem en de aanwezigheid van de Leie, werd de regio Zuid-West-Vlaanderen reeds sinds het Epipaleolithicum (10000 v. Chr. – 8000 v. Chr.) bewoond. Kortrijk ontstond in de Romeinse periode (1ste eeuw na Chr.) op de kruising van de Leie met twee Romeinse heirbanen, met name Boulogne-Kassel-Kortrijk-Tienen-Keulen en Reims-Bavay-Oudenbrug. Bovendien wordt West-Vlaanderen in deze periode doorkruist door het *diverticulum* (secundaire weg) Doornik-Kortrijk-Wijnendale-Oudenburg. De Gallo-Romeinse nederzetting stond gekend als *Cortoriacum*.

Het onderzoeksgebied zelf is gelegen in het stadsdeel Overleie. De oudst bekende nederzetting werd vermoedelijk gevormd op de plaats van de latere proosdij (zie verder). De ongunstige ligging van de nederzetting ten gevolge van overstromingen werd ongetwijfeld deels goedge maakt door de nabijheid van de oudste stadskern, de Leie en de Leiestraat als belangrijke verbindingswegen.³ Dankzij de bloeiende laken- en vlasnijverheid kon de stad in de middeleeuwen uitgroeien tot één van de meest welvarende steden in Vlaanderen.⁴

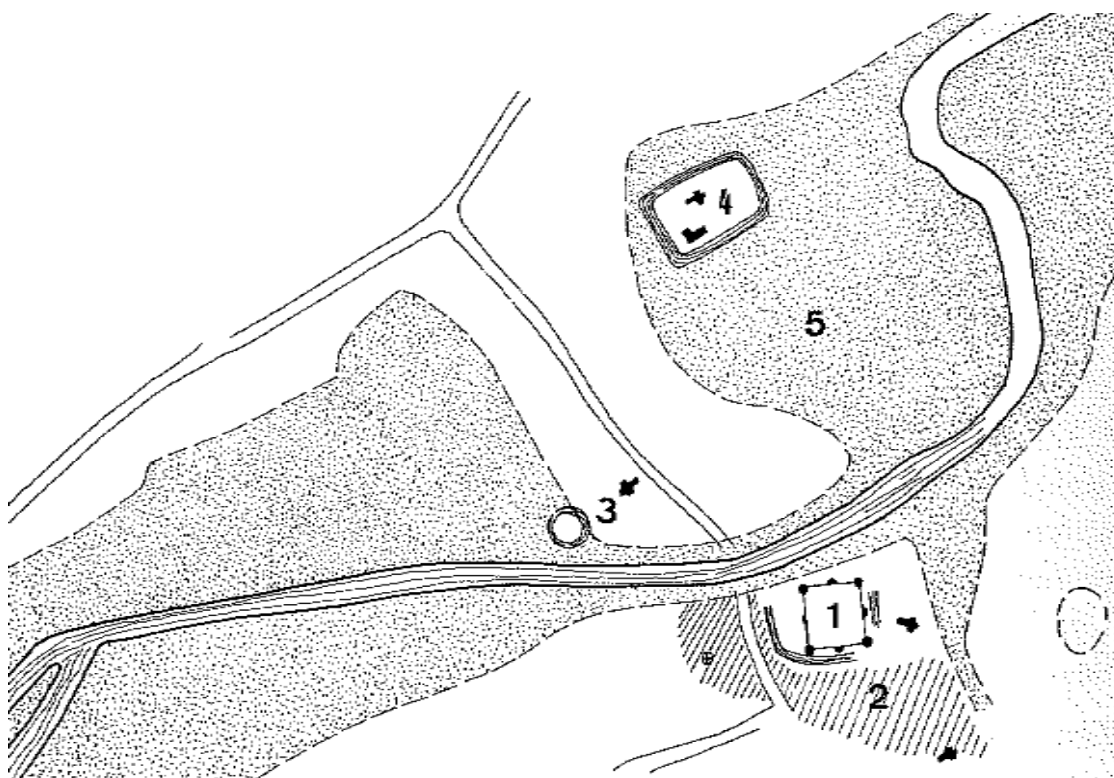

Fig. 10: Schematische weergave van Overleie tot 1300, met 4: proosdij (Despriet 1977: 198, afb. 2)

3 Despriet 1977: 196-197

4 Sevens 1925/26, 83

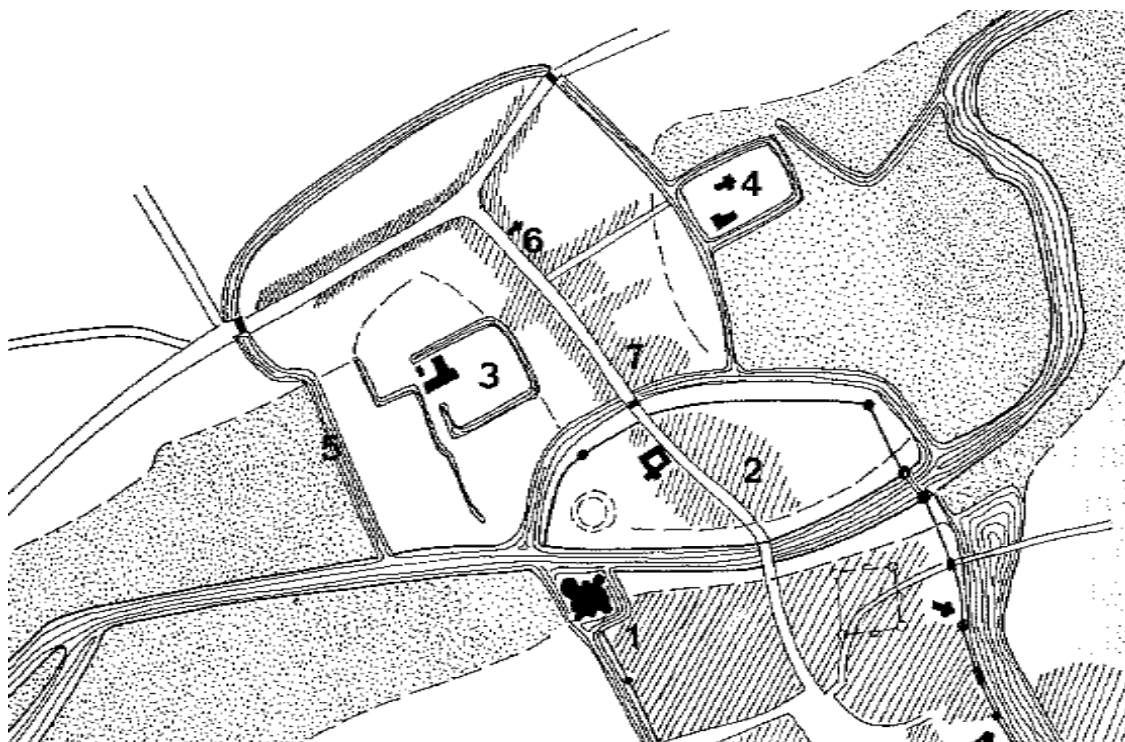

Fig. 11: Schematische weergave van Overleie tot 1500, met 4: proosdij (Despriet 1977: 200, afb. 3)

De uitgraving van het kanaal Bossuit-Kortrijk verbond de stad vanaf de 19de eeuw met de Schelde. Tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog werd de stad telkens zwaar beschadigd door bombardementen.⁵

4.2.2 Evolutie van de omgeving en vestingwerken

De Sint-Amandsproosdij zou terug gaan op een schenking van 847. Toen breidde Karel de Kale de goederen van Elnone, een abdij aan de samenvloeiing van Schelde en Scarpe in Saint-Amand-les-Eaux verder uit. Het ging om twee “erven” of “mansi”, gelegen “in Curtriac” en samen ca. 30 ha groot. Het duurt tot 1093 voor nieuwe gegevens over de stichting bekend raakten. Op verzoek van priester Amelricus stelde Robrecht II, graf van Vlaanderen, de kapel van O.-L.-Vrouw op de plaats Bonaarde vrij van alle seculiere heerschappij en nam ze onder zijn bescherming tegen kwaadwillige aanspraken. Het duikt opnieuw op in een oorkonde van graving Clementia van Bourgondië, weduwe van Robrecht II, uitgevaardigd tussen 1128 en 1130. De gravin schonk aan de monniken die in Kortrijk leefden een wei bij de kapel, twee “erven” nabij de Broel, het domein Bonaarde en enkele lijfeigenen. Op 1 december 1221 nam paus Honorius III de kapel en de proosdij onder zijn bescherming. Ze werden genoemd in een privilege van 1246. Van de 14de eeuw tot 1621 hielden de monniken er maar enkele malen kortstondig hun verblijf. Ze gaven hun proosdij in huur.⁶

Uit de periode 1550-1565 is een cartografische bron beschikbaar, met name het Plan van Kortrijk, door Jacob van Deventer. Hoewel opgelet moet worden met de weergave van de afbakening van het huidige projectgebied op de kaart, werd er in dit geval toch voor geopteerd dit te doen, omwille van de sterke veranderingen die de waterlopen blijken doorgemaakt te hebben doorheen de tijd en het grote verschil tussen de situatie op deze kaart en op de volgende kaarten. Op de kaart is de Sint-Amandsproosdij aangegeven met naam, wat wijst op het belang ervan. Het toont de kapel en een gebouw, omgeven door water. In het westen lijkt zich tevens een poortgebouw te

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20142>

⁶ Despriet 1990, 171-172

bevinden. Rond de proosdij bevinden zich grotendeels velden. Enkel ten westen is bebouwing langs twee wegen te zien. Een eenvoudige omwalling van Overleie dateert reeds uit de 14de eeuw,⁷ en is ook te zien op de kaart van Deventer.

Fig. 12: Plan van Kortrijk door Jacques van Deventer (1550-1565): detail (Bron: KBR, Ms. 22.090 (21). Jacob van Deventer. Kortrijk, folio nr. 21 van de Atlas des villes des Pays-Bas 1550-1565. Ingekleurd stadsplan met aquarel).

Uit omstreeks 1641 dateert een andere kaart waarop de Sint-Amandsproosdij te zien is. De kaart toont aaneengesloten bebouwing ten het westen en zuiden van de kapel. Ten oosten van deze aaneengesloten bebouwing bevindt zich nog een kleiner gebouw, evenals een tuinzone. De afgebeelde situatie is nog grotendeels dezelfde, behalve de aanwezigheid van vestingwerken. In de loop van de 16de eeuw werd het oorspronkelijke domein doorsneden door de nieuwe vestingswerken rond de stad, waardoor de oppervlakte ervan gevoelig kleiner werd. De vestingwerken, aangevat in 1577, volgden een gebastioneerd tracé, waarbij bastions (vijfhoekige vooruitgeschoven verdedigingswerken) ingevoerd werden. De teruggetrokken flanken van de bastions maakten het mogelijk ook de courtine (de ruimte tussen de bastions) te bestrijken.⁸ Zone C zou zich net ter hoogte van een bastion bevinden (zie Ferrariskaart verder).

De vesting was misschien te groots opgevat, of beantwoorde niet aan de verwachte aangroei van de bevolking. Dit blijkt uit het feit dat ze in 1583 al verkleind werd. Vermoedelijk gebeurde dit tussen de proosdij en de Leie. Dit blijkt ook uit een vergelijking van de situatie op de kaart van Sanderus en die van de kaart van Ferraris. Na herhaalde mislukte pogingen maakten de Fransen zich in 1646 meester van Kortrijk en begon de modernisering van de versterkingen. In plaats van bastions met teruggetrokken flanken, werden nu rechte flanken geconstrueerd, waardoor de ruimte binnen de bastions merklijk groter werd. De naar buiten gelegen punt kreeg scherpere

⁷ Despriet 1977, 199

⁸ Despriet 1977, 201

hoeken, waardoor de diepte van het bouwwerk gevoelig toenam. Voor het midden van de courtine werd ter verdediging van een poort een ravelijn aangelegd. Voor de bastions werden ook nog halve manen buitenste tegenwallen en wapenplaatsen gebouwd en bij de hoofdgracht werd nog een buitengracht gevoegd.⁹

Fig. 13: Detail Sint-Amandsproosdij op een kaart uit 1634-1641 (Despriet 1990: 37, fig. 14)

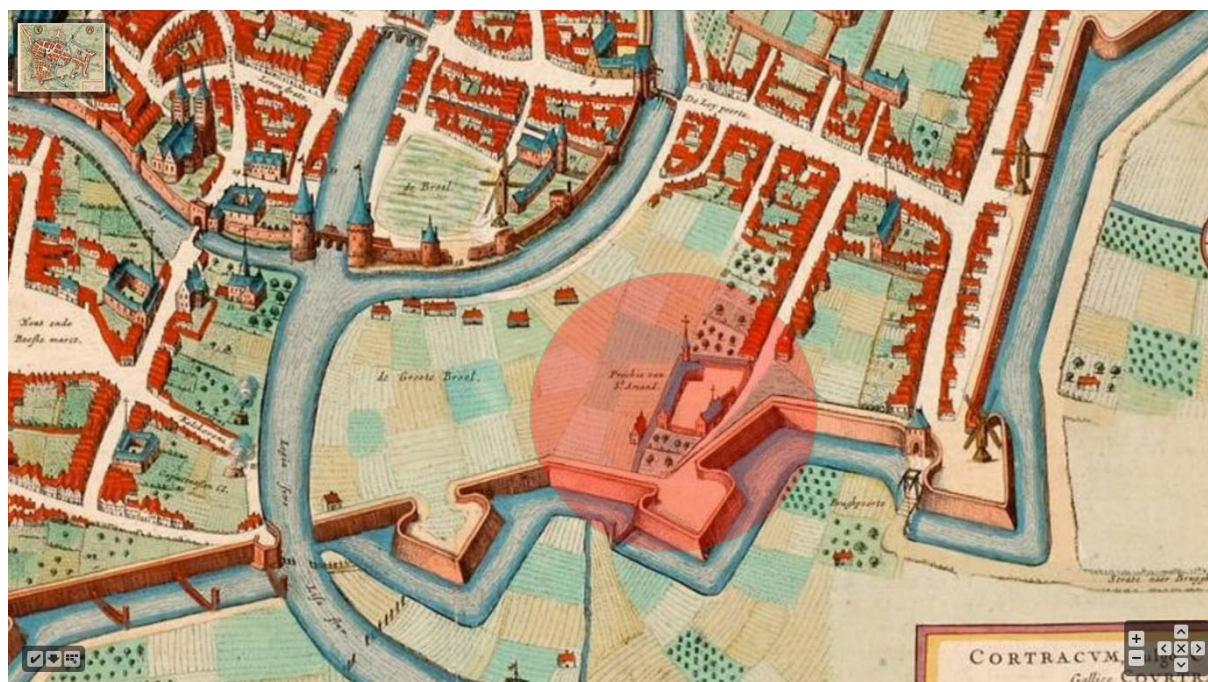

Fig. 14: Kaart van Kortrijk door Sanderus, uit *Flandria Illustrata* (1641)

(<http://beeldbank.kortrijk.be/index.php/imagefragment/watch/edf0c4cb30a9455bb1bd183d47e79c0eb66afaa1c6034fbd9dbb9d33c4c07192lophxu4v46tmlxj8zdk3hcmmlhuq5c6iy>)

⁹ Despriet 1977, 203

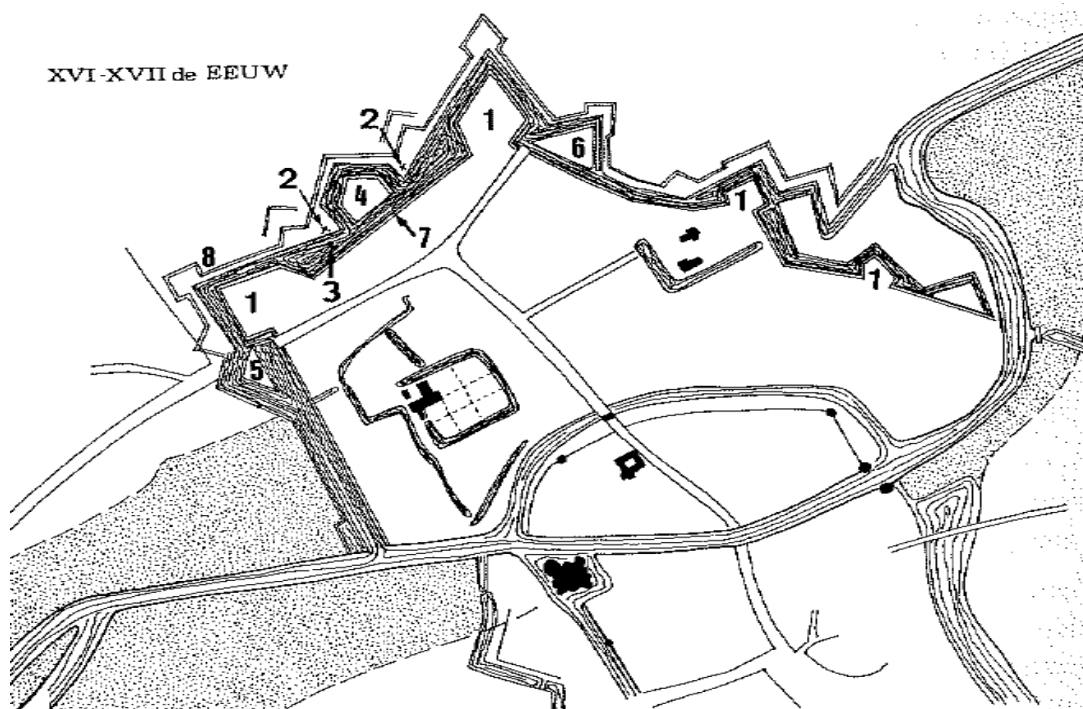

Fig. 15: De vestingwerken in de 16de en 17de eeuw (Despriet 1977: 202, afb. 4)

Fig. 16: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (<http://www.ngi.be>)

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), kan gezien worden dat binnen het projectgebied nog steeds de vesting aanwezig is in het noorden en oosten. De situatie van de laatste versterkingen wordt er op getoond. In het zuiden bevinden zich velden. De kapel blijkt in het westen en zuiden nog steeds omgeven door aaneengesloten bebouwing, zoals te zien was op de kaart van Sanderus. Ook het

kleinere gebouwtje en de tuinzone ten oosten zijn nog aangegeven. Nog meer ten oosten en aansluitend op de vesting, blijkt zich eveneens nog een gebouwtje te bevinden. Ook een gebouw in het uiterste noorden en één in het uiterste zuiden blijken zich volgens deze kaart binnen het plangebied te bevinden.

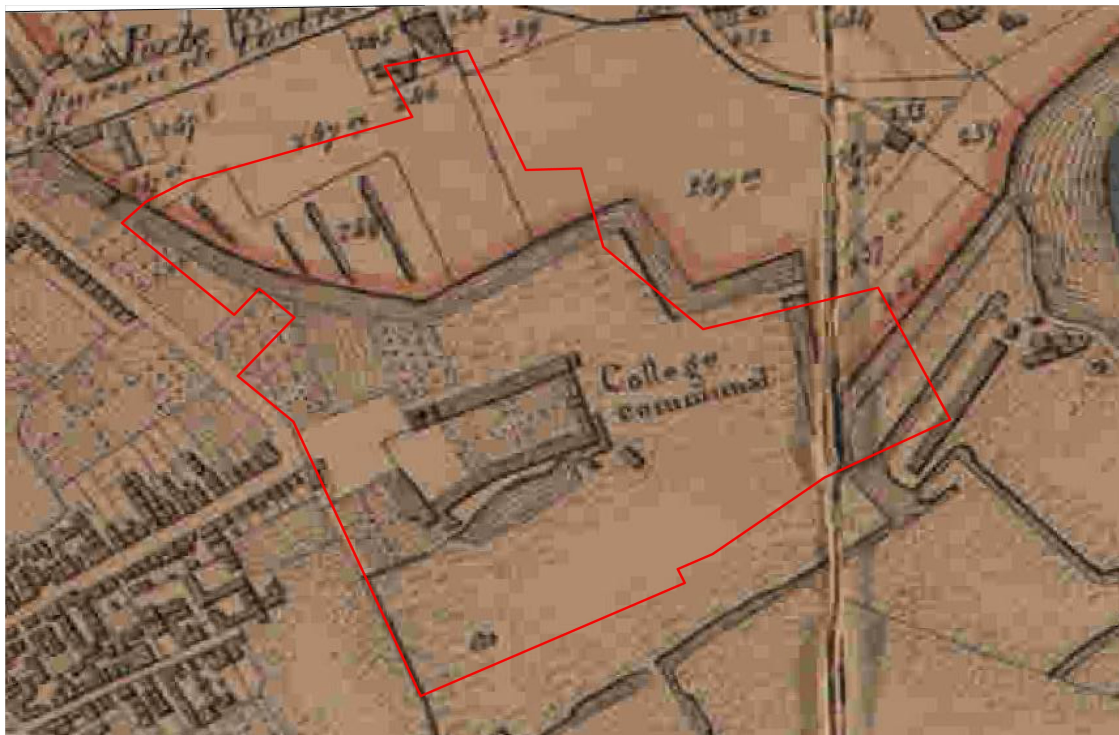

Fig. 17: Popp-kaart (dgtl.kbr.be)

De Popp-kaart (tussen ca. 1842 en 1879, Fig. 17), toont nog steeds de kapel, maar ditmaal in het westen, zuiden én oosten omgeven door aaneensluitende bebouwing, die nu ook aansluit op de kapel. Het meest oostelijke gebouwtje lijkt nog aanwezig, net zoals het gebouw in het uiterste noorden en dat in het uiterste zuiden. Een groot verschil is echter de verandering van de vestingwerken. Omstreeks 1770 waren heel wat wallen afgegraven of in verval geraakt. Sommige delen werden omgevormd tot blekerijen. Alleen de grachten bleven tot ver in de 19de eeuw bestaan.¹⁰ Het greppelsysteem dat te zien is in het noordwesten van het onderzoeksgebied (ter hoogte van zone C), lijkt te wijzen op een transformatie van de functie van het perceel naar blekerij.

4.2.3 Evolutie van het gebouwenbestand

Het Sint-Amanscollege (Kollegestraat nr. 6-8) werd beschermd als monument bij M.B. Van 21.08.2003 (bescherming OW001933). Het huidig gebouwencomplex gaat terug op de Sint-Amansproosdij, een bijhuis van de Franse Benedictijnenabdij van Elnone (Saint-Amand-les Eaux). De eerste vermelding van de proosdij is te vinden in een akte van 1093, waarin sprake is van een *capellula*, mogelijk opgetrokken op het einde van de 9de eeuw. Waarschijnlijk werd het in het begin van de 12de eeuw uitgebreid.¹¹

De proosdij bestond uit een volledig omweld domein, waarop twee gebouwengroepen voorkwamen: een kerkje en het klooster.¹² Het kerkje kwam in verschillende bouwfasen tot stand.

¹⁰ Despriet 1977, 205

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/59831>

¹² Despriet 1977, 207-208

Het bestond oorspronkelijk uit een laat-Romaans koortje van Doornikse steen en bezat een klokkenmuur. Het werd al vroeg vergroot door toevoeging van een nieuw schip. Een deel van de kerk werd omstreeks 1645 gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe constructie. Bij de bouwwerken van 1862 bleef het oude koor gespaard, maar de overige delen werden gesloopt en vervangen door een groter schip, dat vooral naar het westen gevoelig uitgebreid werd. De Romaanse kapel, gebruik als sacristie, was tenslotte zo bouwvallig geworden, dat ze in 1921 afgebroken werd.¹³

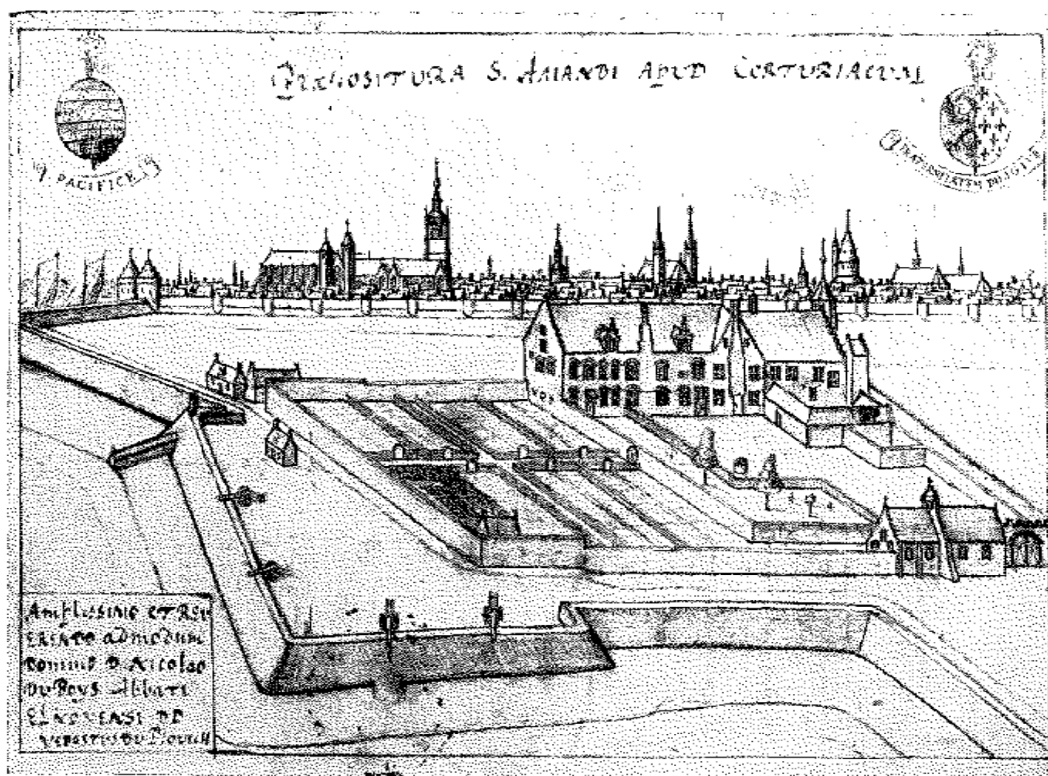

Fig. 18: De Sint-Amandsproosdij getekend door Vaast du Plouich ca. 1640. Vooraan de Romaanse kapel, afgebroken in 1921. Rechts van de gebouwen de ronde toren, die nu nog bestaat (Van Hoonacker 1997: 298, afb. 199)

In 1578-1580 werd de proosdij geplunderd en zwaar beschadigd. In 1589 werd de kapel hersteld. Ca. 1630 werden bestaande gedeeltes van de proosdij gerestaureerd en oostwaarts werd een nieuwe vleugel toegevoegd. Ook dit stemt overeen met de vaststellingen aan de hand van historische kaarten. Uit 1640 dateert een tekening van de Sint-Amandsproosdij en uit 1654 dateert een eigentijdse kopie van een figuratieve plattegrond van de Sint-Amandsproosdij.

¹³ Despriet 1977, 207-208

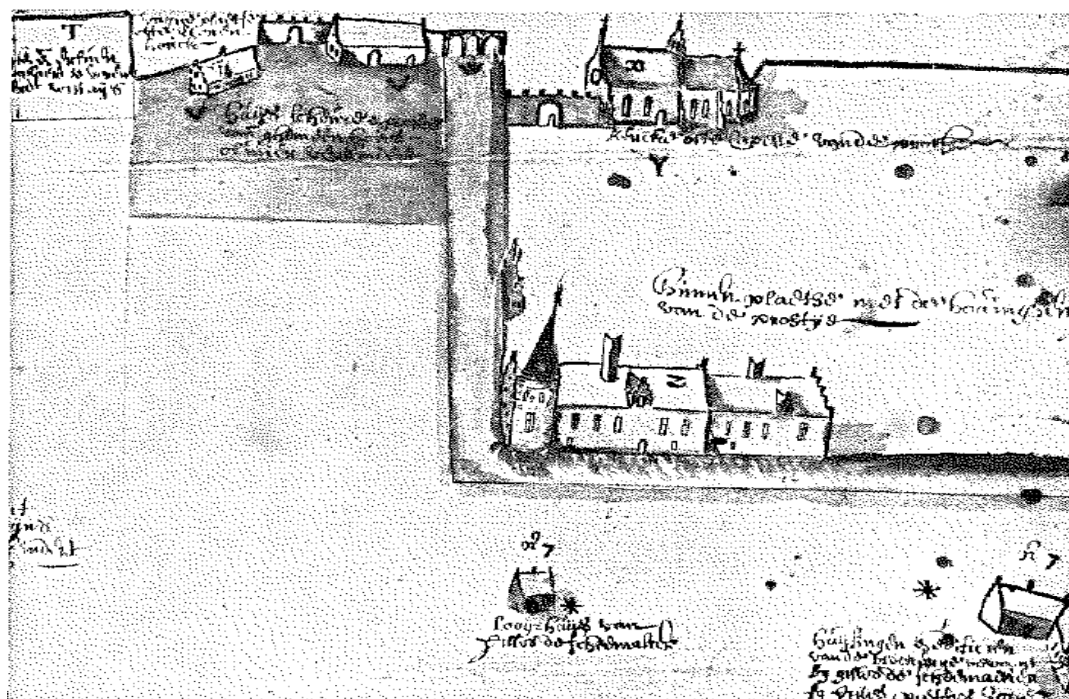

Fig. 19: De Sint-Amandsproosdij in 1654. Tekening door A. De Bersaques (Van Hoonacker 1997: 300, afb. 201)

Fig. 20: De gewezen Sint-Amandsproosdij in 1813. Aquarel door S. Vermote (Van Hoonacker 1997: 302, afb. 203)

In 1725 omvatte de proosdij een kapel, huis, tuin, cour, grachten, fonds, poort, duiventoren, tiendenschuur en molen. Uit 1725 dateert ook een figuratieve plattegrond van de Sint-Amandsproosdij en omgeving, tot aan de Leie en de stadsgrachten. In 1792 werd de abdij leeggeroofd door Franse soldaten. In 1794 bood de abdij onderdak aan het voorlopige hospitaal van de stad Kortrijk. In 1796 werd de proosdij afgeschaft en in 1797 te koop gesteld. In 1798 werd het toegewezen aan F. de Groiseillier, die handelde in naam van schepen J.B. Delaveleye en Iweins de Oude. In 1824 werd het aangekocht door het stadsbestuur, die er het Koninklijk College in onderbracht (opgericht in 1818). In 1830 werd het Koninklijk College gesloten.

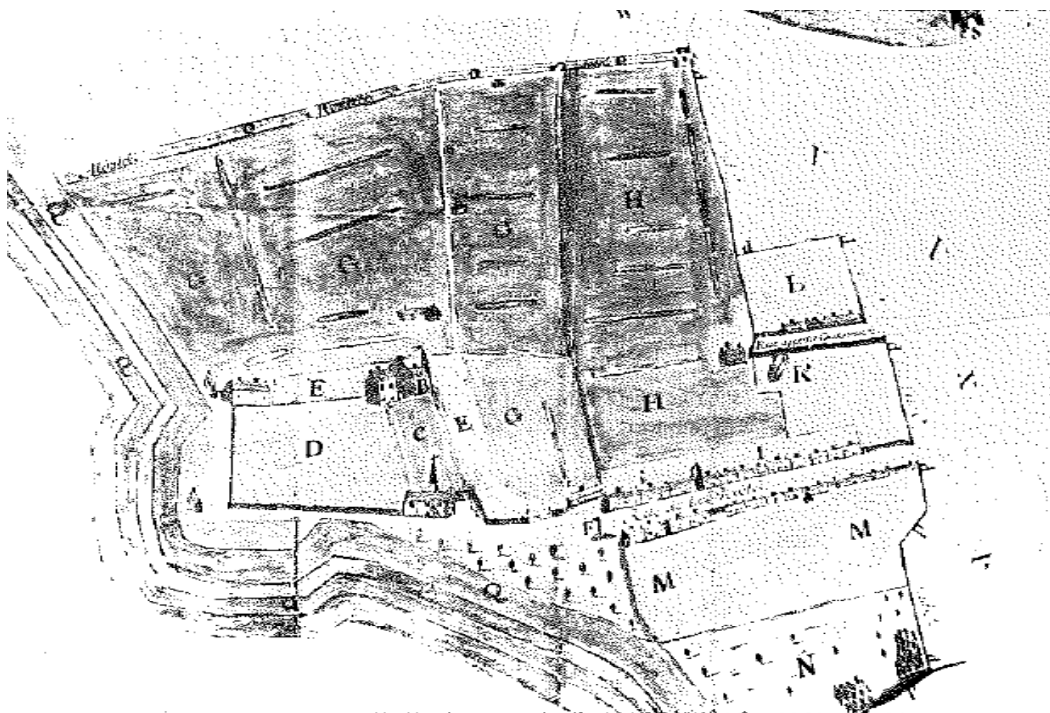

Fig. 21: De Sint-Amandsproosdij in 1725, door J. de Fraye (Van Hoonacker 1997: 300, afb. 202)

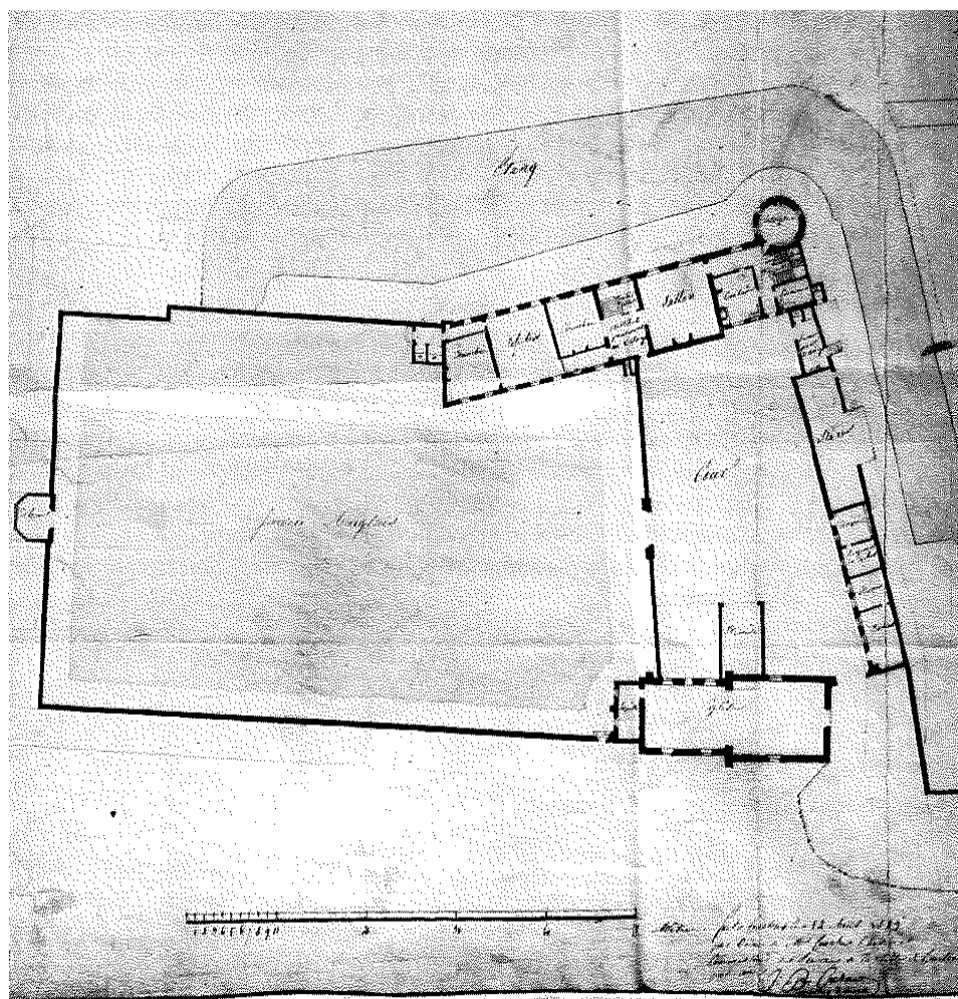

Fig. 22: Opmeting van de Sint-Amandsproosdij in 1823 (Despriet 1990: 173, fig. 73)

Een aquarel uit 1813 toont de proosdij met torentje en aanpalende gebouwen, vanuit het zuidwesten gezien. In 1823 werd een opmeting gemaakt van de Sint-Amandsproosdij. Uit 1838 stamt een plattegrond van het Sint-Amandscollege. In het zwart zijn de oude gebouwen aangegeven en oorspronkelijk in het rood (hier lichtgrijs want in de publicatie enkel in grijs tinten verschenen) het werk in uitvoering. Van dit complex is nagenoeg 80% verdwenen door bombardementen en verbouwingen.

In 1833 stelde de stad de voormalige proosdij ter beschikking van de nieuw opgerichte instelling Collège de Courtrai en werd het als school ingericht. In 1838 vond de bouw van een vleugel klaslokalen, haaks op de oude proosdij en een studiezaal achter de kapel plaats. Deze nieuwe situatie is ook te zien op de Popp kaart. In 1849 werd de westelijke vleugel afgebroken en vervangen door een nieuwe vleugel z.g. "Pensionaatje", in 1887 voorzien van een bijkomende verdieping. Er is ook de bouw van een nieuwe vleugel in het verlengde van het gedeelte van de proosdij aan de oostzijde van de duiventoren (gesloopt in 1988) en eveneens een uitbreiding van de tegenoverliggende vleugel achter de proosdijkapel. Beide vleugels werden verbonden door een afdak.

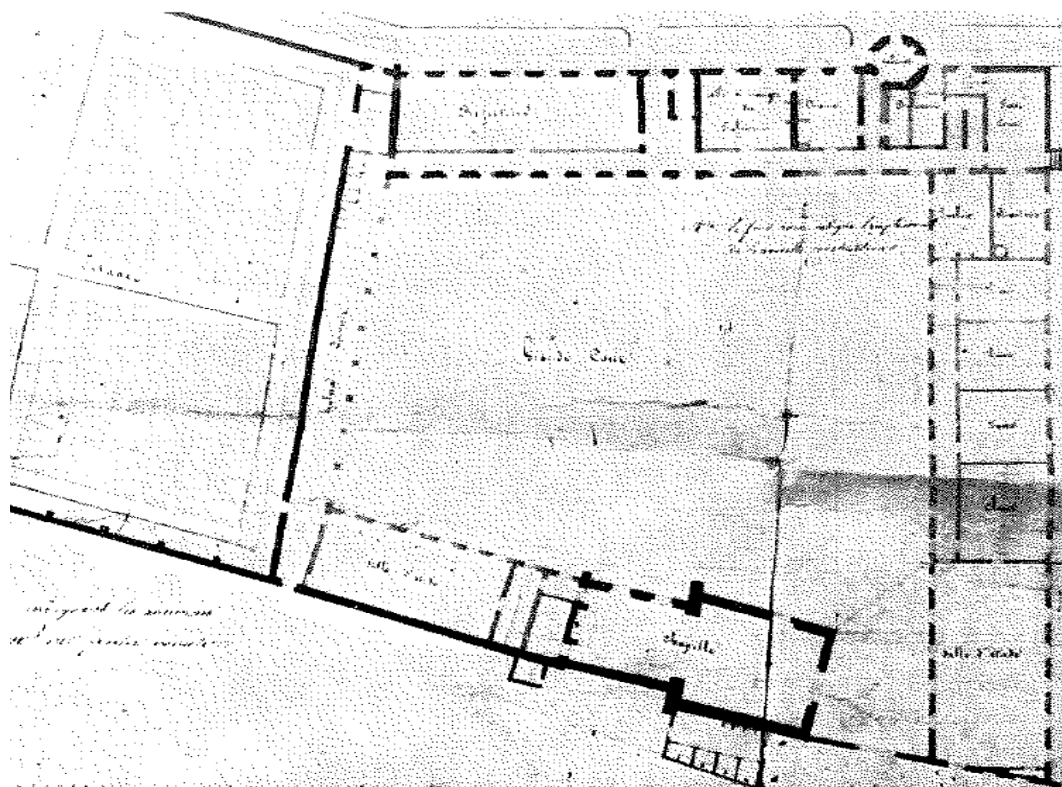

Fig. 23: Plattegrond van het Sint-Amandscollege tijdens de nieuwbouw in 1838. Tekening bouwmeester C. Dehults (Van Hoonacker 1997: 303, afb. 204)

In 1861 werd het schip van de proosdijkapel herbouwd naar ontwerp van A. Denis. Tevens vond de restauratie van het koor van de proosdijkapel plaats. In 1877 werd een studiezaal ten zuiden van de kapel bouw. In 1894 werd de kapel herinrichting door het plaatsen van brandglasramen, tabernakel en nieuw orgel. In 1897 werd een bijkomende verdieping op het proosdijgebouw van 1629 geplaatst.

Fig. 24: Het Sint-Amandscollege in 1894, uit het zuidwesten gezien (Van Hoonacker 1997: 304, afb. 205)

In 1904 werd de studiezaal ten noorden van de kapel uitgebreid en voorzien van een bijkomende etage (congregatiekapel). Ook werden de doorgangen aan beide zijden van de kapel verbouwd en tegen de westzijde van het college werd een façadegevel geplaatst in neogotische stijl. Ten oosten werd in 1909 een nieuwe vleugel met feest- en slaapzaal gebouwd. In 1913 werd een deel van de noordvleugel tussen de kapel en de constructie van 1906 afgebroken en vervangen door een grote klassenhal. Er is ook de verbouwing van de kapel, waarbij een deel van het koor van de kapel afgebroken werd.

In 1914 is er de bouw van een vergaderzaal en gymnastieklokaal voor externen. Tijdens W.O. I, werd het door Duitsers ingericht van keuken en paardenstal en werd een grote bunker aangelegd. In 1921-1922 werd het historische koor van de kapel afgebroken en werd een nieuw koor gebouwd. In 1924 werd een klooster gebouwd voor negen zusters, tegen de oude duiventoren (gesloopt in 1991). In 1926 werd een kleine kapel gebouwd, voorzien van de dakconstructie van de oude congregatiekapel. In 1935 is er de bouw van een eerste vleugel voor de lagere afdeling. In 1936 werd een badgebouw opgetrokken. In 1937 werd een tweede vleugel gebouwd voor de lagere afdeling.

De doorbraak van de Duitsers in 1941 zorgde voor grote schade aan de kapel. Een geallieerd bombardement vernielde de vensters, een aantal daken en de oostzijde van de oostelijke vleugel. Een weigering door de stad voor de bouw van een nieuwe kapel werd gevolgd door het herstel van de bestaande kapel. In 1946 vindt de bouw van een vleugel met leraarskamers plaats. In 1952 is er de uitbreiding van de refter van de leraars- en de rookzaal. In 1956 werd een verdieping opgetrokken boven klassenhal uit 1913-1914. 1962 ziet de afbraak van het torentje van de kapel en de bouw van een nieuwe sportzaal, voltooid in 1964.

In 1971 is er de ingebruikname van een torengedebou, priesterkwartier en nieuwe kapel. In 1988 werd een gedeelte van de zuidelijke vleugel afgebroken (gebouw van 1849). De vleugel van de proosdij van 1629 werd gerenoveerd.¹⁴

¹⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/59831>

Een belangrijke vraag is of er binnen het onderzoeksgebied een grafveldje aanwezig was. Dit blijkt inderdaad het geval geweest. Het grafveldje zou te situeren zijn ten oosten van de kapel, binnen een ommuurde boomgaard.¹⁵ Dit zou betekenen dat er tijdens het huidige onderzoek geen skeletten te verwachten zijn. Bovendien lijkt deze zone grotendeels verstoord door verdwenen gebouwen, bomkraters uit oktober 1918 en momenteel speelplaats.¹⁶

4.2.4 Verwachtingen

Van een plot van het plan van 1823 op de huidige toestand kan afgeleid worden dat de voormalige kapel een licht andere oriëntatie had dan de huidige. Hierdoor lijkt de kans groot dat een deel van de fundering van deze kapel aanwezig is in zone A, tussen de huidige kapel en de bestaande bebouwing. Ter hoogte van de huidige fietsenstalling in zone B en in zone C lijken geen muurresten te verwachten. De locatie van de nieuwe fietsenstalling in zone B blijkt te situeren ter hoogte van het bastion.

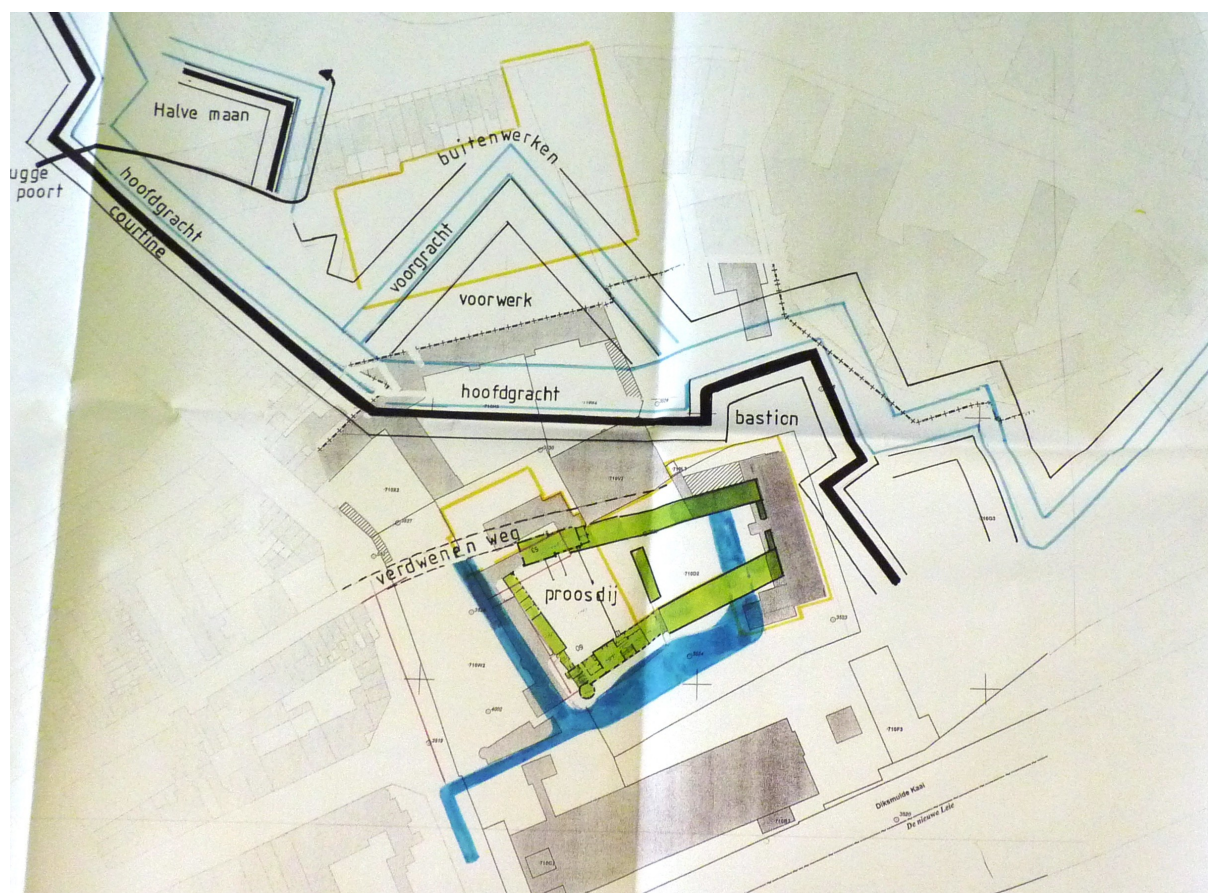

Fig. 25: Plot van de kaart uit 1823 (zwart) op de huidige toestand (grijs) (P. Despriet)

4.2.5 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied is volgens de Centrale Archeologische Inventaris (Fig. 26) een gekende archeologische waarde aanwezig:

- CAI 76272: Diksmuidekaai 6, op één van de speelplaatsen van het Sint-Amandscollege. Het onderzoek wees op de aanwezigheid van een gracht, rond de proosdij. Deze werd na

¹⁵ De Poorter 1905, 113

¹⁶ Mededeling P. Despriet

opgave opgevuld met 20ste-eeuws huisvuil van het college. Voor het grootste deel werden echter recente verstoringen en opvullingen vastgesteld.¹⁷

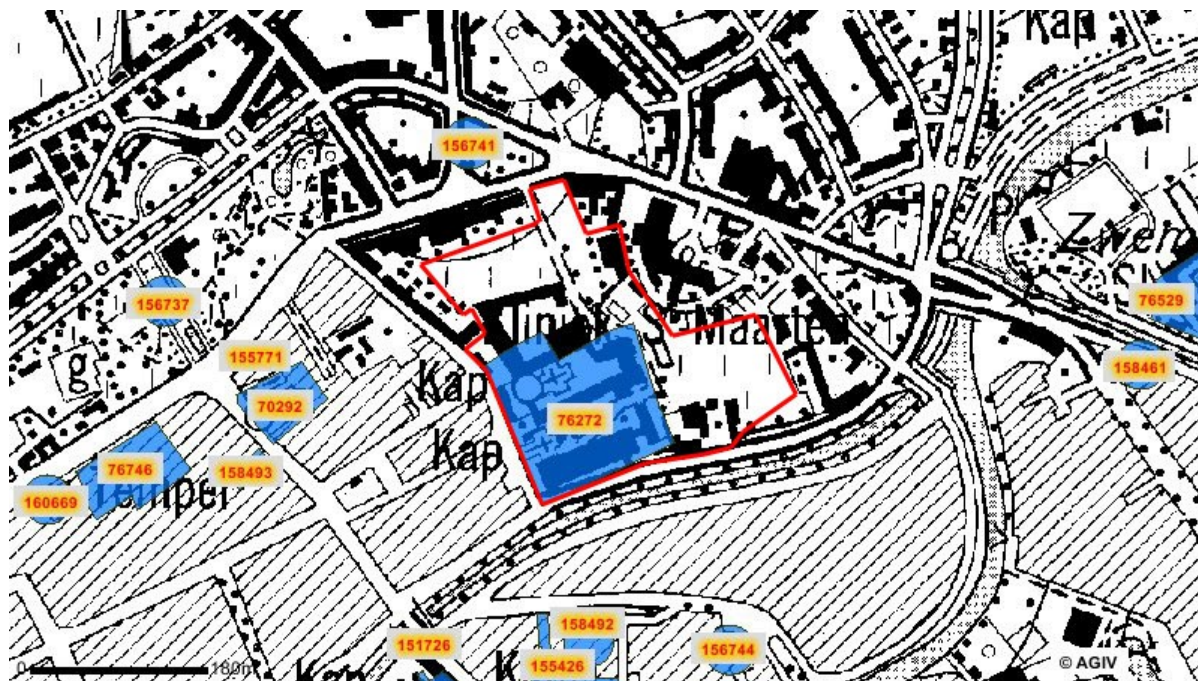

Fig. 26: Overzichtskartaal CAI

Ook in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich nog diverse gekende archeologische waarden.

Ten noorden:

- CAI 156741: Brugsepoortmolen. Staakmolen, korenmolen uit de 17de eeuw achter de rij huizen, aan de noordkant van de Brugsestraat, ter hoogte van de Proosdijstraat.¹⁸

Ten oosten:

- CAI 76529: De tweede Abdij van Groeninge te Kortrijk werd gebouwd in de 13de eeuw (de eerste abdij was gelegen in Marke, "Rodenburg" genaamd; de derde abdij werd in 1597 gebouwd dichtbij de stadskern in de Groeningestraat). Het terrein de "Wikings", gelegen tussen de Abdijkaai en de Ruitersweg, vormde de noordelijke begrenzing van het abtjiedomein. In de middeleeuwen waren hier reeds drassige en laaggelegen percelen, doorsneden door afvoerkanaaltjes. In het kader van de 19de-eeuwse stadsuitbreidingen en het graven van het kanaal Kortrijk-Bossuit, begon men systematisch de bodem op te hogen om ca. 1900-1930 te eindigen met een stort van huishoudelijk afval en bouwpuin. Bij onderzoek werden grondsporen aangetroffen uit de vroeg-Romeinse tijd, in verband te brengen met ambachtelijke metaalwinning en -verwerking, aardewerk en bouwmaterialen. Andere grondsporen dateren uit de late middeleeuwen en omvatten enerzijds de resten van een kerk, inclusief graven, en aan de andere kant kuilen in verband met zandontginning. Ook werden twee bakstenen beer- en/of mestputten aangetroffen. Verder werden er ook losse vondsten uit de steentijd en late ijzertijd, Romeinse tijd en volle middeleeuwen aangetroffen.¹⁹

¹⁷ De Cock *et al.* 1996: 100-101

¹⁸ Mattelaer 2011: 5-77

¹⁹ Despriet 1993; Deschieter 1995

- CAI 158461: Vlaanderenkaai II. Waterput uit de Romeinse tijd. Vlakbij de waterput werden terra sigillata-fragmenten, gebruiks aardewerk en een munt van Domitianus gevonden.²⁰

Ten zuiden:

- CAI 156744: Broelmolen, de molen op de kleine Broel, gelegen tussen de Tayaertstraat (Tayaertsgat) en de Dam. Het is één van de oudste molens van Kortrijk en dateert uit de late middeleeuwen.²¹
- CAI 158492: Heilig Hart (uitbreiding). Hier werd een deel van de aarden wal aangetroffen en daarop de staande stadsmuur van de Bourgondische stadsomwalling. De wal werd opgetrokken tussen 1353 en 1454. In 1684 werd de omwalling opgeblazen door het Franse leger.²²
- CAI 155426: Heilig Hart, noodopgraving tijdens de bouw van het rust- en verzorgingstehuis Heilig Hart. Daarbij werd een bevaarbaar kanaal uit de middeleeuwen aangetroffen, dat opgevuld werd in de periode 1350-1600.²³
- CAI 151726: Dam, middeleeuwse stadspoort, nl. de Leiepoort. Het gebouw omvatte een poortgebouw, een noordelijke brug, een oostelijke en westelijke toren, een watermolen en een spui. Het werd gebouwd tussen 1400 en 1402.²⁴

Ten westen:

- CAI 158493: Overleiestraat 53. Hier werden losse vondsten aangetroffen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.²⁵
- CAI 70292: Overleiestraat (Sint-Elooikapel en Sint-Elooi Gasthuis). Het Sint-Elooi Gasthuis en de Sint-Elooikapel bevonden zich in de Overleiestraat in Kortrijk, maar werden afgebroken voor de bouw van de Sint-Elooiskerk in 1882. Het gasthuis en de kapel werden volgens een archiefstuk gesticht in 1366, maar oudere geschiedschrijvers spreken van een stichting in 1308.²⁶
- CAI 155771: Brugsestraat 8-10. Bakstenen resten van twee huizen uit de late middeleeuwen. Verder ook een kleine ambachtelijke werkplaats. Muntvondsten lijken er op te wijzen dat de werkplaats in de eerste helft van de 17de eeuw verlaten werd.²⁷
- CAI 156737: Ankermolen of Overleiemolen, stond waar nu het Koningin Astridpark is, achter de toenmalige huizen van de Meensestraat, iets meer ten westen ten opzichte van de Sint-Jansput.²⁸
- CAI 76746: Meensestraat 43-57. Losse vondsten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.²⁹
- CAI 160669: Pottenbakkershoek I. Werkplaats van een pottenbakker uit de 17de eeuw.³⁰

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat zich in de nabijheid van het onderzoeksgebied reeds verschillende gekende archeologische waarden bevinden.

In de eerste plaats werden in de omgeving resten van Romeinse bewoningssporen aangetroffen, meer bepaald ter hoogte van CAI 76529 en CAI 158461. Deze bevinden zich echter aan de overzijde van de Leie. Er zijn geen andere aanwijzingen dat Romeinse resten te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied.

20 Anseeuw 1987

21 Mattelaer 2011: 5-77

22 Despriet 2010a: 15-16

23 Despriet 1999: 60-61

24 Despriet 2012: 133-134

25 Despriet 2010b: 24-26

26 De Cuyper 1964: 133-152

27 Despriet 2010c: 62-63

28 Mattelaer 2011: 5-77

29 Despriet 2002: 13-14

30 Despriet 2012: 133

Uit de middeleeuwen stammen de resten van een kanaal (CAI 155426), van huizen en van ambachtelijke zones (CAI 155771 en CAI 160669). Religieuze resten omvatten een abdij (CAI 76529) en een kapel met gerelateerd gasthuis (CAI 70292).

Resten van een stadsomwalling werden aangetroffen ter hoogte van CAI 158492 en CAI 151726. Ook binnen het onderzoeksgebied worden resten van een omwalling verwacht.

Resten uit de nieuwe tijd omvatten quasi uitsluitend molens: CAI 156741, CAI 156744 en CAI 156737. Tot slot was er nog de losse vondst van materiaal uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd (CAI 158493 en CAI 76746).

De meeste van de gekende archeologische waarden staan los van elkaar en los van de verwachtingen binnen het plangebied. Vooral de onderzoeken van resten van een stadsomwalling zijn relevant in het kader van dit onderzoek.

4.3 Antwoord onderzoeksvragen bureaustudie

Bureaustudie:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?
 - Binnen het projectgebied zelf, ten zuiden van zones A en B, werd reeds een opgraving uitgevoerd. Dit toonde aan dat de resten van een gracht rond de proosdij opgevuld werden met 20ste-eeuws huisvuil. Verder bevinden zich in de omgeving van het projectgebied nog diverse andere gekende archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak resten uit de (late) middeleeuwen en nieuwe tijd. De zone ter hoogte van de tweede Abdij van Groeninge wordt echter ook gekenmerkt door diverse vondsten uit de steentijd, late ijzertijd en Romeinse tijd. Met betrekking tot de historische gegevens zijn er verschillende historische kaarten beschikbaar en is van het projectgebied reeds een gedetailleerde bouwhistorie opgesteld.
- Welke gegevens zijn voorhanden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?
 - Zone A bevindt zich net ten noorden van de kapel. Op geen van de historische kaarten wordt bebouwing aangegeven, behalve op de kaart van Jacob Van Deventer. De kaarten van Sanderus en Ferraris lijken aan te geven dat de vestingwerken tot kort bij de kapel kwamen, deels binnen zone A. Op basis van de vergelijking tussen de historische grondplannen en de huidige toestand, kan gezien worden dat de oude kapel een licht andere oriëntatie had dan de huidige kapel. Hierdoor is een deel van de fundering vermoedelijk te situeren ten noorden van de huidige kapel, binnen zone A.
 - Zone B blijkt op de kaart van Jacob Van Deventer te bestaan uit velden. In de 17de en 18de eeuw lijkt de zone vooral in gebruik geweest als tuinzone. Pas in de 19de eeuw bevindt zich in zone B duidelijk bebouwing. Op basis van de georeferencierte kaarten bevindt ook het meest oostelijke gebouwtje zich nog binnen zone B. Hierbij dient echter de kritische vraag gesteld te worden in hoeverre de historische kaarten correct zijn. Mogelijk bevinden zich in het uiterste noorden, ter hoogte van de fietsenstalling, opnieuw resten van de vestingwerken. In zone B blijkt de footprint van het nieuwe gebouw erg nauw aan te sluiten bij die van het huidige gebouw. Enkel ter hoogte van de huidige en de nieuwe fietsenstalling zal een bijkomende verstoring optreden. Op basis van een plot van de toestand uit 1830-1833 op de huidige toestand, kan gezien worden dat de huidige fietsenstalling buiten de zone valt waar muurresten eventueel nog aanwezig kunnen zijn. De locatie van de nieuwe fietsenstalling blijkt zich echter op de locatie van het bastion te bevinden.

- Zone C lijkt op de kaart van Jacob Van Deventer in gebruik als veld. Vanaf de latere kaarten is duidelijk te zien dat zich ter hoogte van deze zone vestingwerken bevinden, met name de buitenwerken en de voorgracht. Deze zone biedt dan ook het best de gelegenheid om de vestingwerken te onderzoeken. Enkel in het uiterste noorden bevindt zich een gebouw, zeker te zien op de historische kaarten vanaf de 18de eeuw, maar mogelijk ook al vanaf de 17de eeuw. Hier is de onzekerheid echter groter omwille van de grotere onnauwkeurigheid van de kaart.
- In welke mate is er verstoring van het terrein te verwachten?
 - Voor zone A kan de vraag gesteld worden in hoeverre vestingwerken zich binnen deze zone bevinden en of deze nog goed bewaard zijn, of eerder verstoord zijn bij het dempen ervan.
 - Zone B blijkt lange tijd in gebruik geweest als tuinzone en pas in de 19de eeuw bebouwd. Verwacht wordt dat er bijgevolg minder ingrepen in de bodem hebben plaatsgevonden die het bodemarchief verstoord hebben. Op de locatie van de huidige fietsenstalling worden geen muurresten verwacht. Wel dient er rekening mee gehouden te worden dat de locatie van de nieuwe fietsenstalling geroerd kan zijn door de vestingwerken. Opnieuw is het de vraag of er bijkomende verstoringen plaatsgevonden hebben bij het dempen ervan.
 - Zone C blijkt op basis van de historische kaarten een grote impact ondervonden te hebben van de vestingwerken. Het is dan ook de vraag in hoeverre oudere archeologische resten op deze plaats nog bewaard kunnen zijn. Verder dient ook hier de vraag gesteld te worden of bijkomende verstoringen plaatsgevonden hebben bij het dempen ervan.
- In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?
 - De gebouwen worden waarschijnlijk gefundeerd op een dicht grid paalfunderingen, gezien de onstabiele bodem. Dit betekent een sterke verstoring van het bodemarchief. Ter hoogte van de speelplaats wordt een beperktere verstoring verwacht, aangezien dit minder zwaar gefundeerd dient te worden. De plannen voor de nieuwe fietsenstalling liggen nog niet helemaal vast, waardoor een inschatting van de geplande verstoring moeilijk is.
- Welke onderzoeksvragen moeten bijkomend bij de prospectie met ingreep in de bodem beantwoord worden?
 - Geen
- Wat is de beste locatie en oriëntatie voor de verschillende proefsleuven en -putten?
 - In zone A worden twee proefputten aangelegd met als doel de eventuele aanwezigheid van de funderingen van de vroegere kapel terug te vinden. Ten westen wordt nog een proefput aangelegd om de bodemopbouw te registreren en na te gaan of zich hier nog muurresten bevinden en wat de bewaringstoestand is van het aanwezige bodemarchief.
 - Voor zone B is de belangrijkste verstoring van de geplande werkzaamheden te situeren ter hoogte van de huidige en de nieuwe fietsenstalling. Ter hoogte van de huidige fietsenstalling worden twee proefputten voorzien. Ter hoogte van de nieuwe fietsenstalling worden mogelijke resten van een bastion aanwezig, maar zou zich ook een kabel bevinden. Om deze niet te beschadigen, werd geopteerd om de proefput hier te vervangen door twee boorraaien.
 - In zone C worden vooral de resten van vestingwerken verwacht en misschien ook resten van een blekerij. De proefsleuven worden zo ingepland dat de grenzen van de vestingwerken vastgesteld kunnen worden. Bovendien wordt geopteerd voor een ligging haaks op de vestingwerken, zodat doorsnedes geregistreerd kunnen worden. Daarom worden twee oost-west georiënteerde sleuven voorzien aan de grenzen van de zone. De tussenruimte wordt onderzocht aan de hand van noord-zuid georiënteerde sleuven.

5 Resultaten terreinonderzoek

5.1 Toegepaste methoden & technieken

Er wordt voorzien in een combinatie van proefsleuven en proefputten, gericht op de individuele vraagstelling en het specifieke karakter van elk deelproject:

- Deelproject A: er worden drie proefputten aangelegd van max. 8 m² elk, verdeeld over het terrein.
- Deelproject B: er worden twee proefputten aangelegd van max. 8 m² elk, verdeeld over het terrein. Er werden twee boorraaien aangelegd ter hoogte van de geplande fietsenstalling.

De proefputten worden, indien mogelijk zonder gevaar voor de veiligheid, gegraven tot minstens 20 cm in de moederbodem. Indien de moederbodem niet bereikt kan worden, dient men per proefput enkele boringen/sonderingen tot 20 cm in de moederbodem te plaatsen om de stratigrafie in kaart te brengen.

- Deelproject C: de methode van continue sleuven wordt gebruikt
 - parallelle proefsleuven ononderbroken over het volledige terrein van de percelen;
 - de afstand tussen de proefsleuven bedraagt niet meer dan 15m (van middenpunt tot middenpunt);
 - de minimale breedte van een sleuf was 2 m.

Zie het hoofdstuk Antwoord onderzoeksvragen bureaustudie voor de specifieke inplanting van proefputten en sleuven.

Hierbij wordt 10% opengelegd d.m.v. proefsleuven in een vast grid en 2,5% d.m.v. kijkvensters en/of dwarssleuven. Het te onderzoeken terrein is ca. 0,7 ha groot. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. De kijkvensters en/of dwarssleuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

De exacte locatie en oriëntatie van de putten en sleuven werd nader bepaald op basis van de resultaten van het bureau-onderzoek en de situatie op het terrein (o.a. beperkte toegankelijkheid parkeerzone binnen deelproject C).

De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog. Alle sporen, werkputten en minstens één representatief bodemprofiel per werkput werden fotografisch vastgelegd. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, werkputten, vlakken, profielen, sporen en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 1,2 ha (11963 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzochte oppervlakte:
 - Aantal aangelegde proefsleuven: 7 = 634,25 m²
 - Aantal aangelegde proefputten: 7 = 76,89 m²

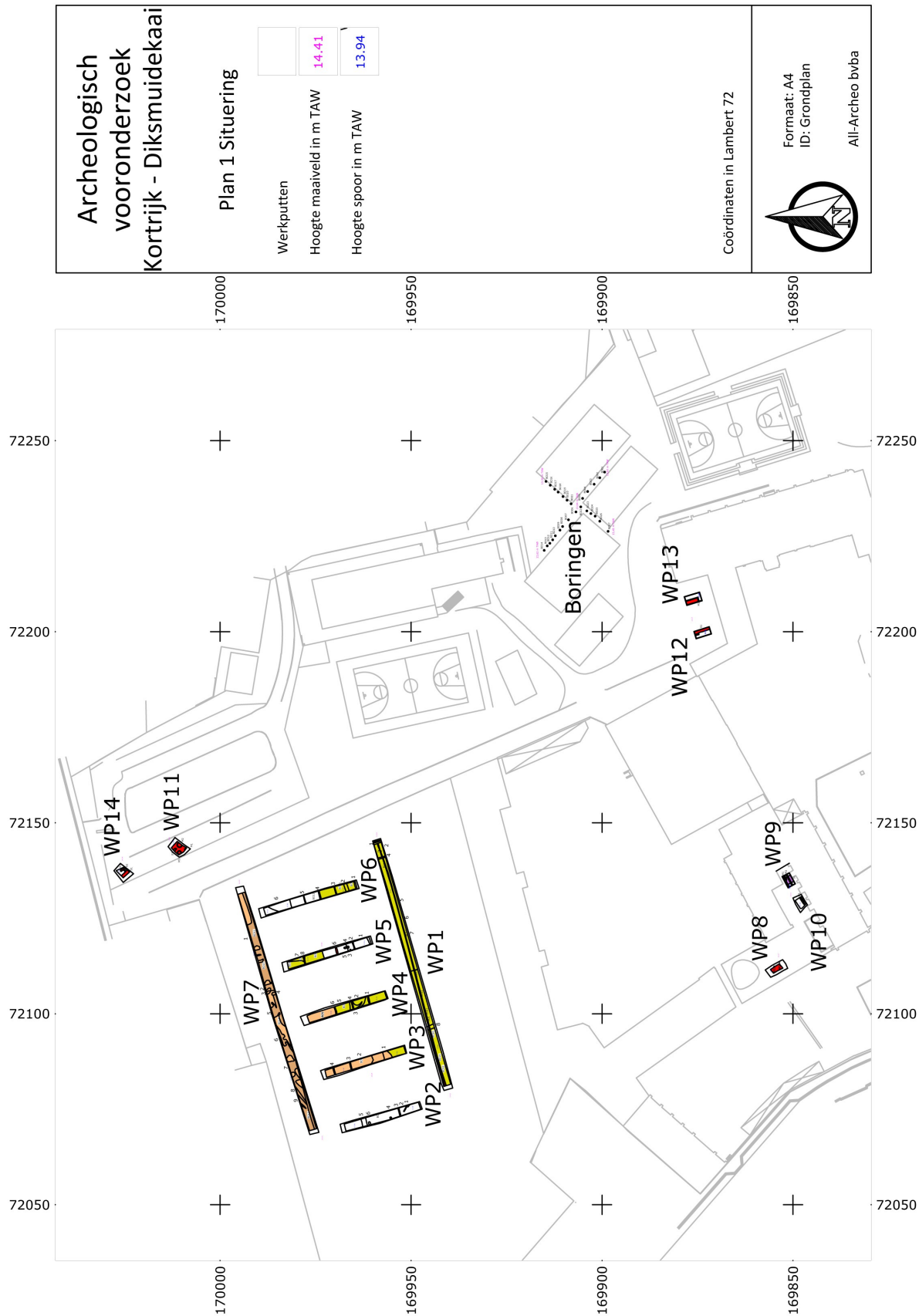

Fig. 27: Situeringssplan

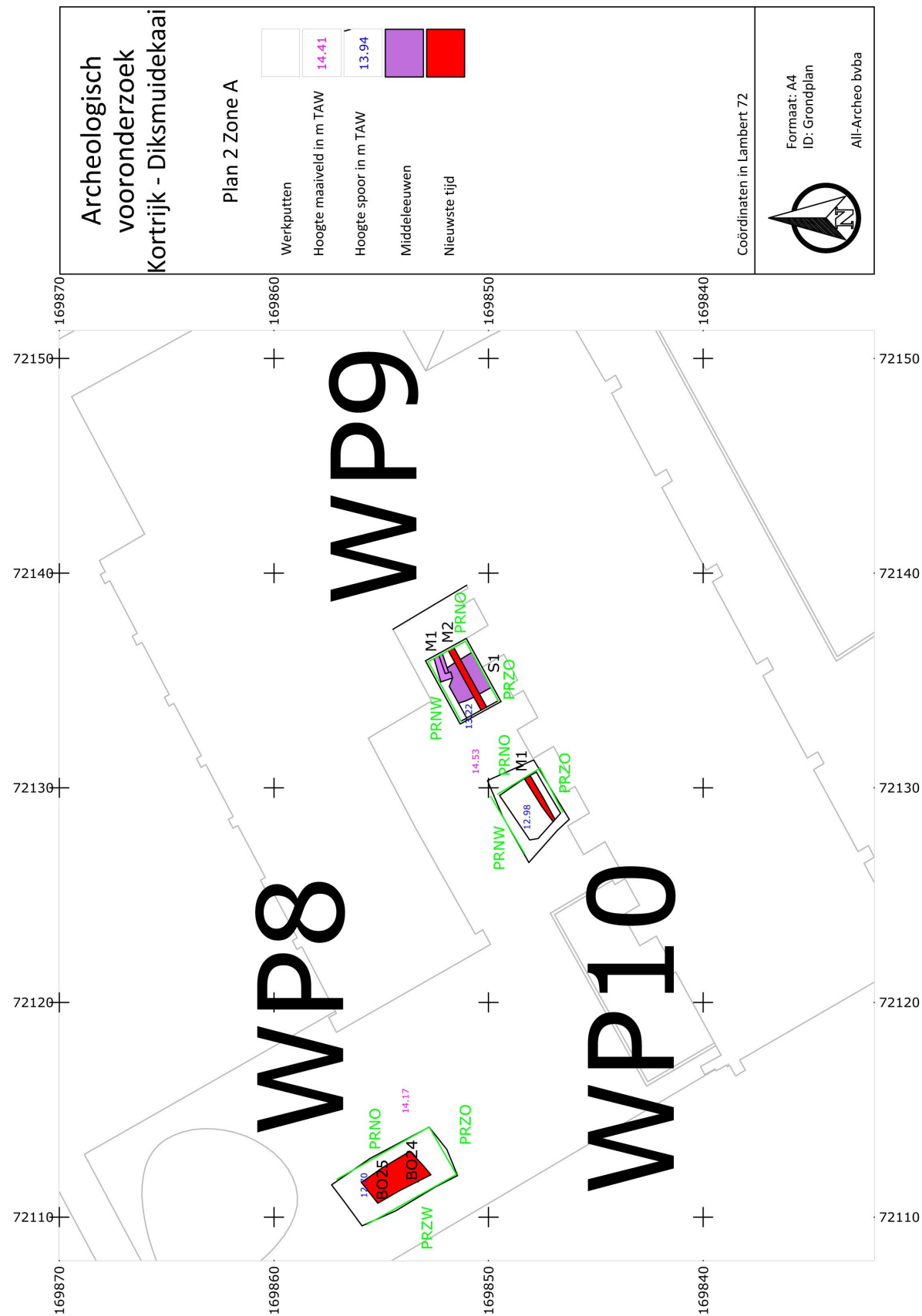

Fig. 28: Detail zone A

5.2 Zone A

Werkput 8

Werkput 8 is gelegen in het noordwesten van zone A. In de werkput werden onder de teelaarde (A-horizont, laag 1) verschillende puinpakketten aangetroffen (lagen 2-8), met een vrij gelijkaardig uitzicht. Ze zijn homogeen bruin en bevatten baksteen en mortel. Onderaan werd de C-horizont vastgesteld (laag 9). De puinpakketten lijken afkomstig van de afbraak van gebouwen, te zien op een prent uit 1894.

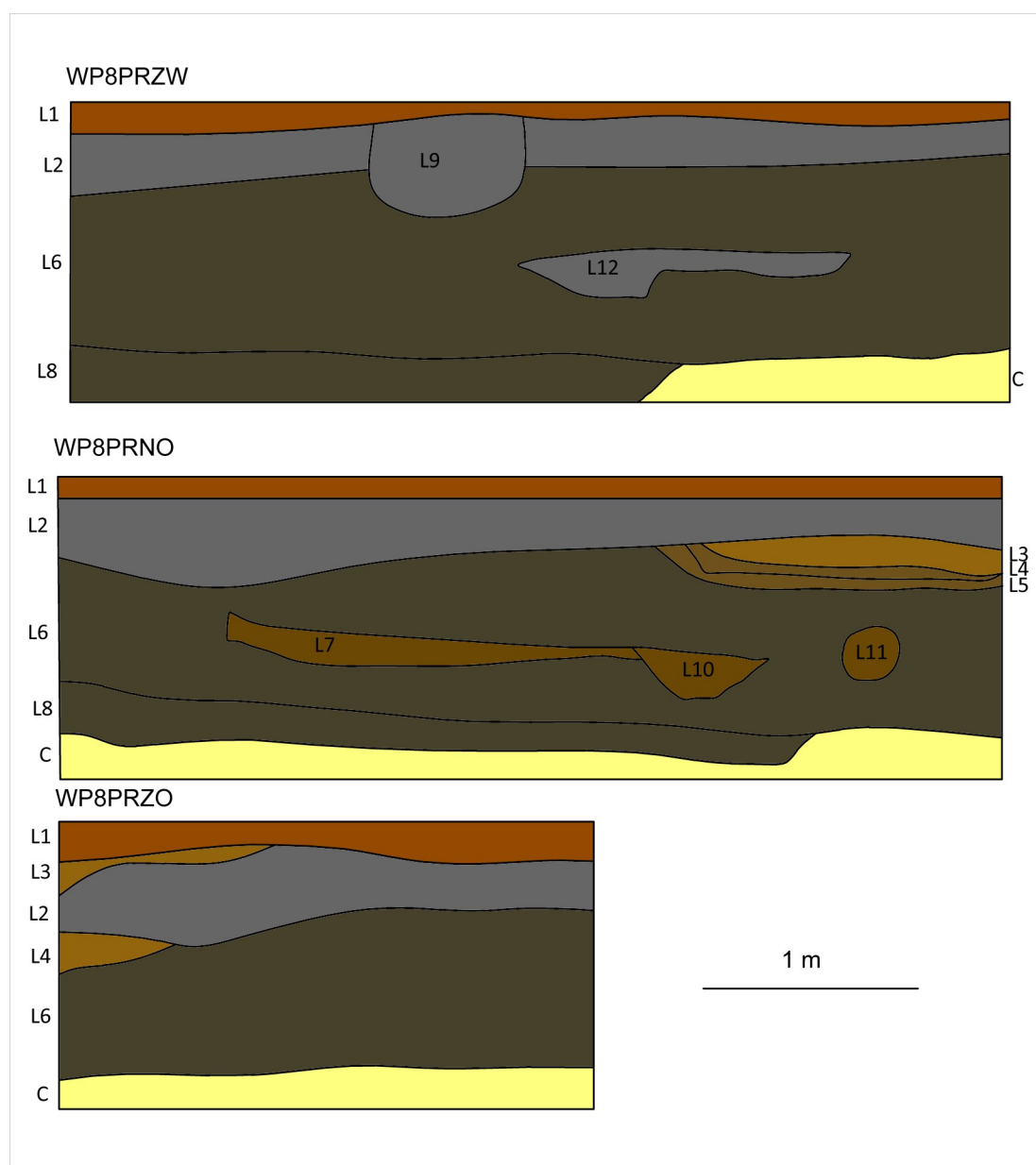

Fig. 29: Profieltekeningen werkput 8

Fig. 30: Grondplan werkput 8, vlak 2

Fig. 31: Noordoost profiel werkput 8

In deze werkput werden geen sporen of muurresten aangetroffen. Een wandfragment rood geglaazuurd aardewerk werd aangetroffen in laag 6, ter hoogte van het zuidoostelijke profiel.

Werkputten 9 en 10

Werkputten 9 en 10 werden aangelegd in het zuidoosten van zone A, zo dicht mogelijk tegen de huidige kapel. Deze putten hebben als doel de funderingen van de vorige kapel te zoeken.

Fig. 32: Overzicht grondvlak werkput 1

Fig. 33: Zuidwestelijk profiel van werkput 10

Bovenaan bevonden zich een aantal nivelleringslagen (lagen 1-5). Deze zijn zandig, geel gevlekt van kleur en bevatten heel wat puin. Daaronder is een dik, homogeen bruingrijs ophogingspakket te zien (laag 7 = 9), dat uiteindelijk gelegen is op de C-horizont (laag 10). Verder werden ook enkele puinkuilen vastgesteld, met name lagen 11, 12 en 13. Ze zijn homogeen bruingrijs en onderscheiden zich van laag 7/9 door de aanwezigheid van puin.

In beide werkputten werd een bakstenen gootje aangetroffen (WP9M2 en WP10M2). Deze bestaat uit bakstenen van 20 x 9 x 6 cm, opgebouwd uit afwisselend een rij kopse en een rij strekse bakstenen en gevoegd met cementmortel. Dit plaatst de muur in de nieuwste tijd.

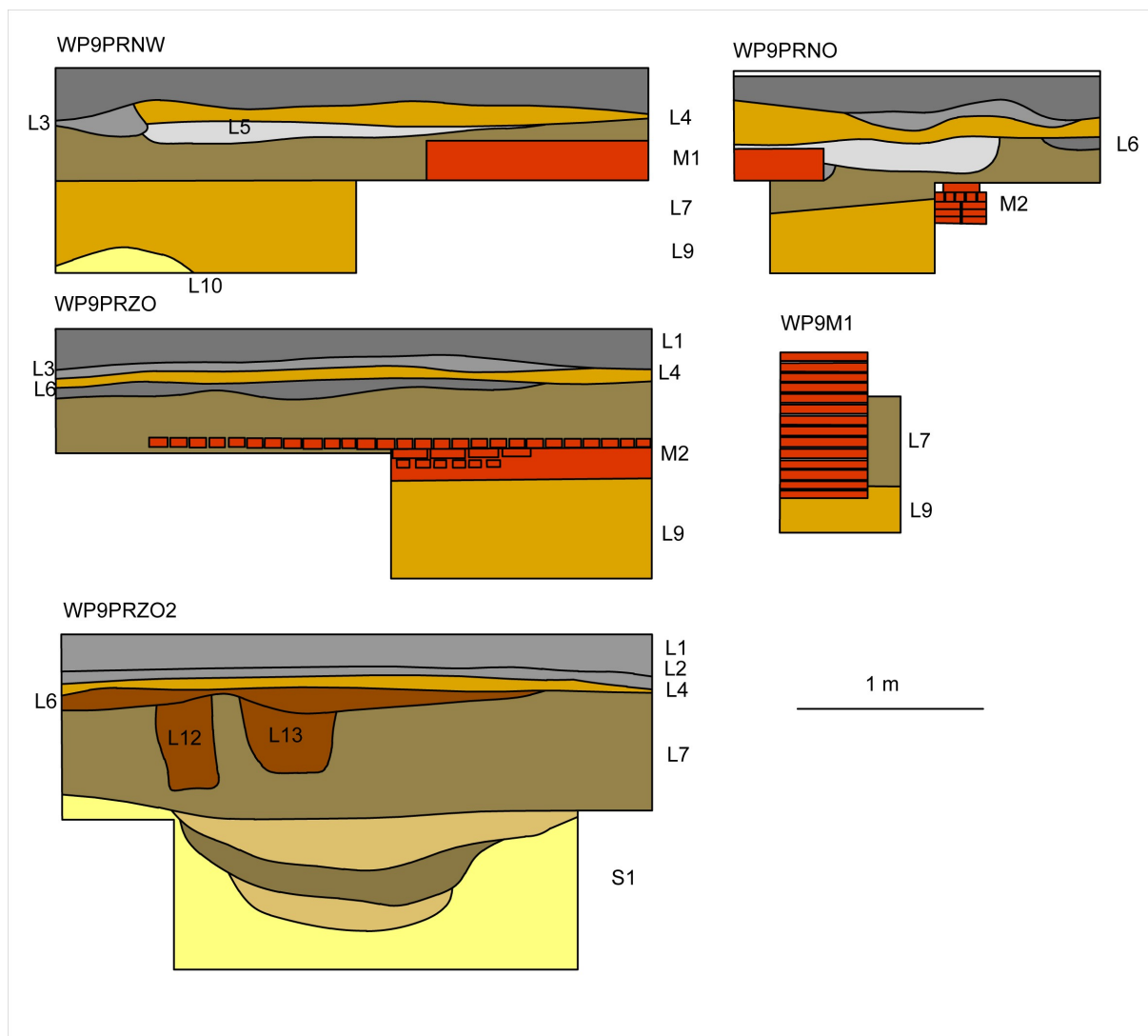

Fig. 34: Profieltekeningen werkput 9

Fig. 35: Sondering van WP10M2

Fig. 36: Detail van WP9M1 in het grondvlak

M1 is een bakstenen muur, opgebouwd uit onregelmatig geplaatste bakstenen van 24? x 10 x 5 cm en gevoegd met een witte kalkmortel. De onregelmatige plaatsing van de bakstenen lijkt er op

te wijzen dat het een fundering betreft. De muur was 24 cm breed en bewaard tot een diepte van 80 cm. Laag 8 is de insteek van M1.

De muur maakt een hoek naar de huidige kapel toe. De hoek is duidelijk vastgesteld tijdens het onderzoek. Er is geen aanzet van een muur te zien naar de andere zijde, maar wel naar de huidige kapel toe. Daar blijkt de muur afgebroken. Dit lijkt er op te wijzen dat alle oudere muurresten voor de bouw van de nieuwe kapel en de aanleg van het gootje ernaast, afgebroken werden over een afstand van 2,5 m ten opzichte van de huidige kapelmuur.

Opvallend is de afwijkende oriëntatie van de muur, die een oostnoordoost-westzuidwest oriëntatie heeft. Dit stemt overeen met de verwachte oriëntatie van de voormalige kapel, afgaande op historische gegevens (zie hoger). Op basis van deze gegevens kan met vrij grote zekerheid worden gesteld dat WP1M1 de noordwestelijke hoek is van de voormalige kapel.

Fig. 37: Sondering van WP9M1

De kapel bestond oorspronkelijk uit een laat-Romaanse fase. Deze bevindt zich vermoedelijk volledig binnen de muren van de huidige kapel en kan dus niet overeen stemmen met de gevonden muur. Omstreeks 1645 werd een nieuwe koorconstructie opgericht. De Romaanse kapel werd tenslotte in 1921 afgebroken om plaats te maken voor de huidige kapel. De gevonden muur is hierdoor hoogst waarschijnlijk overeen te stemmen met de bouwphase uit 1645.

Een plot van de aangetroffen fundering op het plan met de verwachte locatie van de kapel uit 1645, toont aan dat de noordwestelijke hoek van de voormalige kapel iets meer naar het oosten moet gesitueerd worden. Nergens werden resten van skeletten of begravingen vastgesteld. Dit sluit aan bij de verwachting dat het grafveld ten oosten van de kapel moet gesitueerd worden.

Tot slot werd ter hoogte van de overgang van ophogingslaag 7/9 naar de C-horizont, een gracht opgemerkt (WP9S1). De gracht heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie, een breedte van 1,9 m en een maximale bewaarde diepte van 60 cm. De gelaagde vulling bestaat bovenaan uit een licht bruingrijs gevlekt pakket, daaronder een geelgrijs gevlekt pakket en onderaan tot slot een lichtgrijs gelaagd pakket. De onderste laag lijkt een dichtslibbing, ontstaan tijdens het gebruik van de gracht. De bovenste twee pakketten zijn te beschouwen als dempingslagen. De vulling van de gracht werd bemonsterd aan de hand van een pollenprofiel.

Fig. 38: Detail zone A, op een plot van de kaart uit 1830-1833 (zwart) op de huidige toestand (grijs) (P. Despriet)

Fig. 39: WP9S1 in het grondvlak

Fig. 40: WP9S1 in doorsnede

Helaas werden in de gracht geen vondsten aangetroffen, die een aanwijzing kunnen geven over de datering. Tijdens het onderzoek kon wel vastgesteld worden dat de gracht aan de oostelijke rand oversneden wordt door de fundering van de voormalige kapel. Hierdoor kan gesteld worden dat de gracht de bouw van de kapel vooraf ging of vergezelde. Dit kan betekenen dat het waarschijnlijk dezelfde gracht is, die reeds te zien is op het plan van van Deventer (1550-1565, zie hoger). De ligging maakt dit aannemelijk en logisch, maar zonder datering is wel enige terughoudendheid nodig. Het is immers ook mogelijk dat de gracht nog ouder is.

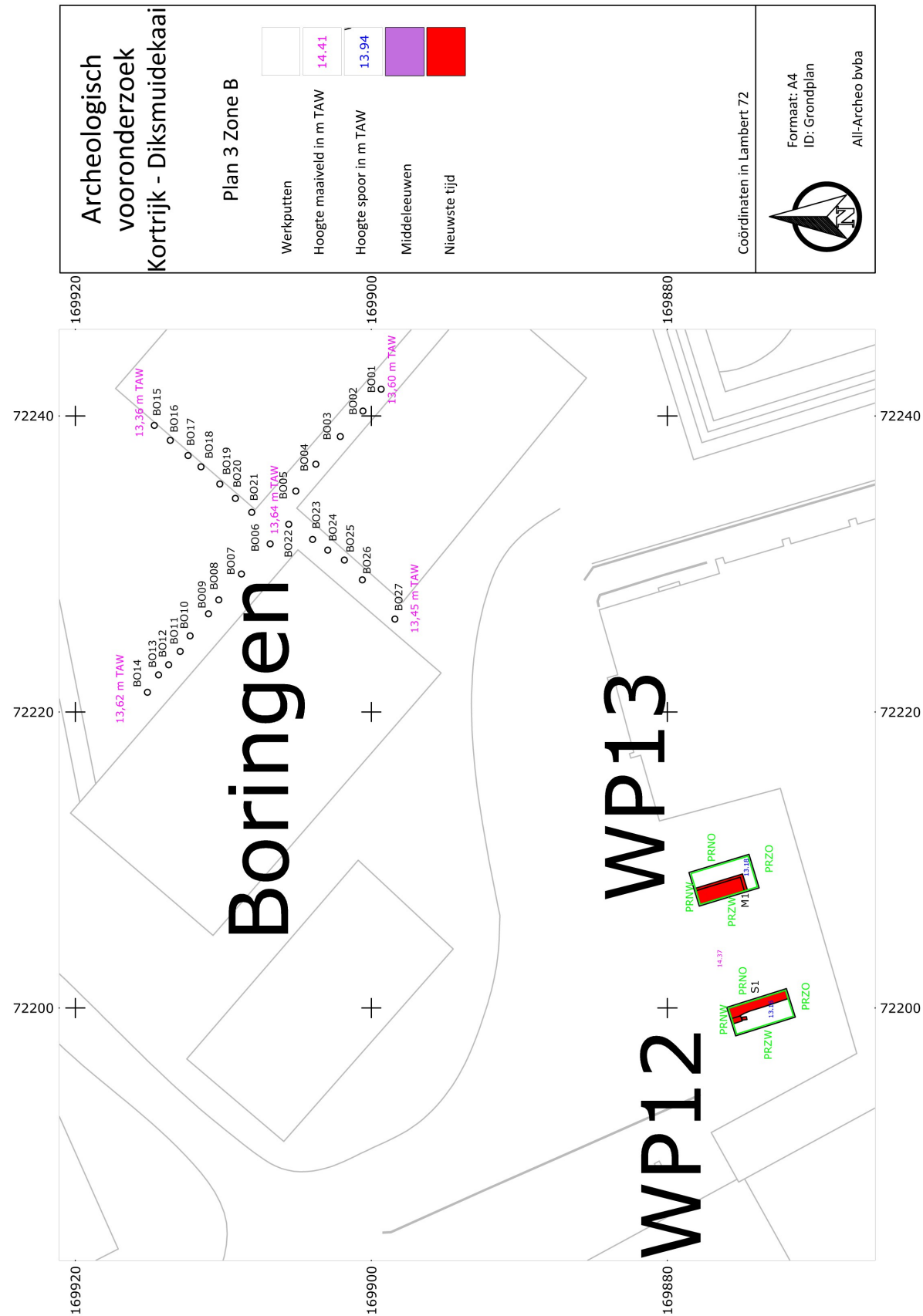

Fig. 41: Detail zone B

5.3 Zone B

Werkputten 12 en 13

Werkputten 12 en 13 werden aangelegd onder de overdekte fietsenstalling. Onder de verharding, die bestond uit beton, waren verschillende ophogingslagen op te merken (lagen 3-8 in WP12 en lagen 3-7 in WP13). Het betreft een opeenvolging van grijze tot bruine gevlekte lagen. Laag 1 in werkput 13 is vermoedelijk te beschouwen als een nivelleringslaag en bestaat uit homogeen geel zand. Ook laag 2 in werkput 12 is vermoedelijk te beschouwen als een nivelleringslaag, maar bestaat uit een donker grijszwart pakket sintels. Beide lagen bevinden zich onmiddellijk onder het beton.

Fig. 42: Zuidoost profiel van werkput 12

Fig. 43: Noordoost profiel van werkput 13

Fig. 44: WP12S1 op vlak 1

Fig. 45: Doorsnede van WP12S1 in het noordoost profiel van werkput 12

WP12S1 is het enige spoor dat aangetroffen werd in deze zone. Het is een kuil met een gelaagde vulling. De lagen bestaan uit geel zand en donkerzwarte pakketten sintels. Vondsten omvatten een kommetje in industrieel wit aardewerk, met stempel DE FUISSE U.A. BAUDOUR (Belg.), een bodemfragment industrieel wit aardewerk van een bord, een bodem industrieel wit aardewerk van een vaas en een inktpotje in kleurloos glas met schroefdop, industrieel vervaardigd. Alle vondsten dateren uit de nieuwste tijd.

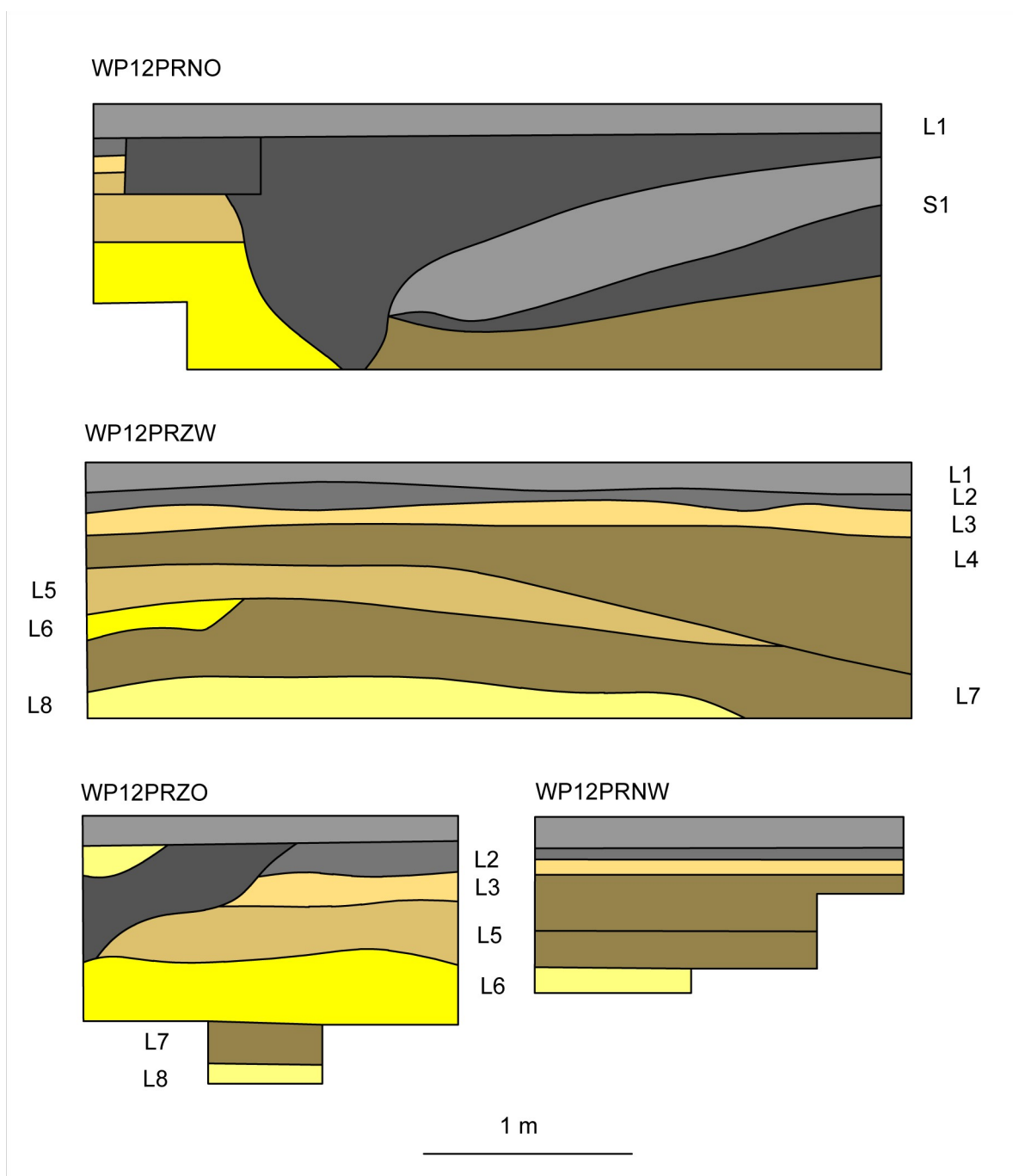

Fig. 46: Profieltekeningen werkput 12

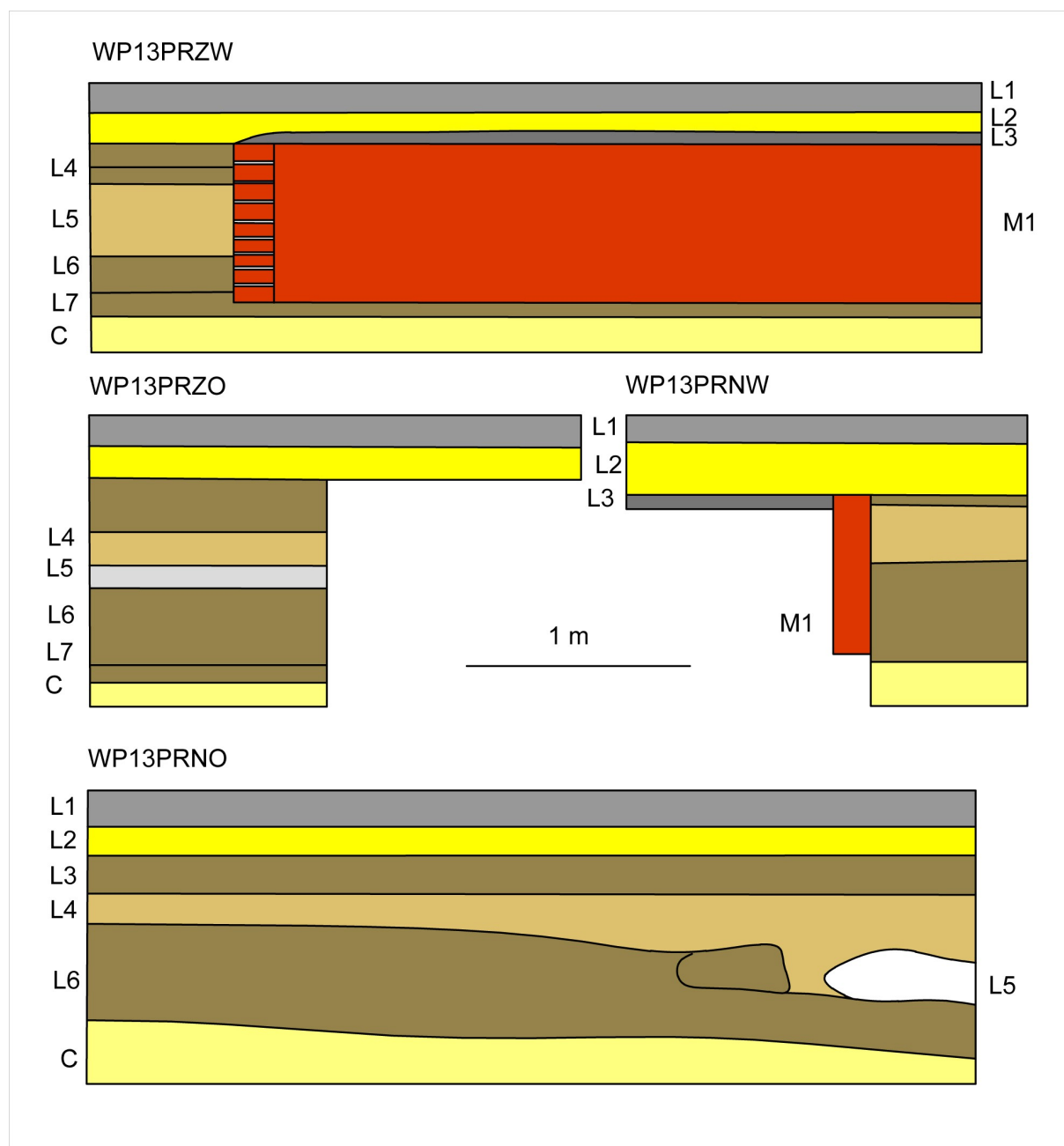

Fig. 47: Profieltekeningen werkput 13

Fig. 48: Vondsdt uit WP12S1

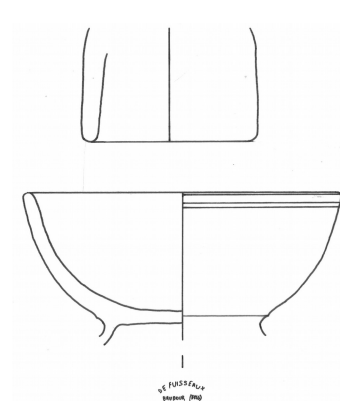

Fig. 49: Tekeningen vondsten WP12S1 (schaal 1:3)

Muurresten werden aangetroffen in beide werkputten. De muurresten uit werkput 12 werden echter aangetroffen in de vulling van WP12S1. Het betreft grote brokken puin, maar geen *in situ* resten. In werkput 13 werden muurresten gevonden van wat vermoedelijk een kelder is (WP13M1). De muur is opgebouwd uit rijen strekse bakstenen van 19 x 10 x 4 cm, gevoeg met cementmortel. In de ruimte bevond zich een puinvulling. De muurresten zijn te situeren in de nieuwste tijd.

Fig. 50: Muurresten in werkput 12

Fig. 51: WP13M1

Boringen

Waar de nieuwe fietsenstalling zal komen, was oorspronkelijk ook de aanleg van een werkput voorzien. Omwille van de aanwezigheid van leidingen werd echter, voor aanvang van het terreinwerk en in overleg met de verschillende partijen, besloten in deze zone een booronderzoek uit te voeren. De boringen werden uitgevoerd met een Edelman van 7 cm diameter. Nergens werd grondwater vastgesteld.

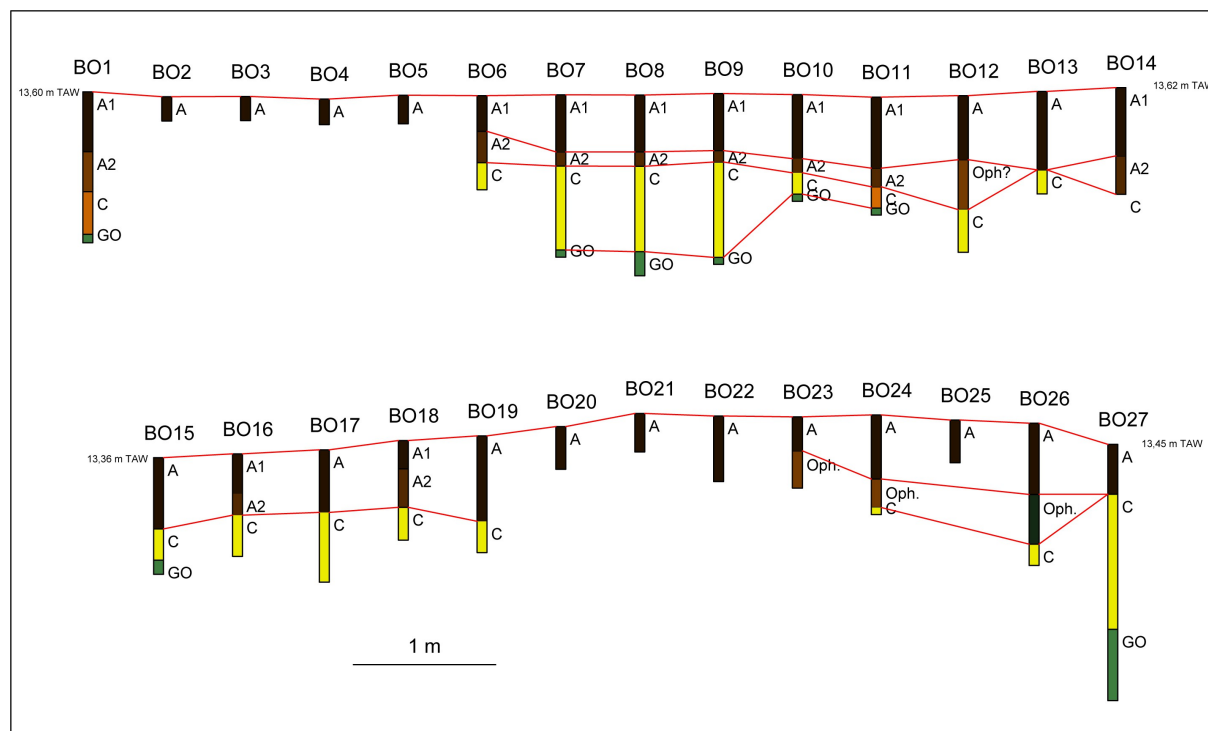

Fig. 52: Boringen

De boorstaten zijn in bijlage opgenomen. Over het algemeen bestaat de bodemopbouw uit een homogene donkerbruine A-horizont (soms op te splitsen in een humeuze A1-horizont en een meer uitgeloopte A2-horizont), die gelegen is op de C-horizont. Op een aantal plaatsen werd de geologische ondergrond vastgesteld. Ter hoogte van boringen 23, 24 en 26 werd ook nog de aanwezigheid van een ophogingspakket vastgesteld, tussen de A- en de C-horizont.

Ter hoogte van boringen 2, 3, 4, 5, 20, 21 en 22 moest de boring gestaakt worden, omdat gestoten werd op baksteen. Het lijkt om een constructie te gaan, eerder dan om puin. Mogelijk betreft het de locatie van een riolering, waarvan de ligging ter hoogte van de vondst van de constructie verondersteld wordt. Dit is gebaseerd op de ligging van een inspectieput en de oriëntatie waar deze riolering op de inspectieput uitkomt.

De vastgestelde lagen vertonen weinig variatie. Hieruit lijkt afgeleid te kunnen worden dat de bodem ter hoogte van de nieuwe fietsenstalling, waar zich in het verleden een bastion bevonden heeft, genivelleerd werd. Er is geen sprake van verstoorde zones, maar in de boringen werd evenmin de aanwezigheid van muurresten of sporen vastgesteld, buiten de gekende riolering.

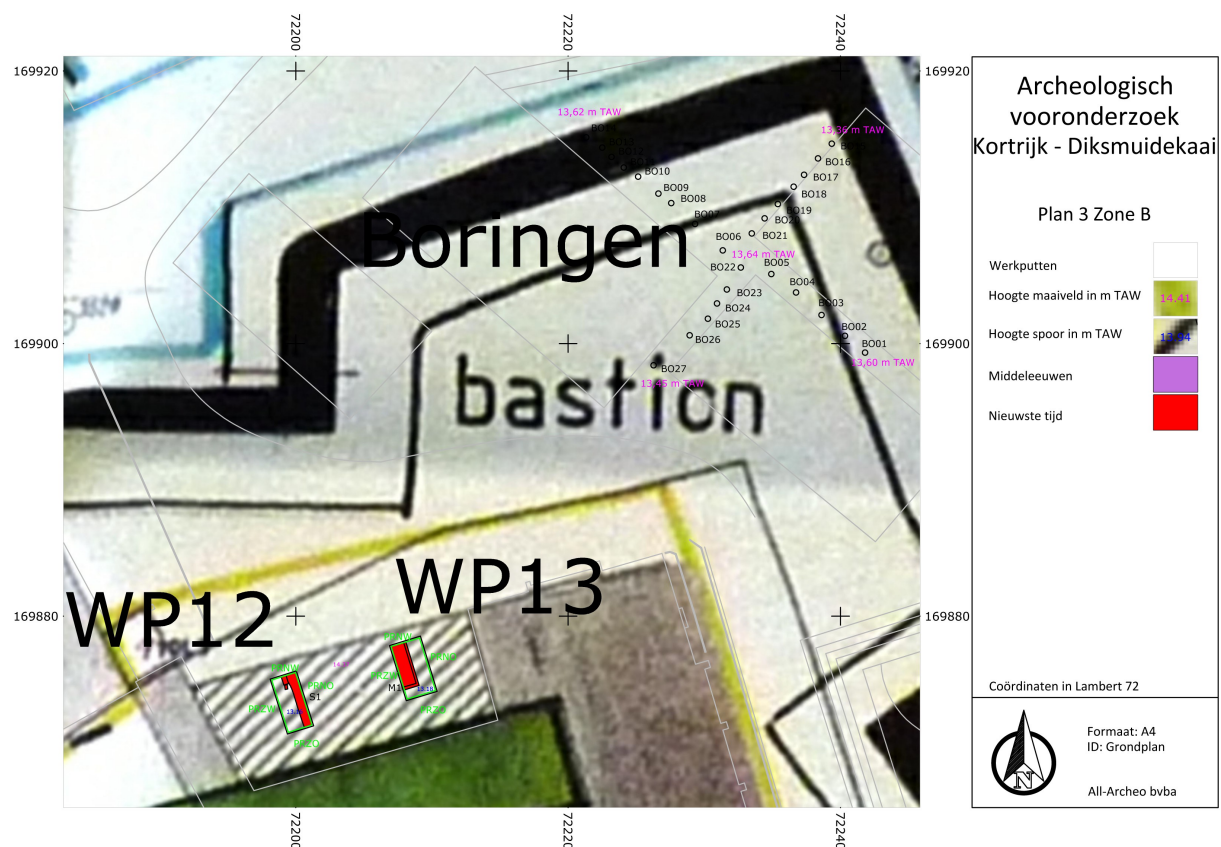

Fig. 53: Detail zone B op een plot van de kaart uit 1830-1833 (zwart) op de huidige toestand (grijs) (P. Despriet)

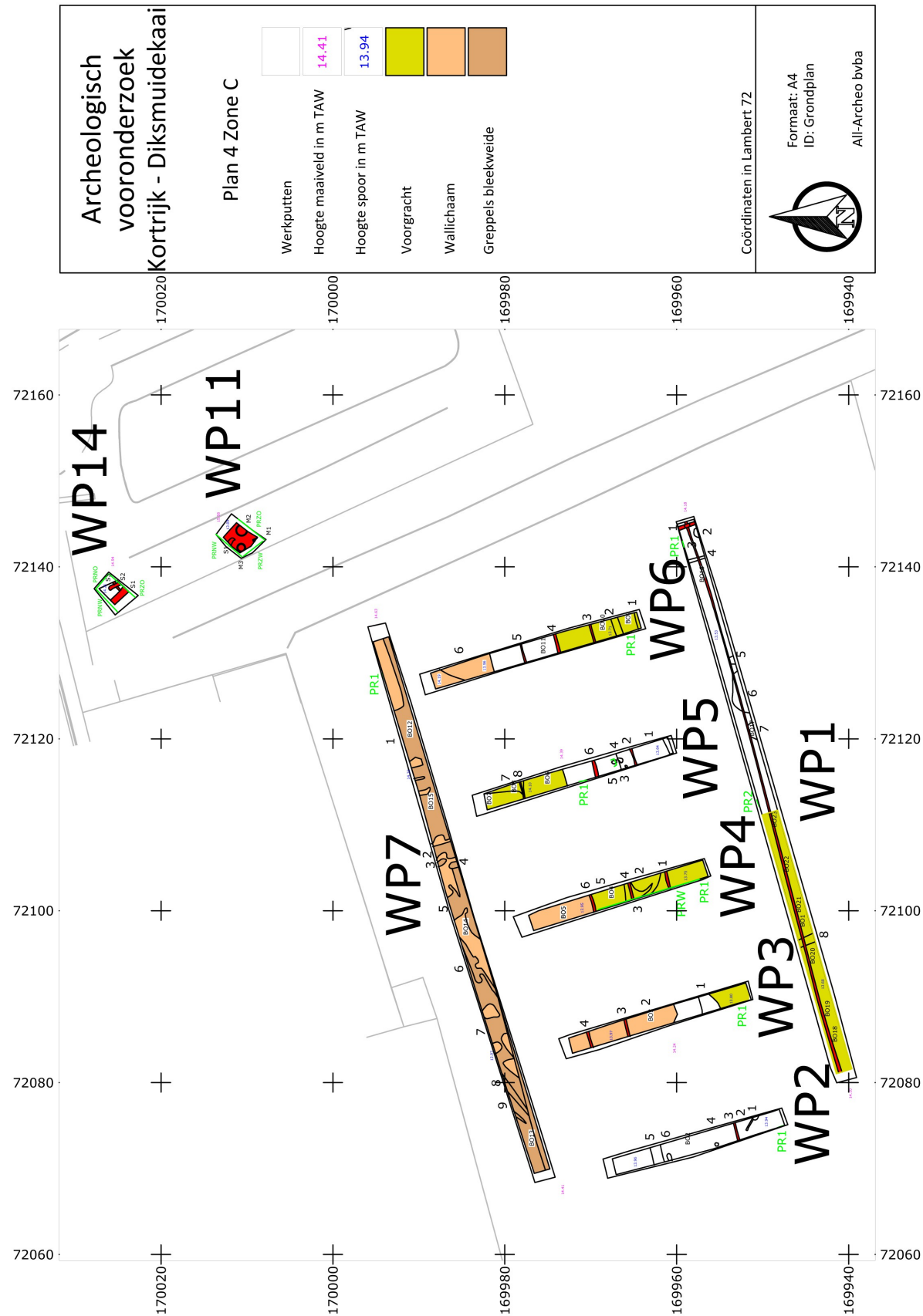

Fig. 54: Detail zone C

5.4 Zone C

Werkputten 1-7

Werkputten 1 tot 7 bevinden zich in het westen van zone C. Ze werden aangelegd op de locatie waar zich vermoedelijk vestingwerken hebben bevonden. Dit is meteen ook het belangrijkste onderzoeksthema met betrekking tot deze werkputten. De bodemopbouw bestond uit een A-horizont, die gelegen was op de C-horizont.

De voorgracht werd vastgesteld in werkputten 1, 3, 4, 5 en 6. Ter hoogte van werkput 1 werd een boorraai op de gracht geplaatst en ter hoogte van werkput 4 werd een machinale doorsnede gerealiseerd. Een machinale doorsnede werd enkel ter hoogte van werkput 4 uitgevoerd, omwille van veiligheidsoverwegingen. Het grondwater kwam namelijk erg snel op vanaf een diepte van 70 cm onder het maaiveld. Dit had een nefaste invloed op de stabiliteit van de putwanden, waardoor deze erg snel instortten.

De voorgracht had vermoedelijk een breedte van ongeveer 14 m. Een doorsnede toonde aan dat de gracht een vlakke bodem kende en een gemiddelde diepte had van 1,20 m. Ter hoogte van de westelijke aanzet, onderzocht in werkput 1, blijkt de gracht echter veel dieper uitgegraven, met name 2,22 m. Dit fenomeen werd ook vastgesteld bij onderzoek van vestingwerken in Veurne.³¹

Fig. 57:
Vondst uit
WP4S3
(schaal 1:3)

Fig. 56: Vondst uit WP4S3

Op het diepste niveau raakte de gracht steeds aan de geologische ondergrond. De vulling was licht bruingrijs gevlekt. Hierin leken drie horizontale dempingslagen te onderscheiden, die qua kleur en textuur echter nauwelijks van elkaar verschilden. Er zijn geen aanwijzingen dat de gracht dichtgeslibd is. Uit WP4S3, een laag van de vulling van de voorgracht, bevatte een randfragment rood geglaazuurd aardewerk van een kom met gietsneb, te dateren in de nieuwe tijd.

In de boringen ter hoogte van de voorgracht in werkput 1 werd plaatselijk een organische laag aangetroffen, waaruit misschien geconcludeerd kan worden dat de gracht erg lang open gelegen heeft.

Fig. 55: WP2PR1

³¹ Boncquet *et al.* 2012, 36

Fig. 58: Doornsedes van WP4S1 (1)

Fig. 59: Doornsedes van WP4S2 (2)

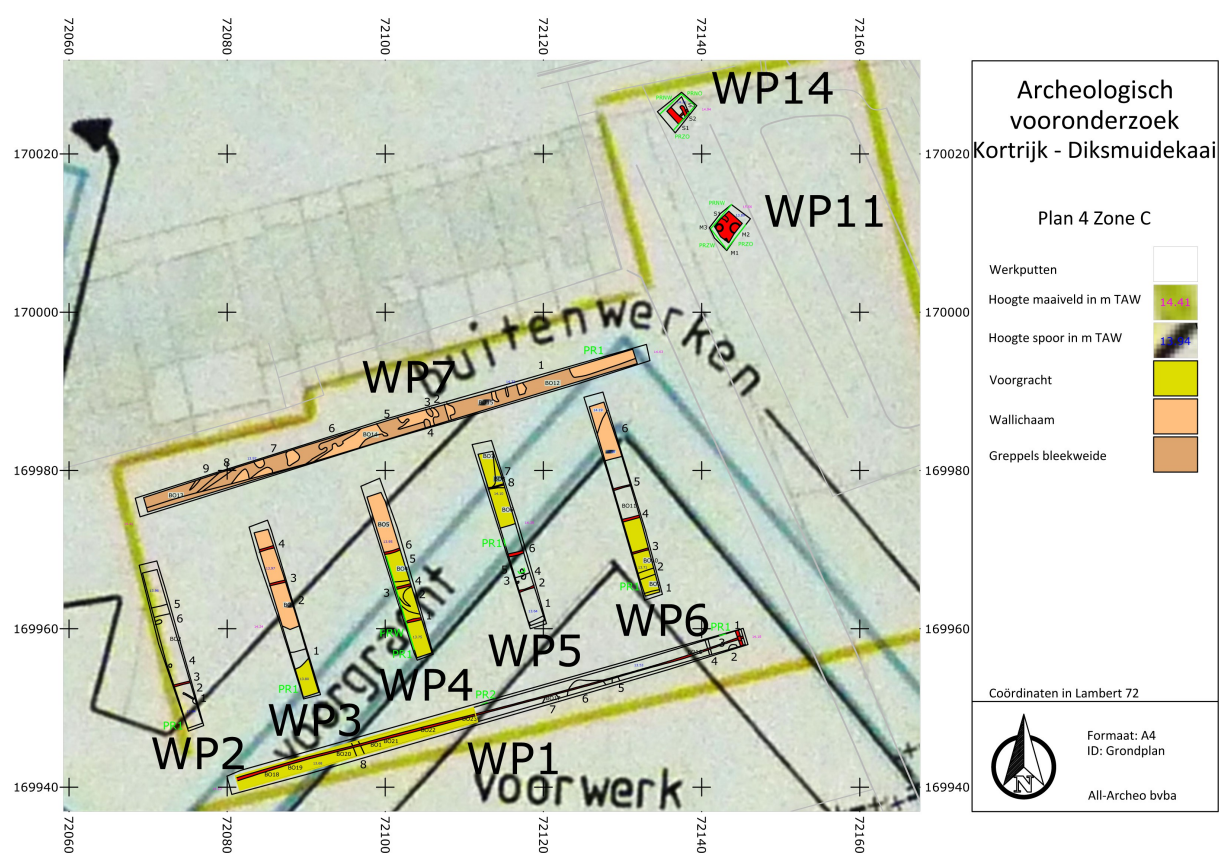

Fig. 60: Detail van zone C, op een plot van de kaart uit 1830-1833 (zwart) op de huidige toestand (grijs) (P. Despriet)

In de doorsnede van WP4S1 bleek het diepste deel van de voorgracht zich in het zuiden van werkput 4 te bevinden. Naar het noorden toe werd de voorgracht geleidelijk aan ondieper. In het noorden van werkput 4 werd een zone met geroerd witgeel gevlekt zand vastgesteld. Dit is de locatie van de wal, die afgegraven werd en gebruikt is om de voorgracht te dempen. Een gelijkaardige zone was te zien in werkputten 3 en 7.

De voorgracht werd gedempt, waarschijnlijk met grond van de wallichamen. Nadien werd het terrein genivelleerd in functie van het voetbalveld.

Op basis van een vergelijking van de aangetroffen sporen tijdens het archeologisch onderzoek en de verwachtingen op basis van historische gegevens, kan gesteld worden dat beide bronnen goed bij elkaar aansluiten. Toch lijken de archeologisch e vaststellingen de historische gegevens nog enigszins te kunnen bijstellen. Het lijkt immers alsof het uiterste punt van de voorgracht iets meer naar het zuiden en naar het westen moet gesitueerd worden, in het noorden van werkput 5.

Ter hoogte van werkput 7 werden allerlei greppeltjes aangetroffen met een grillig verloop. Ze hebben een geelgrijze gevlekte vulling en maken deel uit van een greppelsysteem. Boringen tonen aan dat de greppeltjes erg ondiep zijn. Hun diepte varieert tussen 15 en 42 cm. De greppeltjes zijn vermoedelijk te interpreteren als restanten van de bleekweide, die opgericht werden op het terrein, na de demping van de vestgracht.

Fig. 61: Overgang van de voorgracht naar het wallichaam (ter hoogte van WP4S4)

Fig. 62: WP7S2-3

Fig. 63: WP7S8

Fig. 64: WP2S4

Fig. 65: Doorsnede van WP5S5

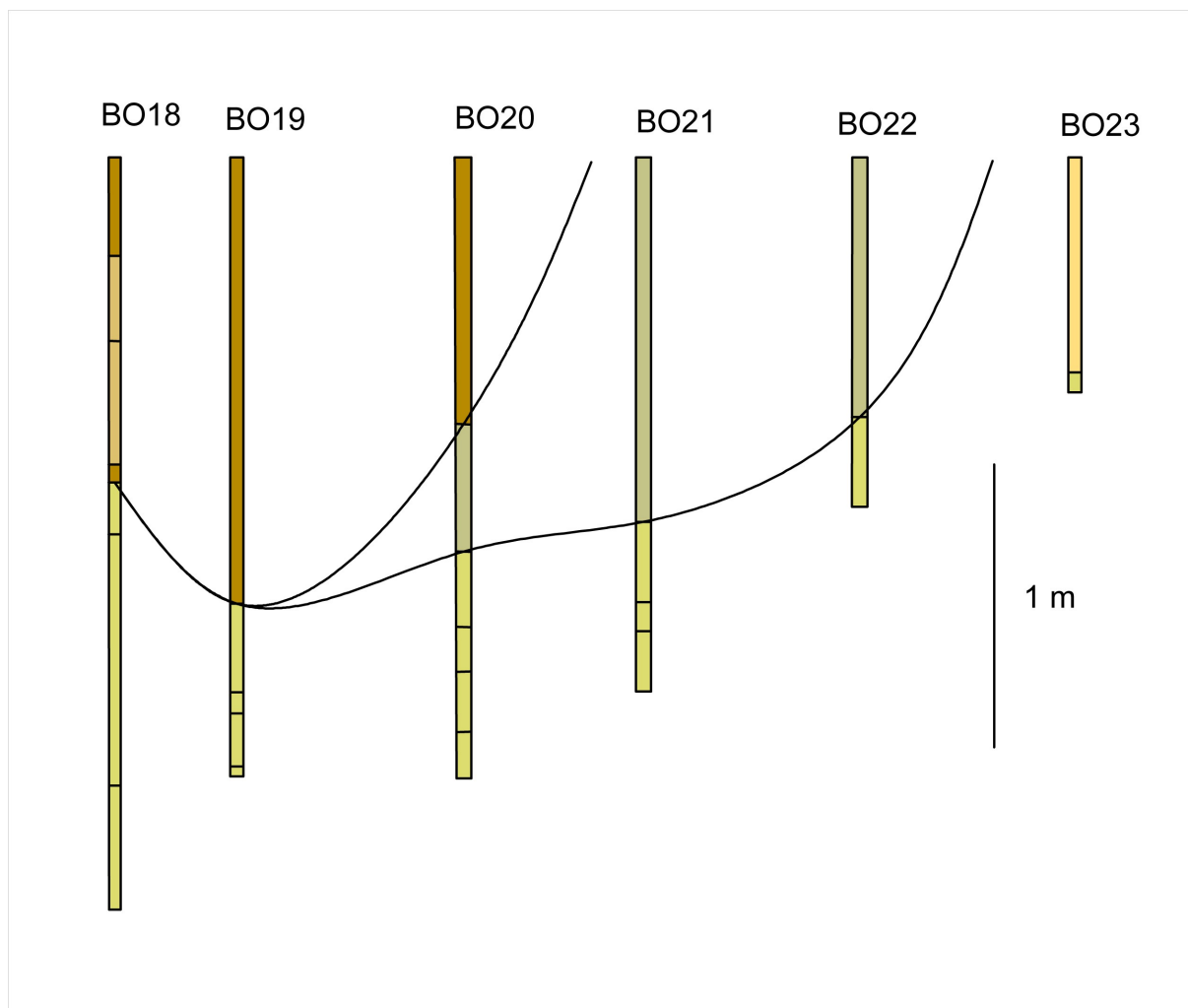

Fig. 66: Boringen vestgracht werkput 1

Daarnaast werden ook enkele paalsporen aangetroffen. Het omvat WP2S4 en WP5S3-5. Dit zijn ronde tot ovale paalsporen met een bruinrijze gevlekte vulling. Ze hebben een gemiddelde diameter van 43 cm en een maximale bewaarde diepte van 10 cm.

Tot slot bevonden zich in deze zone ook nog diverse drainagebuizen. Ze hebben een homogene bruine vulling, een noordoost-zuidwest oriëntatie en een gemiddelde breedte van 25 cm. Het zijn de jongste sporen op het terrein.

Werkputten 11 en 14

Werkputten 11 en 14 liggen in het noordoosten van zone C, op de parking van het ziekenhuis dat grenst aan het schooldomein.

Fig. 67: Noordwest profiel van werkput 11

Fig. 68: Zuidoost profiel van werkput 11

De bodemopbouw van beide werkputten is erg gelijkaardig. Bovenaan bevindt zich een dikke kiezellaag, die de verharding van de parkeerplaatsen uitmaakt. In werkput 14 bevond zich hieronder nog een homogeen donkerbruin pakket met baksteenfragmenten, dat misschien te interpreteren is als een oude A-horizont.

In werkput 14 bevonden zich enkele verstoringen (WP14S1 en WP14S2), die een greppeltje met een homogene grijze vulling (WP14S3) doorsneden. De hoge graad van verstoring in deze werkput is misschien het gevolg van de ligging nabij de Burgemeester Verduysselaan.

Fig. 69: Noordwest profiel van werkput 14

In werkput 11 werden drie muurresten aangetroffen. WP11M1 is een muurfragment, gevoegd met cementmortel en hierdoor te dateren in de nieuwste tijd. WP11M2 en WP11M3 zijn twee bakstenen waterputten. Beide waren een halve steen dik en rond gemetst. De bakstenen van WP11M2 meten 15 x 9 x 5 cm en waren opgebouwd met cementmortel, wat ook deze muur in de nieuwste tijd plaatst. WP11M3 werd echter opgebouwd uit baksteenbrokken met onregelmatige afmetingen en gemetst met kalkmortel. Verder werd van WP11M3 ook de insteek geregistreerd als WP11S1. Deze was te onderscheiden in het vlak en in het noordwest profiel. De insteek bevatte een randfragment van een kop in industrieel wit aardewerk. Hierdoor is de waterput te dateren in de nieuwste tijd. De vondst van twee waterputten lijkt er op te wijzen dat de zone van werkput 11 in de nieuwste tijd een bewoningsrref geweest is.

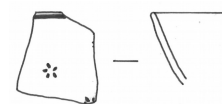

Fig. 70: Vondst uit insteek WP11M3 (schaal 1:3)

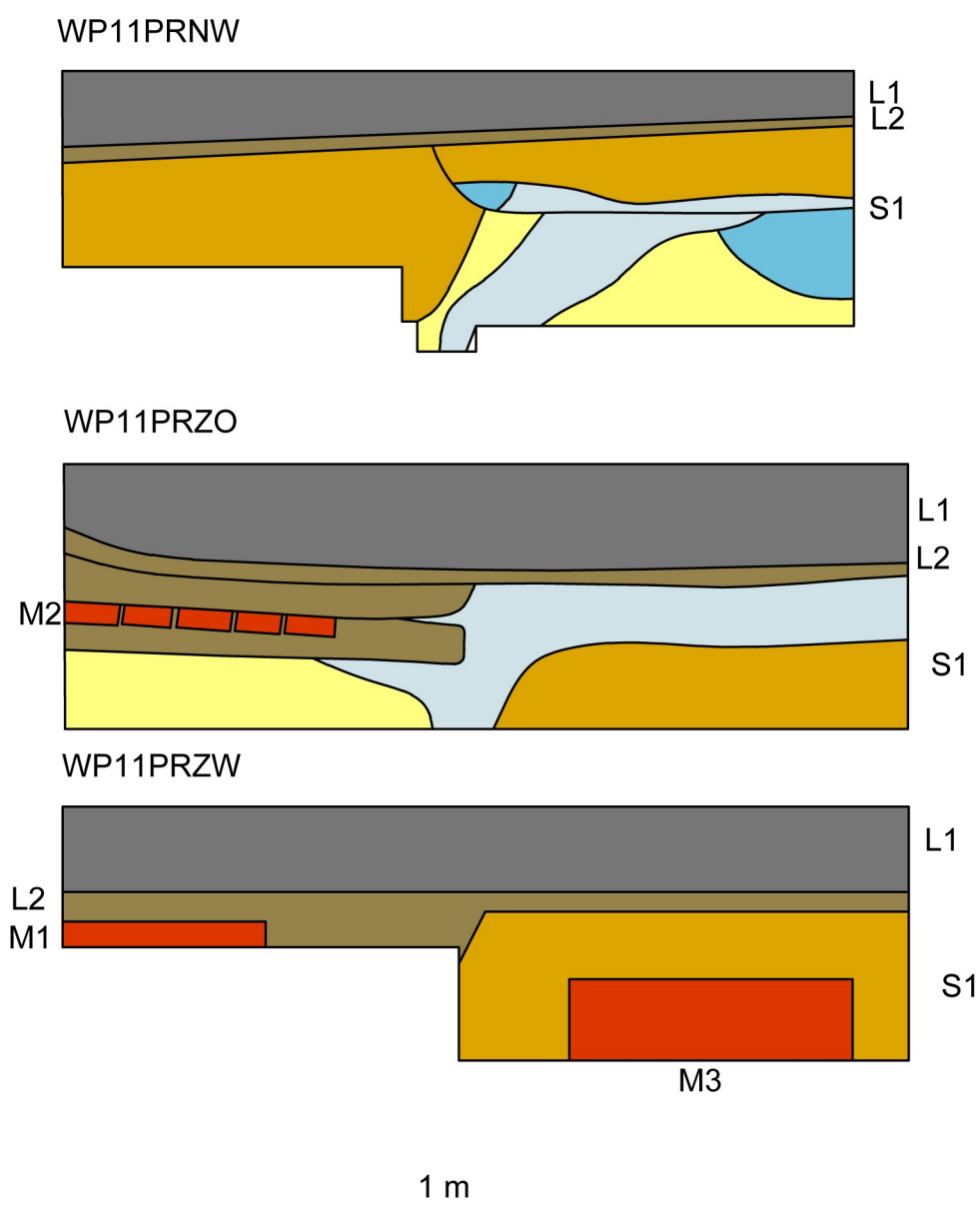

Fig. 71: Profieltekeningen werkput 11

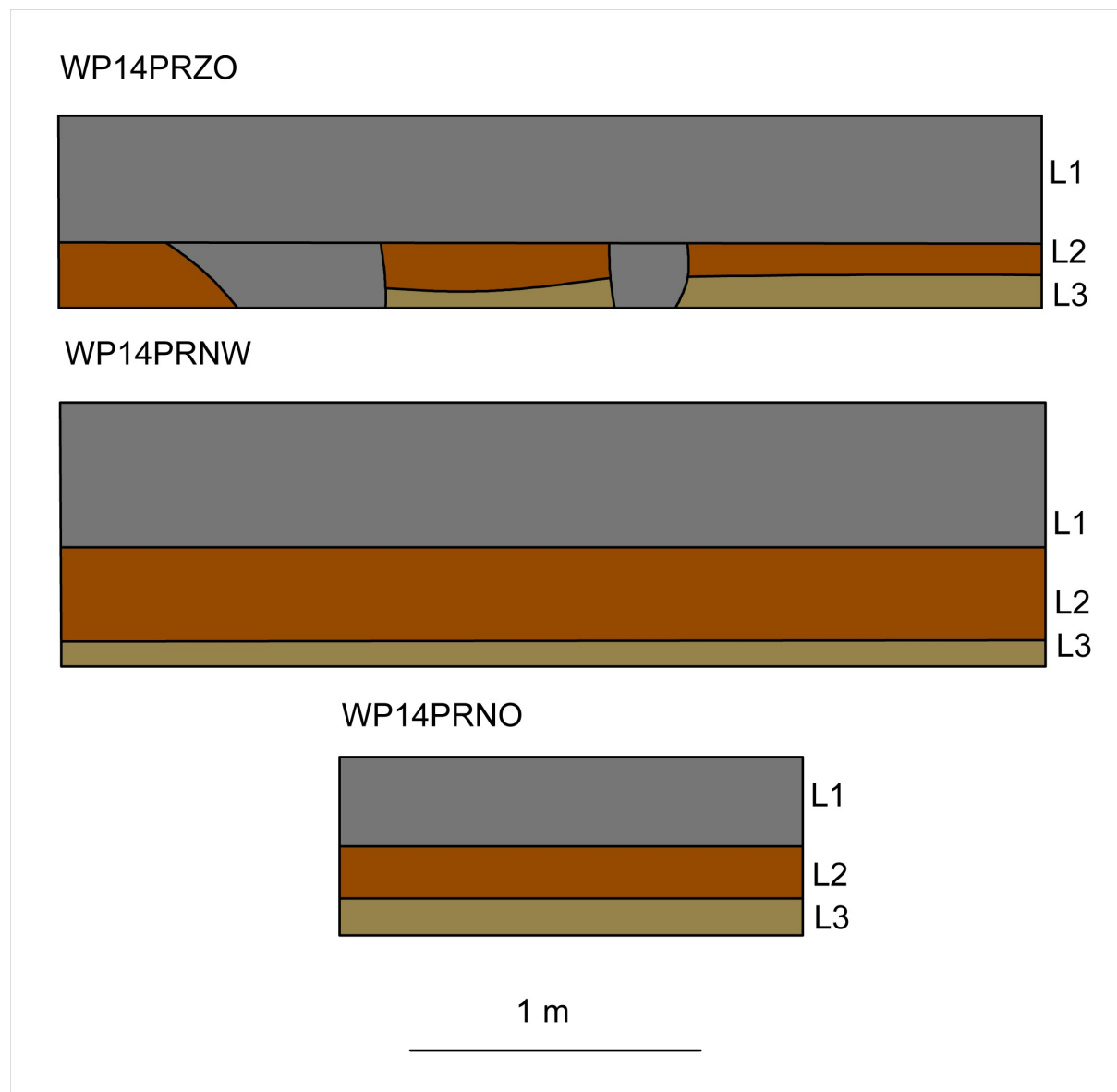

Fig. 72: Profieltekeningen werkput 14

Fig. 73: WP11M2 in het grondolak

Fig. 74: WP11M3 in het grondolak

6 Waardering, analyse van de geplande situatie: effecten, en advies

Deelproject A en B:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
 - Archeologische sporen werden inderdaad aangetroffen in zones A en B. Het betreft zowel grondsporen als muurresten.
- Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?
 - De sporen bevinden zich in stratigrafisch verband.
- Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten? En hoe zijn die over de verschillende proefputten heen gelinkt?
 - Doorgaans bevinden zich onder het maaiveld eerst enkele nivelleringslagen, bovenop een dik, homogeen bruin ophogingspakket. Mogelijk is dit een restant van de A-horizont, die door menselijke activiteiten in de loop der tijd omgewoeld en opgehoogd is. Dit bevindt zich tot slot boven de C-horizont. Op geringe diepte werd regelmatig de geologische ondergrond vastgesteld.
- Bevatten deze lagen archeologische vondsten en uit welke periode dateren deze vondsten?
 - Vondsten werden slechts sporadisch aangetroffen en zijn algemeen te dateren in de nieuwe en nieuwste tijd. Het overwicht aan vondsten is echter te plaatsen in de nieuwste tijd.
- Zijn de sporen te linken aan gekende bouwfases in de geschiedenis van de priorij?
 - Ter hoogte van werkput 13 in zone B werden waarschijnlijk de restanten van een kelder uit de nieuwste tijd gedocumenteerd.
 - De belangrijkste muur die tijdens het onderzoek bloot gelegd werd, is echter WP9M1, de fundering van de voormalige kapel.
 - Bovendien werd een gracht aangetroffen die de voormalige kapel flankiert. Stratigrafisch gezien doorsnijdt de fundering de rand van de gracht, waardoor de gracht ouder of gelijktijdig is aan de fundering van de kapel. Hierdoor is deze vermoedelijk te beschouwen als de afbakeningsgracht die de middeleeuwse priorij omsloot.
- Kunnen er afbakeningen gemaakt worden naar chronologie, ruimte en functie?
 - De zones ter hoogte van werkputten 8, 12 en 13 bleken vooral kuilen, muurresten en verstoringen uit de nieuwste tijd te bevatten. Op de locatie van de toekomstige fietsenstalling bevond zich een bastion, dat duidelijk genivelleerd werd. Er zijn geen aanwijzingen voor andere resten in deze zone.
- Wat is de verwachte en vastgestelde bewaringstoestand van de sporen/ van de verschillende afbakeningen / van de vindplaats in zijn geheel?
 - Ter hoogte van werkputten 8, 12 en 13, evenals ter hoogte van de nieuwe fietsenstalling, hebben activiteiten uit de nieuwe en nieuwste tijd gezorgd voor een grondige verstoring van het aanwezige bodemarchief.
 - Ter hoogte van werkputten 9 en 10 bleek het bodemarchief echter nog verrassend goed intact. Er is natuurlijk de verstoringende impact van de bouw van de nieuwe kapel en van de aanleg van een gootje. Een deel van de funderingen van de voormalige kapel bleef echter buiten schot en er waren in deze zone zelfs nog grondsporen vast te stellen in de C-horizont.
- Wat is de waarde van de verschillende afbakeningen / van de archeologische vindplaats in zijn geheel?
 - De verschillende afbakeningen in zijn geheel bieden inzicht in een groot deel van de geschiedenis en de ontwikkeling van Overleie.

- Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed?
 - Het archeologisch niveau bevindt zich op een diepte van 40 cm onder het maaiveld in zone C en tussen 40 cm en 1,10 m onder het maaiveld in zones A en B. De bestaande verharding heeft nauwelijks een negatieve invloed gehad op het archeologisch erfgoed. De verharding en het archeologisch niveau werden van elkaar gescheiden door enkele nivelleringslagen. De kans dat de bestaande bebouwing het bodemarchief heeft aangetast is echter reëel.

Specifiek voor deelproject A:

- Zijn er resten van menselijke begravingen aanwezig?
 - Er werden geen resten van menselijke begravingen vastgesteld. Dit bevestigt het vermoeden, gebaseerd op historische gegevens, dat het grafveld ten oosten van de kapel te situeren moet zijn.
- Zo ja, wat is de omvang, zowel verticaal als horizontaal, van de begraafplaats?
 - Niet van toepassing
- Wat is de bewaringstoestand van de skeletten? Zijn er dateerbare elementen aanwezig?
 - Niet van toepassing
- Wat is de dichtheid van begravingen en het geschatte totaal aantal aanwezige skeletten binnen de begraafplaats?
 - Niet van toepassing

Deelproject C:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
 - Ook in zone C werden archeologische sporen aangetroffen. Het betreft zowel grondsporen als muurresten.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
 - De sporen uit de periode van de vestingwerken en later bleven relatief goed bewaard. Oudere resten werden door de aangelegde vestingwerken volledig verstoord en zijn niet meer terug te vinden.
- Op welk(e) niveau(s) bevinden de sporen zich?
 - Ter hoogte van de vestingwerken werden deze sporen quasi onmiddellijk onder de teelaarde aangetroffen. Ter hoogte van de parking werden onder de verharding muurresten aangetroffen. Grondsporen waren eveneens te zien op dit niveau en ook op de overgang van een ophogingspakket naar de C-horizont.
- Wat is de aard en de datering van de sporen?
 - De vestingwerken omvatten de resten van de voorgracht en de (genivelleerde) wallichamen uit de nieuwe tijd. Uit de periode na de opgave van de vestingwerken dateren sporen van het gebruik van het terrein als bleekweide, uit de 19de eeuw.
 - De muurresten die aangetroffen werden ter hoogte van de parking zijn te dateren in de nieuwste tijd. Ze wijzen voor dit deel van zone C op een gebruik als erf. Dit hangt samen met de gestelde verwachtingen. Op historische kaarten was voor deze periode bebouwing te zien aan de straatzijde. Mogelijk hangen de aangetroffen muurresten, waaronder waterputten, samen met deze bebouwing.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - De sporen maken deel uit van meerdere structuren. Een eerste structuur zijn de vestingwerken, die bestaan uit de voorgracht en wallichamen. Een tweede structuur is een greppelsysteem dat wijst op de aanwezigheid van een bleekweide.
- Zijn er sporen aanwezig die te linken zijn aan een functie van het priorij-domein?

- Van het priorij-domein werden resten teruggevonden van de fundering van de voormalige kapel en van een gracht, die mogelijk het domein afbakende. Er zijn geen aanwijzingen voor andere functies.
- Welke impact heeft de aanleg van de stadsversterkingen gehad in de 16de eeuw? Welke sporen zijn hiervan terug te vinden?
 - De aanleg van de stadversterkingen hebben een grote impact gehad op het terrein. De zones van de grachten zijn volledig vergraven, maar ook de omliggende zones lijken bij de werken geroerd. Waar wallichamen aanwezig waren, werden deze na opgave afgegraven om de grachten te dempen. Deze ingrepen hebben tot gevolg gehad dat het bodemarchief in een groot deel van zone C sterk aangetast tot volledig verdwenen is, wat de periode voor de vestingwerken betreft.

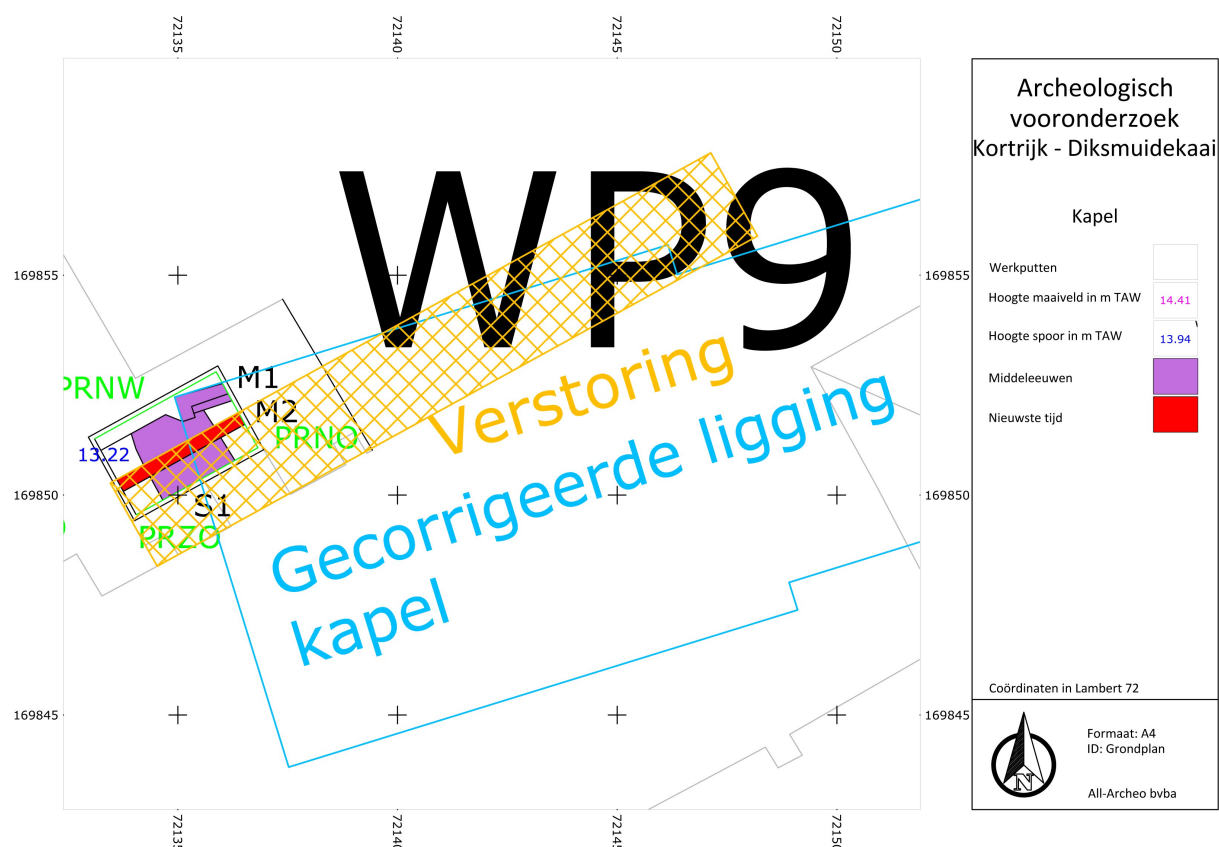

Fig. 75: Plot van werkput 9, de op basis hiervan gecorrigeerde ligging van de voormalige kapel (blauw) en de vastgestelde verstoorte strook (oranje), doorgetrokken tot het einde van de huidige kapel

Algemeen:

- Kunnen de resultaten van de bureaustudie fijngesteld worden?
 - Het archeologisch onderzoek sluit zeer goed aan bij de historische gegevens uit de bureaustudie. Wel kon het archeologisch onderzoek de exacte ligging van de voorgracht in zone C iets corrigeren, evenals die van de fundering van de voormalige kapel in zone A.
- Wat is de impact van de geplande werken op de archeologische waarden?
 - De geplande werkzaamheden zullen een nefaste invloed hebben op de aanwezige archeologische waarden, door de aanleg van paalfunderingen in een dicht grid.
- Kunnen er maatregelen genomen worden om de archeologische waarden in situ te behouden? Welke?

- Behoud in situ lijkt voor zone C enkel mogelijk indien de geplande werkzaamheden niet uitgevoerd worden.
- Behoud in situ voor zone A is misschien mogelijk. Hiervoor moet een plot gemaakt worden van de locatie van de paalfunderingen. Het is echter de vraag of de stabiliteit toelaat aanpassingen uit te voeren in de plaatsing van de palen.
- Indien behoud in situ niet kan: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones waar een vervolgonderzoek nodig is?
 - Archeologisch relevante resten werden aangetroffen in zone A, waar het gaat om de fundering van de voormalige kapel en een afbakeningsgracht. In zone C betreft het de vestingwerken. In zone B werden geen relevante archeologische resten aangetroffen.
 - Met betrekking tot de vestingwerken en de fundering van de voormalige kapel kan geopperd worden dat het historisch onderzoek ons hierover reeds heel wat informatie heeft kunnen verschaffen. Aan de hand van het uitgevoerde vooronderzoek kon de vermoedelijke ligging ervan bijgesteld worden.
 - In geval van de fundering van de voormalige kapel dient ook de vastgestelde verstoring ten gevolge van de aanleg van de huidige kapel en een gootje in rekening genomen te worden. Hierdoor blijkt slechts een erg beperkt deel van de fundering mogelijk nog in situ aanwezig, buiten de grenzen van de huidige kapel.
 - De vestingwerken lijken voldoende onderzocht te kunnen worden tijdens het vooronderzoek. De informatiewinst van een uitgebreider onderzoek zal weinig nieuwe informatie kunnen opleveren. Dit lijkt ook het geval voor de fundering van de voormalige kapel. Er is nog slechts een erg beperkt onderzoek mogelijk, maar het is misschien wel nog de beste kans om onderzoek te doen naar de resten van de voormalige kapel.
 - Tot slot dient voor de zone van de kapel ook nog de aanwezigheid van een afbakeningsgracht uit de middeleeuwen aangehaald te worden. Ondanks de verstoring van de muurresten die vastgesteld werd, bleek het bodemarchief ter hoogte van de overgang naar de C-horizont wel nog goed bewaard en kon hierin zelfs een grondspoor onderscheiden worden.
- Welke onderzoeksvragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek beantwoord worden?
 - Bij een eventueel vervolgonderzoek staan de middeleeuwse fasen van de proosdij centraal. Vragen zijn vooral gericht naar de graad van bewaring en/of verstoring van de resten van de voormalige kapel. Werden alle funderingen, over het hele tracé van het gootje volledig uitgebroken of niet? Verder dient nagegaan te worden of ook het verdere verloop van de vastgestelde gracht bewaard is. Indien het effectief de erfafbakeningsgracht van de middeleeuwse proosdij vormde, zoals cartografische bronnen lijken aan te geven, worden geen andere gerelateerde sporen ten westen van deze gracht verwacht.
 - Van de gracht werd een pollenprofiel ingezameld. Dit kan gebruikt worden om verder onderzoek te doen naar de vegetatie en het landschap van de middeleeuwse proosdij.
- Wat is de te volgen opgravingsstrategie bij een vervolgonderzoek?
 - Gezien de beperkte omvang van het eventueel verder te onderzoeken areaal, lijkt een archeologische begeleiding van de werkzaamheden aangewezen. Het onderzoek dient wel plaats te vinden voor de aanleg van de paalfundering.
- Welke andere aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een vervolgonderzoek?
 - Bij de ruimte binnen de funderingen van de voormalige kapel dient uitgekeken te worden naar mogelijke menselijke resten. Dat kan zijn in de vorm van begraving, maar eventuele begravingen kunnen ook verstoord zijn door de bouw van de huidige kapel en van het gootje.

Uiteindelijk werd besloten geen verder archeologisch onderzoek te vragen, voornamelijk wegens de zeer fragmentarisch bewaarde resten en de ligging ervan ten opzichte van de geplande werken. Een vervolgonderzoek zou wellicht weinig bijkomende informatie opleveren, ten opzichte van de resultaten van het vooronderzoek. Ook een verdere analyse op het pollenmonster uit de gracht ter hoogte van de kapel lijkt niet opportuun, gezien het ontbreken van een duidelijke datering.

7 Bibliografie

7.1 Publicaties

Anseeuw, J., 1987: *Gallo-Romeinse waterputten in Vlaanderen. Een status quaestionis*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUGent.

Bogemans, F. 2007: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 29: Kortrijk*.

Bonquet, T./P. Pype/D. Germonprez/J. De Gryse/F. Beke, 2012: Groene wig. Verkennend archeologisch onderzoek ter hoogte van de Vaubansite (Veurne, West-Vlaanderen), *Archaeologia Mediaevalis* 35, Gent.

De Cuyper, J., 1964: Stichting van het gasthuis en de kapel van Sint-Elooi te Kortrijk, *De Leiegouw* 6.2, 133-152.

Sevens, Th., 1925/26: In de straten van Kortrijk omtrent het midden der XVIe eeuw, *Bulletin Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk* V.

Debrabandere, P., 1997: De neogotische bouwkunst in Kortrijk, *De Leiegouw* 39, nr. 1.

De Poorter, A., 1905: *La prévôté Saint-Amand lez Courtrai*. Bull. G.O.K.K. III, 1-101.

Deschietter, J. (ed.), 1995: Romeins Kortrijk III. De Zuidwijk. Vondsten uit de Abdij van Groeninge '88-'92, *Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen* 32, Kortrijk.

Despriet, P., 1977: Ontstaan en ontwikkeling van Overleie, *De Leiegouw* 14.

Despriet, P., 1990: 2000 jaar Kortrijk. Topografische atlas van ambachtelijke Romeinse nederzetting tot moderne stad, Kortrijk.

Despriet, P. (ed.), 1993: De Kortrijkse Groeningeabdij. Een archeologische en historische studie. *Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen* 28, Kortrijk.

Despriet, P., 1999: Archeologisch onderzoek in Zuid-West-Vlaanderen (W. VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 22, 60-61.

Despriet, P., 2002: Meensestraat 43-57: Laat-middeleeuwse en jongere resten, *Zuid-West-Vlaamse opgravingen* 2001, vol. 22, afl. 1, nr. 48, 13-14.

Despriet, P., 2010: Kortrijk. Hoek Dam en Korte Kapucijnenstraat, Zuid-West-Vlaamse opgravingen 2009. *Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen* 73, 15-16.

Despriet, P., 2010: Kortrijk. Overleiestraat 53, Zuid-Westvlaamse opgravingen 2009. *Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen* 73, 24-26.

Despriet, P., 2010: Stadskernelonderzoek in Kortrijk (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 33, 62-63.

Despriet, P., 2012: Kortrijk: pijpen- en pottenbakkerij, *Archaeologia Mediaevalis* 35, 133.

Despriet, P., 2012: Kortrijk. Nieuwe Leiepoort (1400-1782), *Archaeologia Mediaevalis* 35, 133-134.

Huyghebaert, N., 1978: De oorsprong van de Sint-Amandsabdij bij Kortrijk, *De Leiegouw* 20, 11-22.

Mattelaer, P., 2011: De windmolens van Kortrijk, *De Leiegouw* 53.1, 5-77.

Thurman, P., 1982: De opheffing van het Jezuïetenklooster en -college te Kortrijk, de oprichting van het Koninklijk College en van de Sint-Michielsparochie-1773, *Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk* 49.

Van Hoonacker, E., 1997: *Ikonografie van Kortrijk en omgeving. 1280-1900*, Kortrijk.

7.2 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2013)

<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Centraal Archeologische Inventaris (2013)

<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2013)

<http://dov.vlaanderen.be>

GIS Oost-Vlaanderen, Geografisch informatiesysteem – Provincie Oost-Vlaanderen (2013)

<http://www.gisoost.be/atlasbw/>

Nationaal geografisch instituut (2013)

<http://www.ngi.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2013)

Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)

<http://www.onderzoeksbalans.be>

8 Bijlagen

8.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
DHM	Digitaal hoogtemodel

8.2 Glossarium

Ex situ	Tegenovergestelde van in situ.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Term gebruikt voor de aanduiding van archeologische resten die in dezelfde toestand worden teruggevonden als ze in het verleden door de mens zijn achtergelaten.
Off-site	Sporen die niet onmiddellijk aan een site kunnen toegewezen worden.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.
Spijker	Bijgebouw dat dienst doet als opslagplaats.

8.3 Archeologische periodes

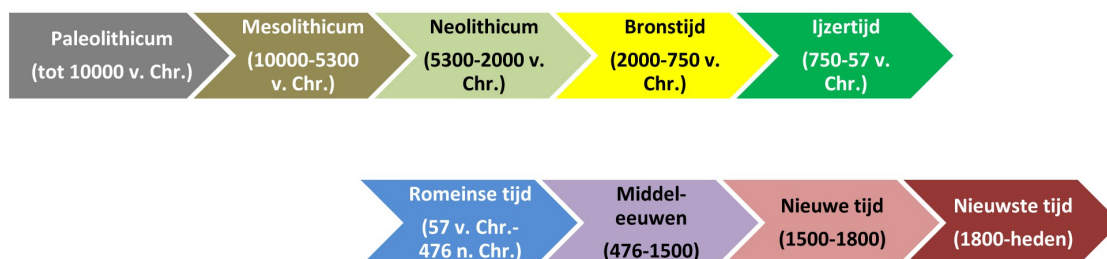

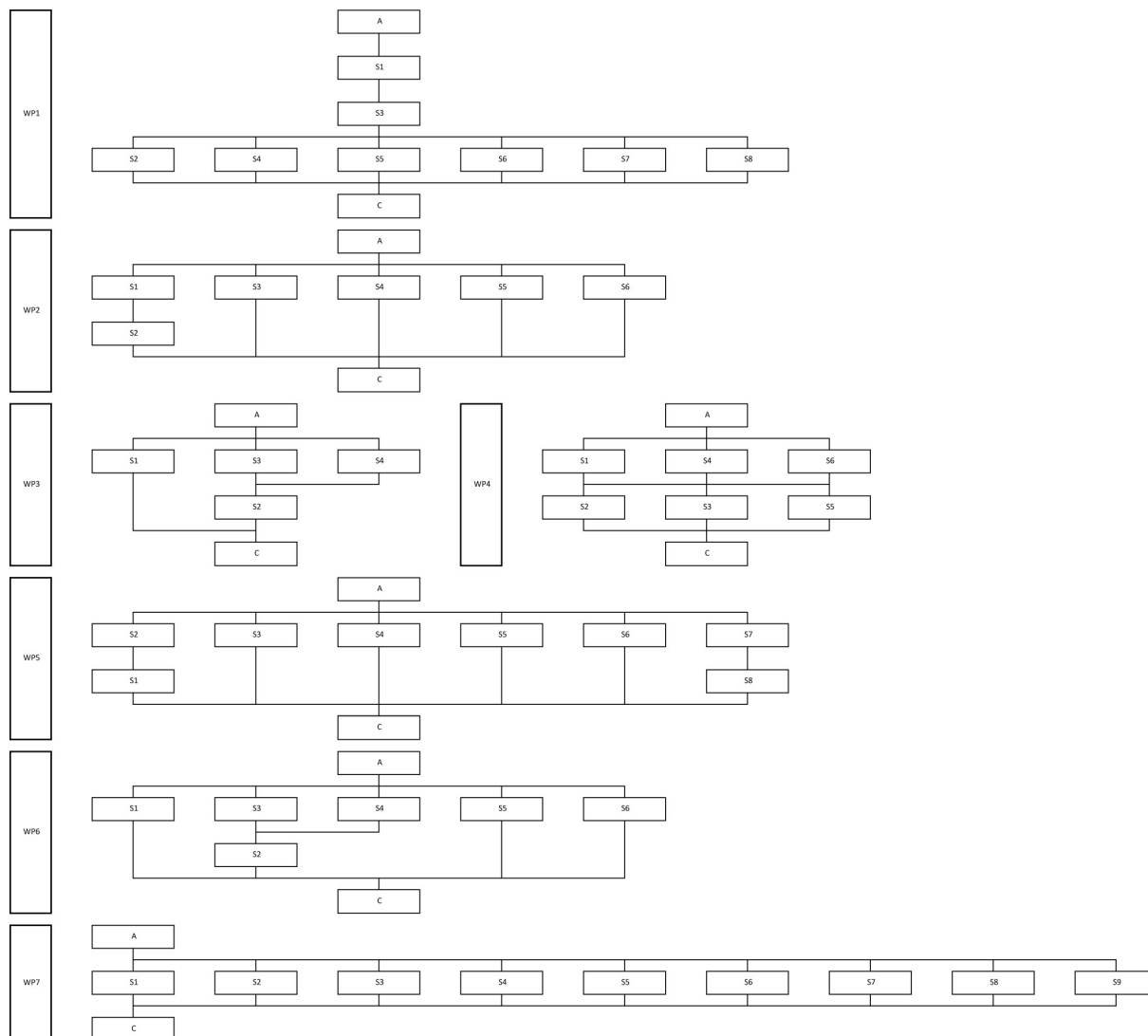
Fig. 76: Archeologische periodes

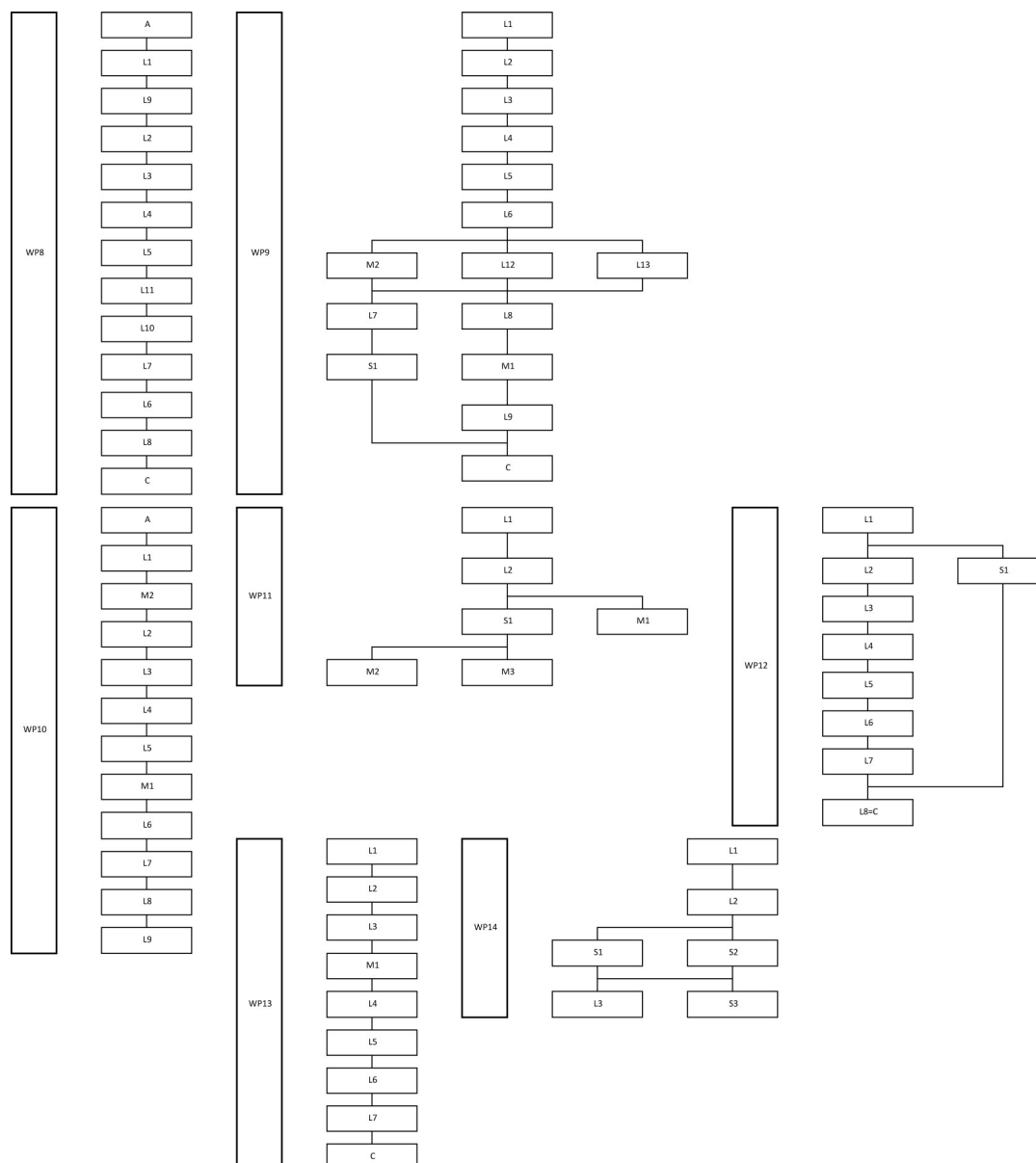
8.4 Plannen en tekeningen

Plan 1: Situering
 Plan 2: Zone A
 Plan 3: Zone B
 Plan 4: Zone C

Tekening 1: Profiel- en coupetekeningen
 Tekening 2: Boringen

8.5 Harrismatrix

8.6 Sporenlijst

Werkput	Vlak	Spoor	Kleur			Homogeen/heterogeen	Vorm	Interpretatie
			Donker/licht	Hoofdkleur	Bijkleur			
1	1	1	licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	verstoring
1	1	2	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	kuil
1	1	3	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainage
1	1	4	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	
1	1	5	donker	bruin		gevekt	onregelmatig	
1	1	6	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	greppel/verstoring
1	1	7	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	kuil
1	1	8	licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	
2	1	1	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	kuil

Werkp ut	Vlak	Spor	Kleur			Homogeen/ heterogeen	Vorm	Interpretatie
			Donker/ licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
2	1	2	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	drainage
2	1	3	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	
2	1	4	donker	bruin	grijs	gevekt	rond	paalkuil
2	1	5	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
2	1	6	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	greppel
3	1	1	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	greppel
3	1	2	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
3	1	3	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
3	1	4	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
3	1	5	donker	grijs	bruin	gevekt	rechthoekig	greppel
4	1	1	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
4	1	2	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	greppel
4	1	3	donker	bruin	grijs	gevekt	onregelmatig	greppel
4	1	4	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
4	1	5	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
4	1	6	donker	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
5	1	1	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
5	1	2	donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	greppel
5	1	3	donker	grijs	bruin	gevekt	ovaal	paalspoor
5	1	4	donker	bruin	grijs	gevekt	ovaal	paalspoor
5	1	5	donker	bruin	grijs	gevekt	ovaal	paalspoor
5	1	6	donker	grijs	bruin	gevekt	langwerpig	greppel
5	1	7	donker	grijs		gevekt	onregelmatig	gracht
5	1	8	donker	grijs	zwart	gevekt	langwerpig	greppel
6	1	1	donker	grijs	zwart	homogeen	langwerpig	greppel
6	1	2	donker	bruin		homogeen	langwerpig	greppel
6	1	3	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
6	1	4	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
6	1	5	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
6	1	6	donker	grijs	bruin	homogeen	langwerpig	gracht
7	1	1	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	2	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	3	donker	grijs	geel	gevekt	langwerpig	greppel
7	1	4	donker	grijs	geel	gevekt	ovaal	kuil
7	1	5	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	6	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	7	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	8	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
7	1	9	donker	grijs	bruin	gevekt	onregelmatig	gracht
7	1	10	donker	grijs	zwart	homogeen	langwerpig	drainage
11	1	1	licht	grijs		homogeen	onregelmatig	
12	1	1	donker	zwart		homogeen	langwerpig	afvalkuil
14	1	1	donker	bruin	zwart	homogeen	onregelmatig	verstoring
14	1	2	donker	bruin	zwart	homogeen	langwerpig	verstoring
14	1	3	donker	grijs		homogeen	langwerpig	verstoring

8.7 Murenlijst

Werkput	Muur	Materiaal	Formaat (in cm)			Verband	Mortel	Interpretatie
			Lengte	Breedte	Hoogte		Samenstelling	
9	M1	baksteen	20	8	5	onregelmatig	kalkmortel	muur kapel
9	M2	baksteen	20	10	5	kops-streks	kalkmortel	goot
10	M1	baksteen	20	10	5	kops-streks	kalkmortel	goot
10	M2	baksteen	20	9	6	kops-streks		opstaande muur
11	M1	baksteen	25	10	6	streks	kalkmortel	opstaande muur
11	M2	baksteen	20	10	5	streks	kalkmortel	waterput
11	M3	baksteen	18	8	5	streks	kalkmortel	waterput
12	M1	baksteen	20	10	5	streks		puinresten
13	M1	baksteen	19	10	4	streks		kelder

8.8 Vondstenlijst

Vondst-nr.	Locatie		Inzamelingswijze	Aardewerk			Glas		
	Werkput	Spoor		Vaatwerk	Bouwmetaal	Andere	Vaatwerk	Bouwmetaal	Andere
V004	12	1	Vlak	3			1		
V003	11	L6 (insteek waterput M3)	Coupe	1					
V001	4	3	Vlak	1					
V002	8	L6	Profiel ZO	1					

8.9 Boorstaten

BOORRAAI 1

Boring 1 (BO1)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-42	Donker bruinzwart homogeen	Zandige leem	Geroerd	Baksteen en mortel vanaf - 22 cm	
A2	42-70	Donker bruingeel gevlekt	Leem	Gaaf		
C1	70-100	Geelbruin homogeen	Leem	Gaaf		
Geologische ondergrond (GO)	100-106	Groen homogeen	Klei	Gaaf		

Boring 2 (BO2)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-17	Donker bruinzwart homogeen	Zandige leem	Geroerd	Op - 17 cm op muur gestoten	

Boring 3 (BO3)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-17	Donker bruinzwart homogeen	Zandige leem	Geroerd	Op - 17 cm vastgelopen op muur?	

Boring 4 (BO4)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-18	Donker bruinzwart homogeen	Zandige leem	Geroerd	Op - 18 cm op muur gestoten	

Boring 5 (BO5)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-20	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Op - 20 cm op muur gestoten	

Boring 6 (BO6)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-25	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
A2	25-47	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	47-66	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 7 (BO7)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-40	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	Aanleg basketbalveldjes
A2	40-50	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	Aanleg basketbalveldjes

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
C	50-109	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		
GO	109-114	Donker grijsoranje gevlekt	Klei	Gaaf		

Boring 8 (BO8)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-40	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
A2	40-50	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	
C	50-110	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		
GO	110-127	Groenoranje gevlekt	Klei	Gaaf		

Boring 9 (BO9)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-40	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
A2	40-48	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	48-115	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		
GO	115-120	Donker grijsoranje gevlekt	Klei	Gaaf		

Boring 10 (BO10)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-45	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
A2	45-55	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	55-70	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		
GO	70-75	Donkergroen homogeen	Klei	Gaaf		

Boring 11 (BO11)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-50	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
A2	50-63	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	
C	63-78	Donker geeloranje gevlekt	Lemig zand	Gaaf		
GO	78-83	Donker groenoranje gevlekt	Klei	Gaaf		

Boring 12 (BO12)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-45	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen en mortel	
Ophogingslaag	45-80	Donker geelbruin gevlekt	Lemig zand	Verstoord	Mortel	Aanlegsluif kabel?
C	80-110	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 13 (BO13)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-55	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	
C	55-72	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 14 (BO14)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-48	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
A2	48-75	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	
C	75-gestaakt (kabel)	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		Kabel

BOORRAAI 2

Boring 15 (BO15)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-50	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	50-72	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		
GO	72-82	Donkergroen homogeen	Klei	Gaaf		

Boring 16 (BO16)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-28	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Mortel	
A2	28-43	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Gaaf		
C	43-72	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 17 (BO17)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-44	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	44-93	Donkergeel gevlekt	Leem	Gaaf		

Boring 18 (BO18)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A1	0-20	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
A2	20-47	Donkerbruin homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	47-70	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		

Boring 19 (BO19)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-60	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		
C	60-82	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 20 (BO20)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-30 (gestaakt)	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	

Boring 21 (BO21)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-27 (gestaakt)	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		

Boring 22 (BO22)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-46 (gestaakt)	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd		

Boring 23 (BO23)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-24	Donker bruinzwart	Lemig zand	Geroerd		

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
		homogeen				
Ophogingslaag	24-50	Donker bruingeel gevlekt	Lemig zand	Verstoord	Baksteen en mortel	Kabel?

Boring 24 (BO24)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-45	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
Ophogingslaag	45-65	Donker bruingeel gevlekt	Lemig zand	Geroerd		
C	65-70	Donkergeel gevlekt	Leem	Geroerd	Roest	

Boring 25 (BO25)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-30	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Verstoord		

Boring 26 (BO26)

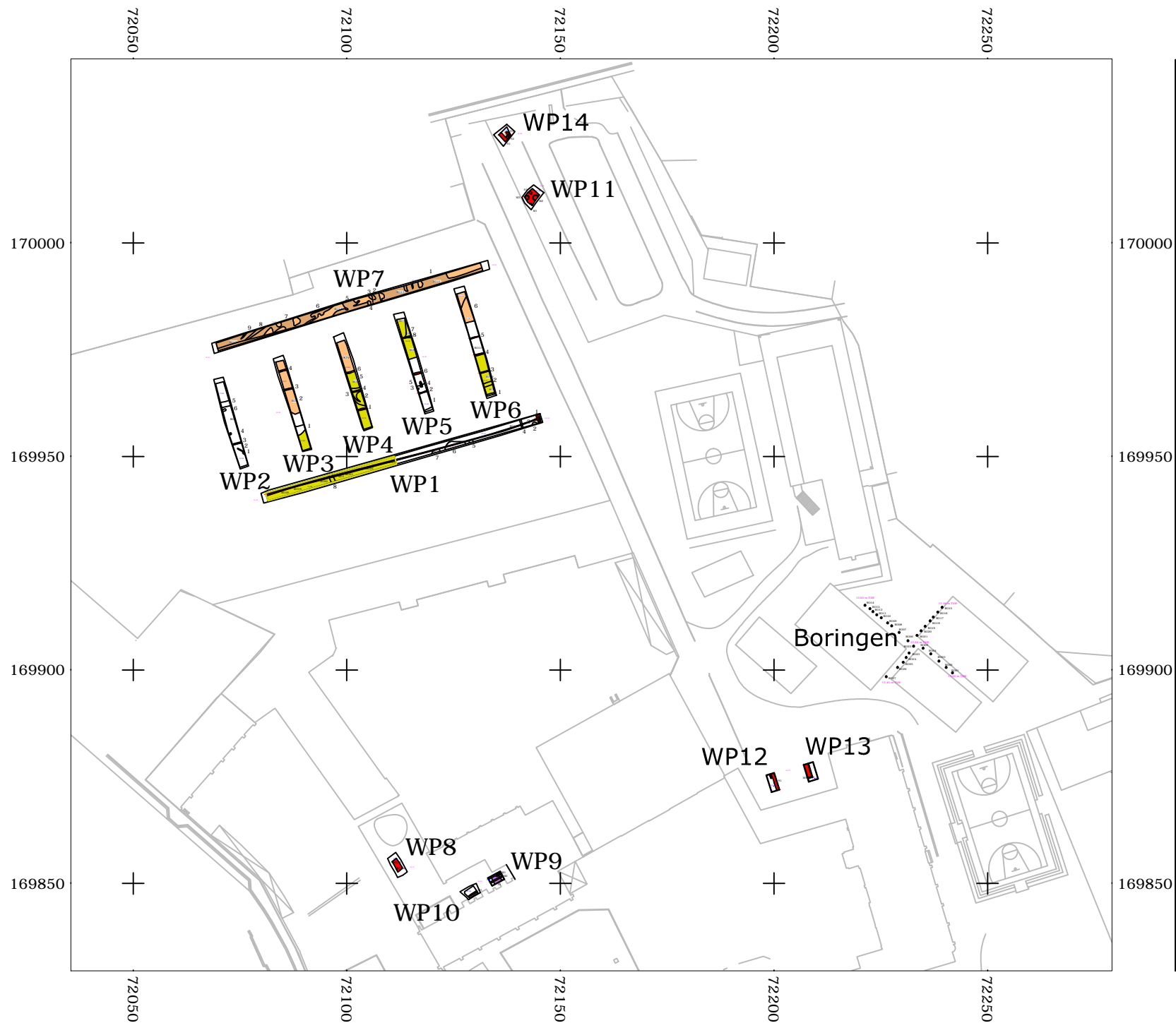
Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-50	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Verstoord	Baksteen en mortel	
Ophogingslaag	50-85	Donker groenzwart homogeen	Lemig zand	Verstoord	Baksteen	
C	85-100	Donkergeel homogeen	Leem	Gaaf		

Boring 27 (BO27)

Laag	Diepte in cm onder vlak 2	Kleur	Samenstelling	Gaafheid	Archeologisch materiaal	Opmerkingen
A	0-35	Donker bruinzwart homogeen	Lemig zand	Geroerd	Baksteen	
C	35-130	Donkergeel homogeen	Lemig zand	Gaaf		
GO	130-180	Donkergroen homogeen	Klei	Gaaf		

8.10 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.

Archeologisch vooronderzoek Kortrijk - Diksmuidekaai

Plan 1 Situering

Werkputten

Hoogte maaiveld in m TAW

Hoogte spoor in m TAW

14.41

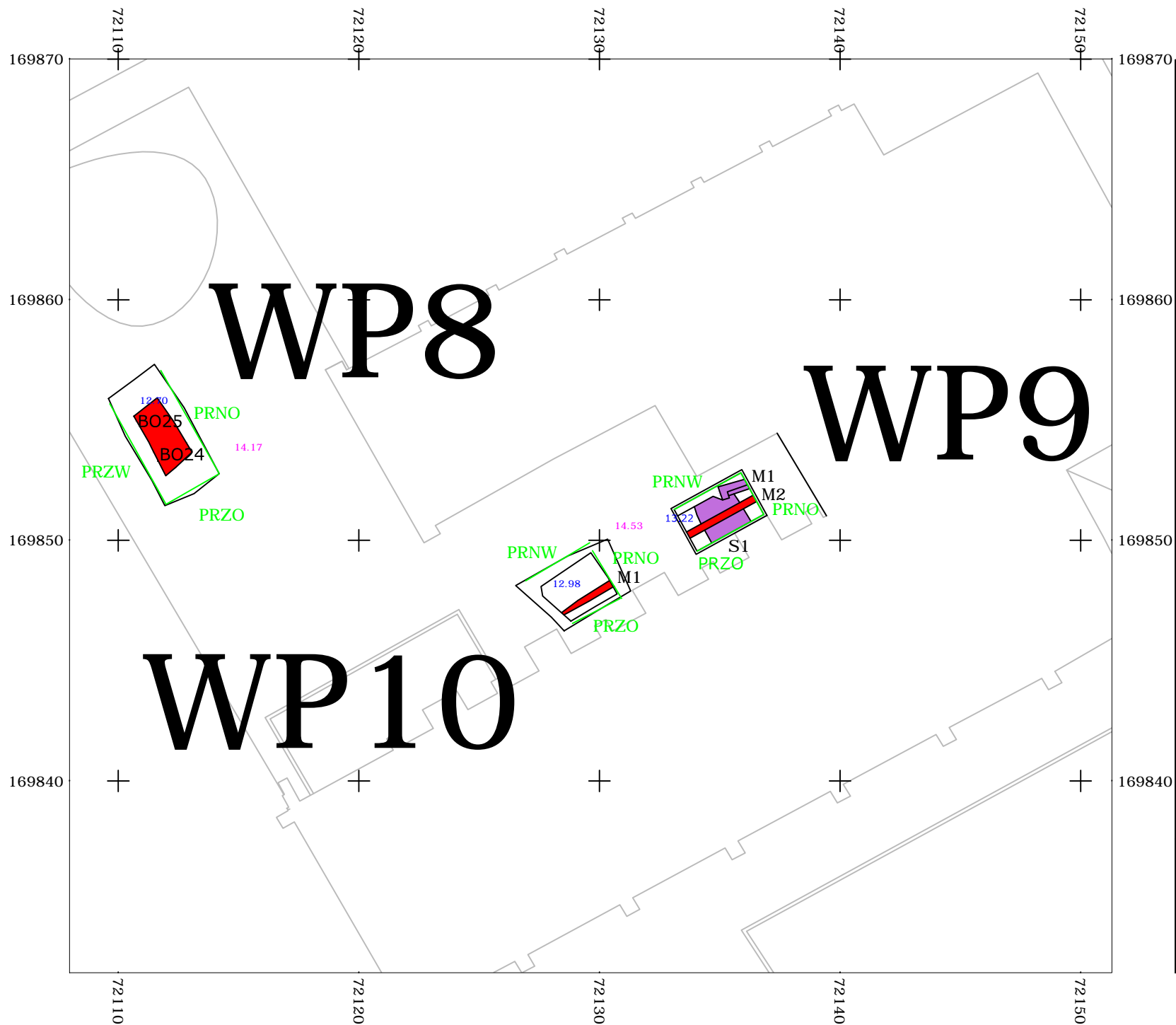
13.94

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Kortrijk - Diksmuidekaai

Plan 2 Zone A

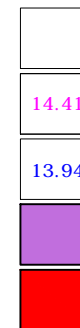
Werkputten

Hoogte maaiveld in m TAW

Hoogte spoor in m TAW

Middeleeuwen

Nieuwste tijd

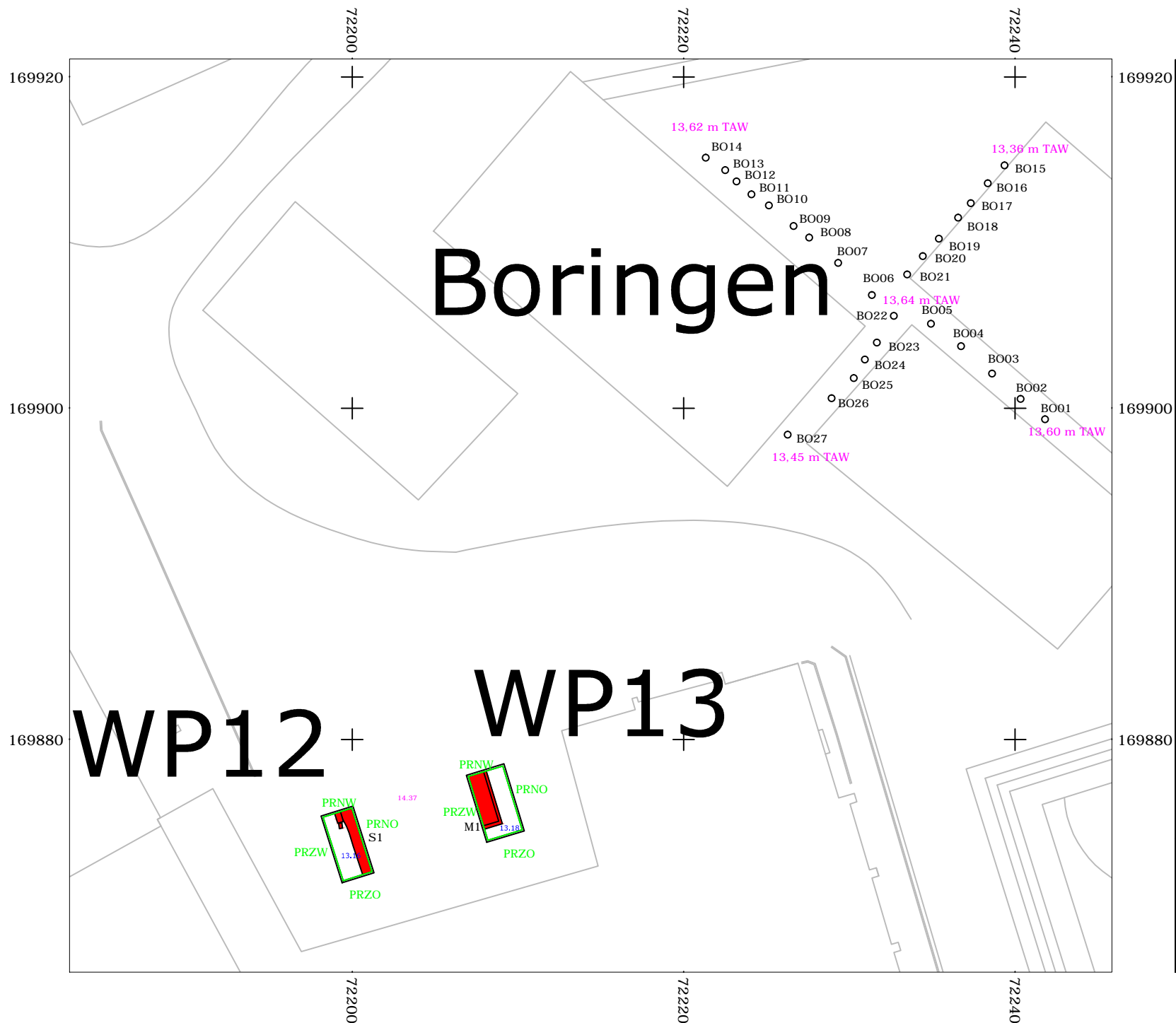

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek

Kortrijk - Diksmuidekaai

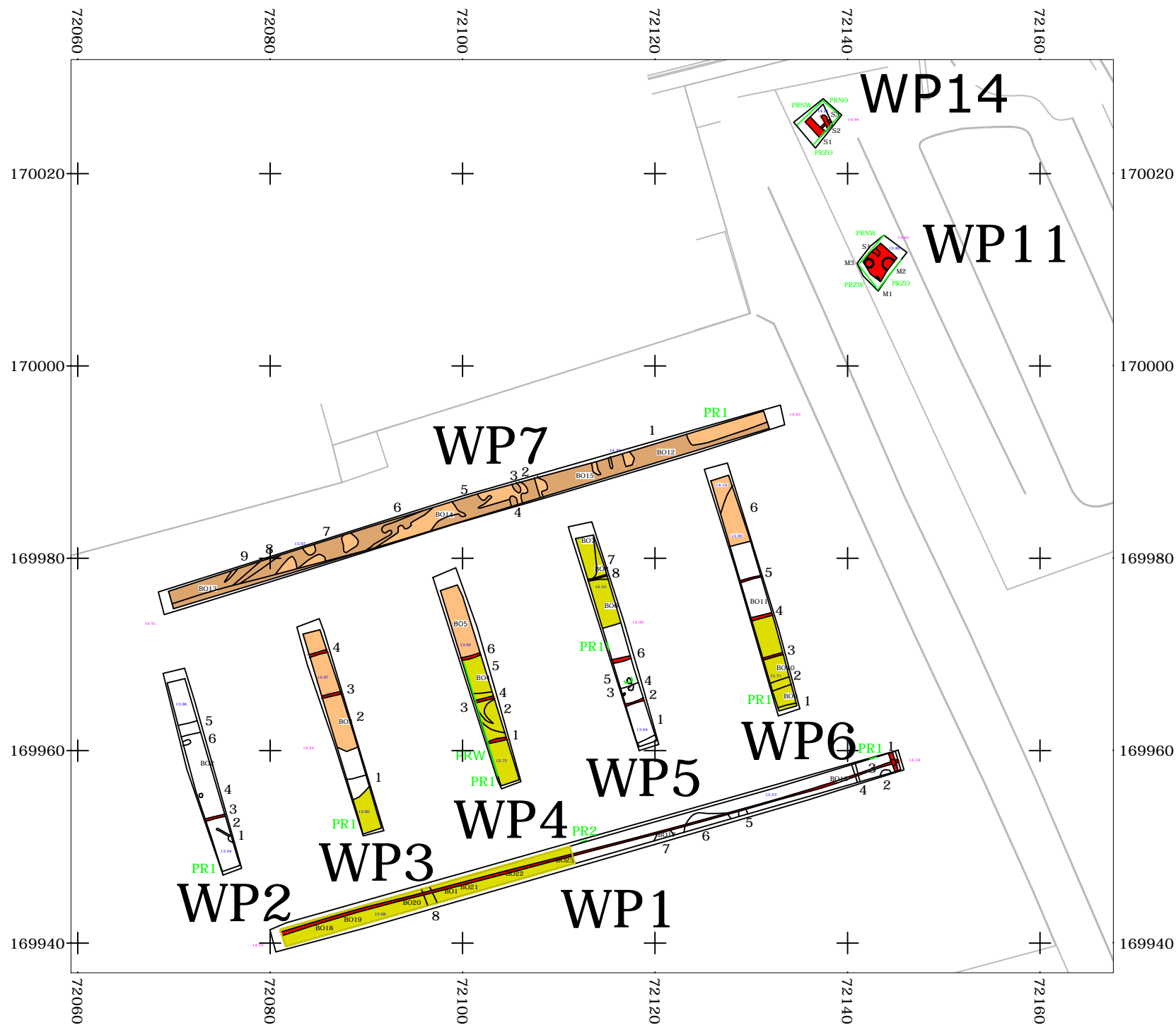
Plan 3 Zone B

Werkputten	
Hoogte maaiveld in m TAW	14.41
Hoogte spoor in m TAW	13.94
Middeleeuwen	
Nieuwste tijd	

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Kortrijk - Diksmuidekaai

Plan 4 Zone C

Werkputten

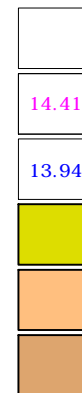
Hoogte maaiveld in m TAW

Hoogte spoor in m TAW

Voorgracht

Wallichaam

Greppels bleekweide

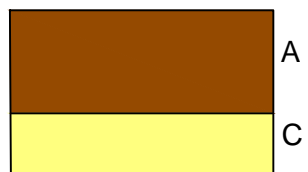
Coördinaten in Lambert 72

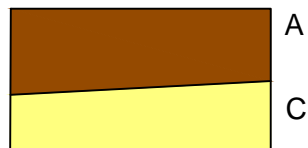
Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

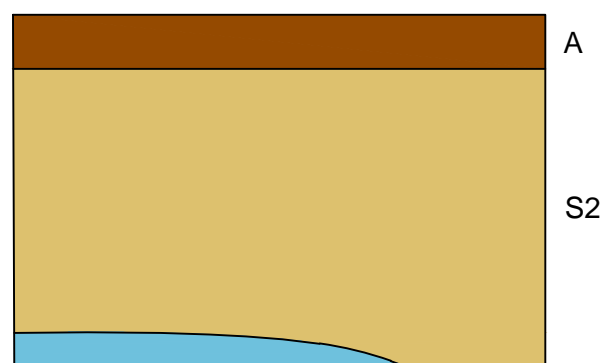
WP1PR1

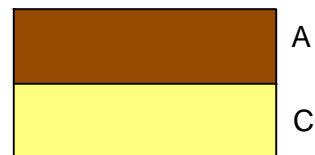
WP3PR1

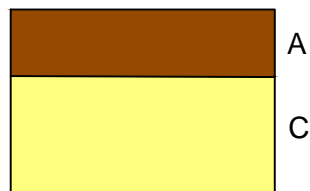
WP4PRW1

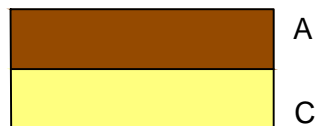
WP1PR2

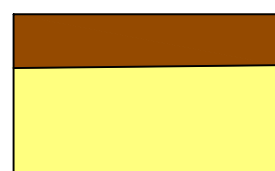
WP4PR1

WP2PR1

WP5PR1

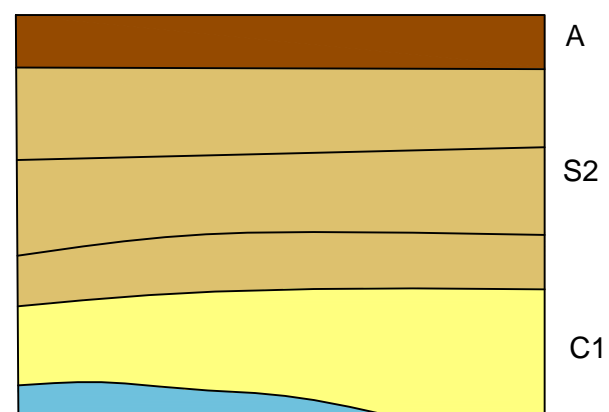
WP6PR1

WP7PR1

WP4PRW2

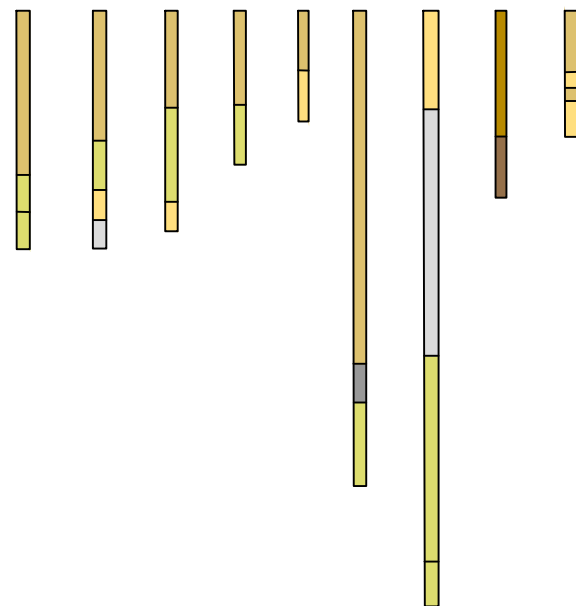

WP5S5

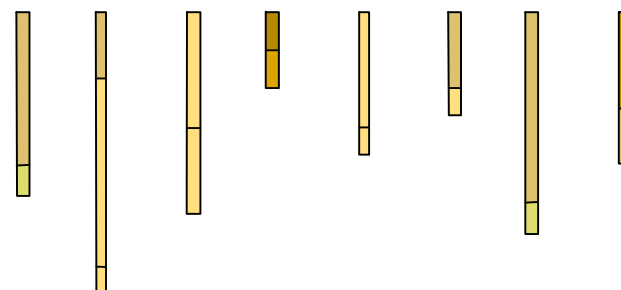
1 m

BO1 BO2 BO3 BO4 BO5 BO6 BO7 BO8 BO9

1 m

BO10 BO11 BO12 BO13 BO14 BO15 BO16 BO17

Archeologisch vooronderzoek

Kortrijk - Diksmuidekaai

Formaat: A4

ID: Profieltekeningen 2